

การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนอนุบาล โชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นางมามี โชติมา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

370.1931

ณ 456 ก

ร. 3

การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นางมามี โชติมา

14 ส.ค. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2546

๒ ๒๕๔๖

นามี โชติมา. (2546). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

อนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).

กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์

การศึกษครั้งนี้ มุ่งศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาใน 4 ด้าน คือ การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังศึกษาในโรงเรียนอนุบาลโชติมา จำนวน 77 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมี 2 ชนิด คือ 1. แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีจำนวน 41 ข้อ ศึกษาระดับความต้องการของผู้ปกครองและสภาพปัจจุบันของโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง 2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนใน 4 ด้านดังกล่าว จำนวน 5 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มใช้ t-test และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่มขึ้นไปใช้ F-test ในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้การทดสอบเป็นรายคู่ด้วย Scheffe's test

ผลการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้พบว่า

1. ผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากกว่าระดับสภาพปัจจุบันทุกด้าน
2. ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน เฉพาะ ข้อ 7. การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความต้องการในข้อนี้ต่ำกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนในด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันทุกข้อ

4. ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน
5. ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพอใจในการจัดการศึกษาทุกด้าน นับได้ว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ และเห็นว่าควรจะเปิดสอนในระดับประถมศึกษาด้วยเพื่อให้เกิดการต่อเนื่อง

A STUDY ON THE GUARDIANS' NEEDS OF EDUCATION MANAGEMENT OF THE
CHOTIMA KINDERGARTEN SCHOOL, KHET CHATUCHAK, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
MRS. MAMEE CHOTIMA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2003

Mamee Chotima. (2003). *A Study on the Guardians' Needs of Education Management of the Chotima Kindergarten School, Khet Chatuchak, Bangkok*. Master's Project
M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot
University. Advisor : Asst. Prof. Dr. Thasana Swaengsakdi

The purposes of this study were to reveal the guardians' needs of education management of the Chotima Kindergarten School in 4 aspects. Those were the arrangement of experiences and activities for teaching and learning, the arrangement of the inner environmental conditions of the school, the arrangement of services for the students, and the relationship between the school and the guardians. They were classified according to the guardians' age, education level, occupation, and monthly income.

The samples used in this study were the 77 guardians of the kindergarten students who had been learning in the Chotima Kindergarten School. The instruments used for collecting data were of 2 kinds: 1. The five-point rating scale questionnaire with 41 items constructed by the researcher and met the reliability test was used in surveying level of the guardians' need and the present conditions of education management of the Chotima Kindergarten School in 4 aspects. These were the arrangement of experiences and activities for teaching and learning, the arrangement of the inner environmental conditions of the school; the arrangement of services for the students, and the relationship between the school and the guardians. 2. The interview form with 5 items used in taking down the guardians' opinions about the recommendations or the guidelines for solving education management problems occurred in these 4 aspects. The statistical procedures used for analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation; t-test was used in making comparison between two means; and F-test was used in making comparison among three and more means. In addition, Scheffe's test was used in the occurrence of statistic difference as making paired-comparison.

The findings indicated that the guardians' needs of education management of the Chotima Kindergarten School were of more level in all aspects. And the findings resulted from the comparison of the needs in accordance with hypotheses set forth were as follows:

1. The level of guardians' needs of education management was higher than that of the present condition in every aspect.

2. The needs of education management of the guardians of the different ages were of no difference.

3. One of the needs of education management of the aspect of the arrangement of experiences and activities for teaching and learning of the guardians of different education levels was of statistically significant difference at .05. This was only of the Item 7, the arrangement of activities strengthening students' creative thinking suitable for their age and interest, as the need of guardians with undergraduate education was lower than that of the guardians with graduate education and higher. The guardians' needs of the other aspects were of no statistically significant difference at .05 in every item.

4. The needs of education management of the guardians of the different occupations were of no difference.

5. The needs of education management of the guardians of the different monthly incomes were of no difference.

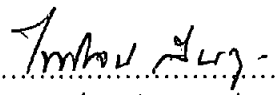
In addition, the findings concluded from interviewing the guardians' about their needs of education management of the Chotima Kindergarten School in those 4 aspects indicated that they had been satisfied on every aspect as it could be one of the quality kindergarten schools. Furthermore, they had opined that a primary education level should be made at this kindergarten school as an extension to its business so that the students could continue their education.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

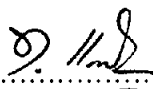
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทัศนา แสงศักดิ์)

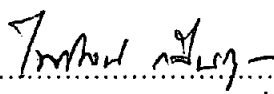
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

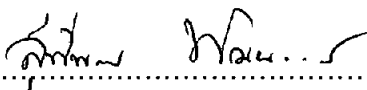
คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทัศนา แสงศักดิ์)

ประธาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

กรรมการ

.....
(อาจารย์ สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

กรรมการ

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จิตรสุกุล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ 6 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับการให้คำปรึกษา คำแนะนำพร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เกี่ยวกับงานวิจัยทั้งทางตรงและทางอ้อมจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ คณะกรรมการสอบโครงการสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ และ ดร. ปิยพร นวรัตน์ ณ อยุธยา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิโรจน์ ผลพันธิน อธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่ปรึกษาด้านการบริหาร นายธำรง ชูทัพ ผู้อำนวยการกองวิจัยทางการศึกษา และ นายจรัญ คำยัง นักวิชาการสอบ 8 ว กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จินตนา เวชมิ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารยา สุขวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ ที่ได้เสียสละเวลา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณในความร่วมมือของผู้ปกครองทุกท่านในการตอบแบบสอบถามตลอดจนให้คำสัมภาษณ์

อนึ่ง ใคร่ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรีธันว์ อยู่สุขจิ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุม เฉลยทรัพย์ ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดจนการตรวจสอบสำนวนภาษาที่ใช้ รวมทั้งเพื่อน ๆ และทุกคนที่ให้ความสนใจมาโดยตลอด ซึ่งทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณบิดามารดา และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

มามี โชติมา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า	7
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
โรงเรียนอนุบาล โขติมา	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์	13
ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ...	15
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	19
หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	21
จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
งานวิจัยในประเทศ.....	59
งานวิจัยต่างประเทศ	61
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	64
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	102
ผลการวิจัย	103
อภิปรายผล	106
ข้อเสนอแนะ	109
บรรณานุกรม	111
ภาคผนวก	119
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย และ แบบบันทึกการสัมภาษณ์	120
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	128
ภาคผนวก ค หนังสือราชการ	130
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ปกครองผู้ให้สัมภาษณ์	134
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	136

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	สถานภาพทางชีวิตสังคมของผู้ปกครอง จำแนกตามจำนวนและร้อยละของ กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม	70
2	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความต้องการของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียน การสอน	72
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความต้องการของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	73
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความต้องการของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา ด้านการจัดบริการนักเรียน	74
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความต้องการของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	75
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความต้องการของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล โชติมาในภาพรวม	76
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการ จัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน	77
8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	78
9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการ จัดบริการนักเรียน	79
10	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	80

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

11	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อ สภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลโชติมาในภาพรวม	81
12	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการ จัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตาม อายุ.....	82
13	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามอายุ	83
14	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการ จัดบริการนักเรียน จำแนกตามอายุ	84
15	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามอายุ	85
16	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการ จัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ..	86
17	ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของคะแนนความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ 7. การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัย และความสนใจของนักเรียน	87
18	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	88
19	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการ จัดบริการนักเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	89
20	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา	90
21	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการ จัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามอาชีพ	91

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

22	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามอาชีพ	92
23	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการ จัดบริการนักเรียน จำแนกตามอาชีพ	93
24	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามอาชีพ	94
25	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการ จัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามรายได้ต่อ เดือน.....	95
26	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	96
27	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการ จัดบริการนักเรียน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	97
28	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	98

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	8
2	แผนภูมิการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลโชติมา	12

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาชีวิตแรกเกิด พัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ ดังพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการศึกษาที่ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวก รวดเร็ว ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 1) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณค่าและมีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมต่อสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ. 2540 : 1-6) รัฐบาลได้เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ด้วยการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งโรงเรียนเอกชนทุกระดับและทุกประเภท โรงเรียนเอกชนในปัจจุบันจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 การจัดการศึกษาเอกชนได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนและเพื่อให้บรรลุแนวนโยบายการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงได้กำหนดทิศทางการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ให้โรงเรียนพัฒนาตนเองและประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถดำรงกิจการอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน. 2533 : 6)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ส่งผลให้บุคคลจำนวนมากเกิดความสนใจและมีการพัฒนาด้านตนเองอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2543 : 2-3) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไว้อย่างครอบคลุมทุกด้าน อาทิ การจัดระบบการศึกษา การบริหารจัดการมาตรฐานและการประกัน

คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาได้สร้างความคาดหวังให้นักวิชาการศึกษาไทย ตลอดจนบุคคลทั่วไปในการพลิกฟื้นระบบการศึกษาที่ล้มเหลวมานานให้ปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบการศึกษารูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ตลอดจนพร้อมที่จะเผชิญกับภาวะการแข่งขันในเวทีโลก (อริย์ปิตย์ คลีสุทธ. 2538 : 6)

โรงเรียนอนุบาลโชติมา เป็นโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 เป็นต้นมา เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีการจัดการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงออก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีคุณธรรม และจริยธรรม จัดกิจกรรมเสริมทักษะให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ งานศิลปะ คอมพิวเตอร์ นาฏศิลป์ วาดรูป เทควันโด และการเรียนภาษาอังกฤษกับชาวต่างประเทศ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จัดให้ใช้ประโยชน์ได้สูงสุดตามสัดส่วนความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน จัดตารางการใช้งานสลับหมุนเวียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนในสภาพของพื้นที่ที่มีอยู่จำกัด มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม อากาศถ่ายเทได้ดี จัดพื้นที่พักผ่อนในร่ม พื้นที่กิจกรรมกลางแจ้ง ลานอเนกประสงค์ โดยกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนรับผิดชอบดูแลรักษาให้คงสภาพใช้งานได้ตลอดเวลา ด้านการจัดบริการนักเรียน จัดบริการนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดบริการอาหารเสริมและอาหารกลางวันที่ต้องตามหลักโภชนาการ การจัดบริการด้านสุขอนามัย การจัดบริการด้านความปลอดภัย ด้านความสัมพันธ์ชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีความเข้าใจแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน การแก้ปัญหาของนักเรียน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ในช่วงที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 มีผลกระทบต่อจำนวนนักเรียนที่สมัครเข้าเรียนของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ดังจะเห็นได้จากมียอดผู้สมัครเข้าเรียนใหม่เพียงจำนวน 17 คน ในปี พ.ศ. 2541, จำนวน 13 คน ในปี พ.ศ. 2542, จำนวน 23 คน ในปี พ.ศ. 2543, จำนวน 31 คน ในปี พ.ศ. 2544 และในปี พ.ศ. 2545 มีผู้สมัครเข้าเพียงจำนวน 18 คน (รายงาน สข.20 ปีการศึกษา 2541-2545) จากสถิติที่มีผู้สมัครเข้าเรียนน้อยและเป็นช่วงเวลาที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนโดยเฉพาะผู้ปกครองของนักเรียน ได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ประกอบกับในต้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ได้มีการสำรวจความพึงพอใจของผู้ปกครองชั้นอนุบาล 3 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของ

เรียนอนุบาลโชติมา โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วง จำนวน 15 ข้อ และให้ผู้ปกครองเขียนข้อเสนอแนะ ผลปรากฏว่าเรื่องที่ผู้ปกครองพึงพอใจน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ การได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครองคนอื่น มาตรการป้องกันโรคติดต่อของโรงเรียน สื่อและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาบุตรหลาน (มาลี ชวนกำเนตการ. 2545 :1)

จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาดังกล่าว ผู้วิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลโชติมา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง อันส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้ จะนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาลโชติมาสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาโรงเรียนให้เต็มตามศักยภาพ
2. เพื่อผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาลโชติมา สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาด้านการเรียนการสอนและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษากันคว้า

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ด้วยการประเมินจากองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยศึกษาว่าผู้ปกครองมีความต้องการในแต่ละด้านระดับใด พร้อมทั้งเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองโดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนอนุบาลโชติมา ชั้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 94 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาในโรงเรียนอนุบาลโชติมาชั้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 77 คน ที่ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1967)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลโชติมา ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาสถานภาพใน 4 ด้าน ดังนี้

1.1 อายุ

1.1.1 ต่ำกว่า 35 ปี

1.1.2 35 ปีขึ้นไป

1.2 วุฒิการศึกษา

1.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

1.2.2 ปริญญาตรี

1.2.3 สูงกว่าปริญญาตรี

1.3 อาชีพ

1.3.1 รับจ้าง

1.3.2 รับราชการ

1.3.3 พนักงานธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจ

1.3.4 ทำธุรกิจส่วนตัว

1.4 รายได้ต่อเดือน

- 1.4.1 ต่ำกว่า 15,000 บาท
- 1.4.2 15,000 – 25,000 บาท
- 1.4.3 มากกว่า 25,000 บาท

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาใน 4 ด้าน คือ

- 2.1 ด้านการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
- 2.3 ด้านการจัดบริการนักเรียน
- 2.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนอนุบาลโชติมา เป็นโรงเรียนประเภทสามัญศึกษาอยู่ในความควบคุมดูแลของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา

2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนอนุบาลโชติมา ระดับก่อนประถมศึกษาในปีการศึกษา 2545 ชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 94 คน

3. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เลี้ยงดู รับผิดชอบและเอาใจใส่แก่นักเรียน อาจเป็นบิดา มารดา หรือญาติพี่น้องของนักเรียนที่ส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา

4. ความต้องการ หมายถึง สภาวะที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังหรือสิ่งที่ควรจะเป็นกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง หากมีความแตกต่างก็就会有ความต้องการขึ้น

5. ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา หมายถึง ระดับความต้องการของผู้ปกครองที่มากกว่าระดับสภาพปัจจุบันของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลโชติมาที่มีต่อการจัดการศึกษา ในด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาสติปัญญา ด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้ นักเรียนได้รับ

ความรู้ มีประสบการณ์ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความต้องการของนักเรียน

5.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การจัดและใช้อาคารสถานที่อย่างเหมาะสม การรักษาความสะอาด การจัดตกแต่งอาคารสถานที่ให้สวยงามเป็นระเบียบ และรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในโรงเรียน

5.3 ด้านการจัดบริการนักเรียน หมายถึง การจัดบริการให้แก่นักเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนการตอบสนองความต้องการของนักเรียนในวัยก่อนประถมศึกษา ดังนี้

5.3.1 ด้านอาหาร หมายถึง การจัดบริการด้านอาหารให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการและถูกหลักอนามัย

5.3.2 ด้านสุขภาพ หมายถึง การสร้างสุขนิสัยที่ดี ตรวจสอบสุขภาพร่างกาย ตรวจฟัน รวมทั้งมาตรการป้องกันโรคติดต่อภายในโรงเรียน

5.3.3 ด้านความปลอดภัย หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกให้ปลอดภัยแก่นักเรียน การบริการรับส่งนักเรียน

5.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การดำเนินการระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีเกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียน

6. อายุ หมายถึง อายุจริงของผู้ปกครองตามปีปฏิทิน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 35 ปี และกลุ่มอายุ 35 ปีขึ้นไป

7. วุฒិการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

8. อาชีพ หมายถึง อาชีพปัจจุบันของผู้ปกครองที่ทำรายได้หลักให้แก่ครอบครัว แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ รับจ้าง รับราชการ พนักงานธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจ และทำธุรกิจส่วนตัว

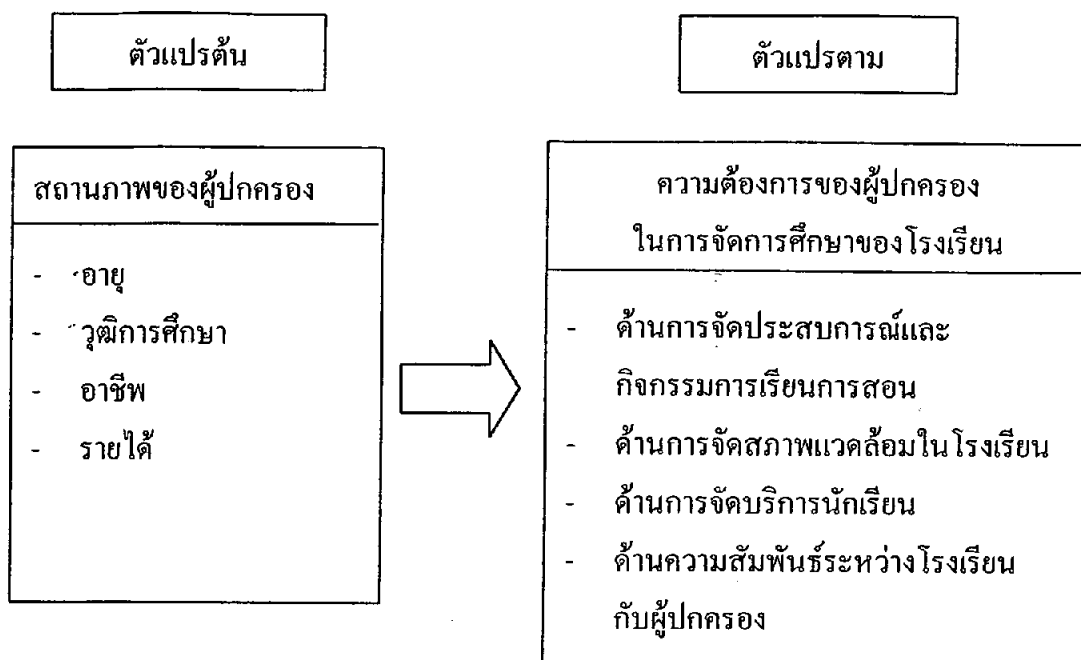
9. รายได้ต่อเดือน หมายถึง เงินที่ผู้ปกครองได้รับจากการประกอบอาชีพคิดเป็นจำนวนเงินบาทต่อเดือน แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่า 15,000-บาท-15,000-25,000 บาท และมากกว่า 25,000 บาท

กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัย สรุปเป็นกรอบความคิดได้ดังนี้

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ได้พัฒนาจากแนวความคิดของ ลูเธอร์ (Luther) ในเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา ซึ่งได้ให้ความสำคัญต่อสถาบันครอบครัวว่าเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญที่สุดของเด็กก่อนวัยเรียน เน้นความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเตรียมความพร้อมของเด็ก (อมรชัย ตันติเมธ. 2536 : 26) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำหนดองค์ประกอบของการจัดอนุบาลที่ดีไว้ 10 องค์ประกอบ คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับเด็ก หลักสูตร การบริหารงาน คุณสมบัติของบุคลากรและการพัฒนาบุคลากร หน้าที่รับผิดชอบของบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อม สุขภาพอนามัยและความปลอดภัย อาหารและการบริการ การประเมินผล และปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2533 : 7-10) และจากแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดหลักการจัดการศึกษาไว้ 5 ประการ คือ การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของเด็ก การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาและการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครอบครัว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 5-7)

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดเพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา โดยกำหนดเป็นตัวแปรตาม 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และกำหนดสถานภาพของผู้ปกครองเรื่อง อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นตัวแปรต้น ทั้งนี้ จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครองซึ่งได้แก่ฐานะทางเศรษฐกิจ วุฒิการศึกษา จะมีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครอง สำหรับงานวิจัยต่างประเทศพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักเรียน พ่อแม่ควรพอใจและส่งเสริมเด็กให้เรียนรู้ตามความสามารถ และพบว่าการจัดตารางกิจกรรมประจำวันที่แตกต่างกัน มีผลต่อทักษะของนักเรียนต่างกัน และพบว่าโรงเรียนอนุบาลควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กในแต่ละยุค ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเรื่องความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสมมุติฐานไว้ดังนี้

1. ผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากกว่าระดับสภาพปัจจุบันทุกด้าน
2. ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาต่างกัน
5. ผู้ปกครองที่มีรายได้แตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. โรงเรียนอนุบาลโชติมา
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์
3. ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

การจัดบริการนักเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศ

1. โรงเรียนอนุบาลโชติมา

โรงเรียนอนุบาลโชติมา เป็นโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ทำให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสเลือกและตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 จนถึงปัจจุบัน ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 440 ถนนเทศบาลรังรักษ์เหนือ ซอย 18 แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ 1 ไร่ และมีอาคารเรียน 1 หลัง จัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีนักเรียนจำนวน 94 คน ครูอนุบาล 6 คน ครูพี่เลี้ยง 6 คน และเจ้าหน้าที่ทั่วไป 7 คน (อนุบาล โชติมา. 2545)

ปรัชญาของโรงเรียน

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาทั้งปวง เด็กที่มีพัฒนาการที่ดี ถูกต้องตั้งแต่แรกเกิด บนพื้นฐานของการให้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และความจำเป็นที่ต้องพัฒนาเด็กให้ครบทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้เหมาะสมกับวัย ความแตกต่างระหว่างบุคคลและสอดคล้องกับสภาพ

แวดล้อมและสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 10) จะเป็นผลดีต่อพัฒนาการขั้นต่อไปของเด็ก ทำให้ชีวิตมีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ ส่งผลให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจึงได้กำหนดปรัชญาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนว่า “พัฒนาการเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม”

พัฒนาการเยี่ยม หมายถึง นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลและเหมาะสมกับวัย

เปี่ยมคุณธรรม หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีคุณค่าเป็นคุณงามความดี เช่น มีมารยาท รักการเรียนรู้ มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบที่เหมาะสมกับวัยและสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี

นโยบายของโรงเรียน

1. เตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของนักเรียน
2. จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้
3. ส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรม
4. ส่งเสริมด้านสุขภาพและอนามัย
5. ส่งเสริมให้นักเรียนเคารพยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ยึดหลักการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญาสอดคล้องกับหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ของกรมวิชาการ โดยนำหลักการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และนำปรัชญาพื้นฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษา โดยจัดแบ่งเป็น 6 งาน คือ งานวิชาการ งานธุรการการเงิน งานบุคลากร งานบริการ งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์ชุมชน

งานวิชาการ

ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร ปรัชญา และนโยบายของโรงเรียน มีการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดการสอน ทำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา (สำนักงานการศึกษาเอกชน, 2536 : 1) โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักเรียนได้แสดงออก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และประเมินผลตามสภาพจริง โดยวิธีสังเกต การสนทนาพูดคุย การใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) และการใช้แบบทดสอบ โดยจัด

ทำรายงานการประเมินผลให้ผู้ปกครองรับทราบ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาเด็กให้มีความรู้หลากหลายเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน อันได้แก่ งานศิลปะ คอมพิวเตอร์ นาฏศิลป์ เทควันโด วายน้ำ และการเรียนภาษาอังกฤษกับเจ้าของภาษา

งานธุรการการเงิน

จัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายประจำปีการศึกษาและงบประมาณสนับสนุนงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน

งานบุคลากร

กำหนดแผน ดำเนินงานด้านพัฒนาบุคลากร งานสวัสดิการ งานติดตามและประเมินผลงานบุคลากร

งานบริการ

ให้บริการแก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกความปลอดภัยแก่นักเรียนในด้านสุขอนามัย ด้านโภชนาการและด้านความปลอดภัย ดังนี้ ด้านสุขภาพอนามัย จัดตรวจสุขภาพปีละ 2 ครั้ง และร่วมรณรงค์การให้วัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ด้านโภชนาการ จัดอาหารเสริมและอาหารกลางวันที่ต้องตามหลักโภชนาการ ปริมาณอาหารที่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน สะอาด ปลอดภัย รวมถึงการสร้างสุขนิสัยและมารยาทที่ดีในการรับประทานอาหาร ด้านความปลอดภัย จัดครูเวรประจำรับ-ส่งนักเรียนจากผู้ปกครอง บริการรถรับ-ส่งนักเรียน โดยมีครูพี่เลี้ยงคอยให้การดูแลนักเรียน และรับ-ส่งนักเรียนจากผู้ปกครอง

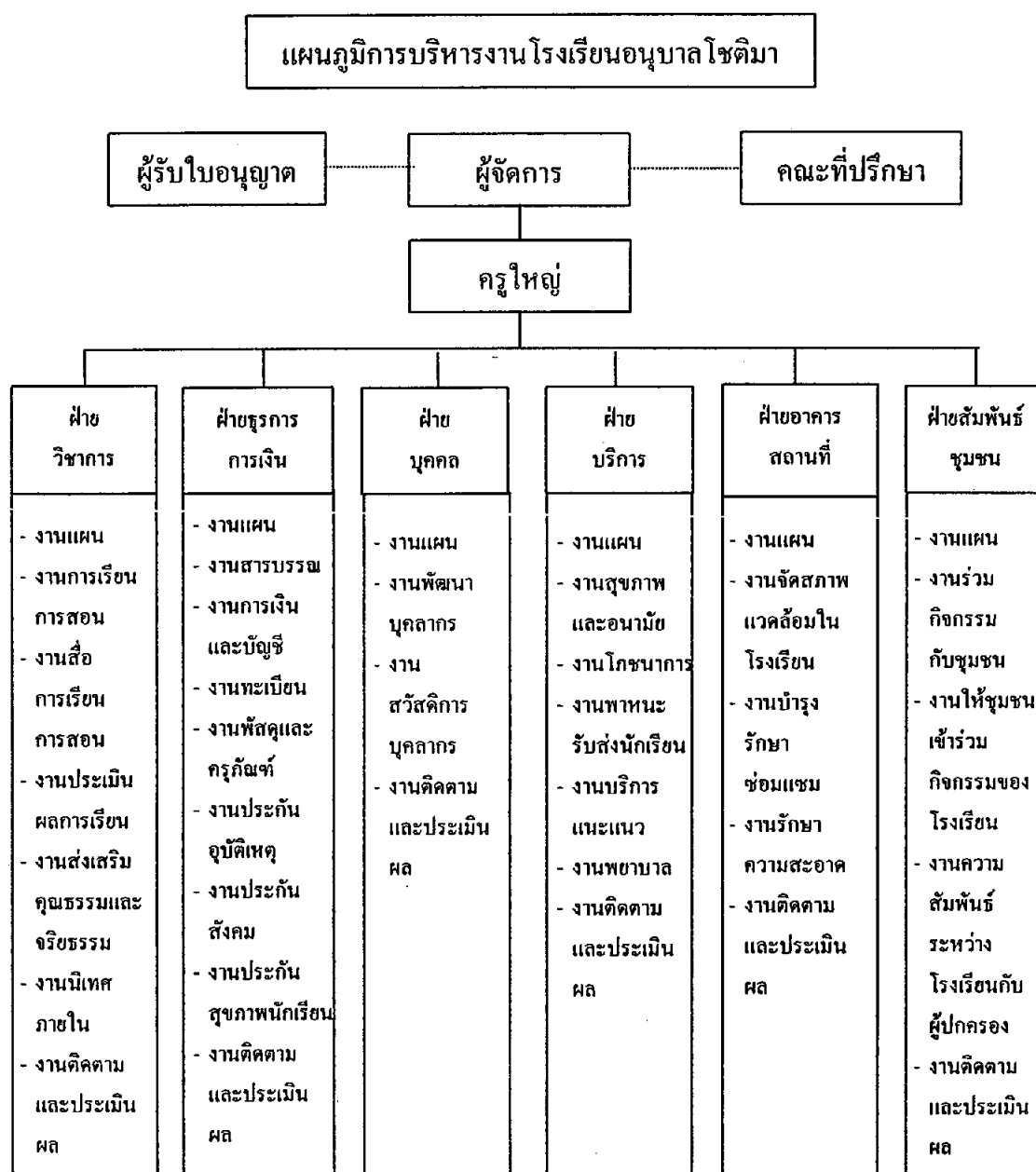
งานอาคารสถานที่

จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามสัดส่วนความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนการใช้อาคารสถานที่ที่เหมาะสม จัดตารางการใช้งานสลับหมุนเวียน การรักษาความสะอาด จัดแต่งอาคารสถานที่ให้สวยงามเป็นระเบียบและรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ทุกเมื่อ ห้องเรียนจัดมุมต่าง ๆ สำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น มุมไม้บล็อกลูก มุมบ้าน มุมนิทาน มุมหนังสือ ฯลฯ มีการจัดป้ายนิเทศโดยครูและนักเรียนเป็นปัจจุบันตรงตามเนื้อหาและกิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนจะต้องคำนึงถึงความสะอาด ปลอดภัย ความสวยงามร่มรื่น มีความอบอุ่นเปรียบเสมือนบ้านของนักเรียน จัดพื้นที่พักผ่อนในร่ม พื้นที่แสดงกิจกรรมกลางแจ้ง ลานอเนกประสงค์

งานสัมพันธ์ชุมชน

โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนมีความเข้าใจในแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาของนักเรียน ตลอดจนความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิด

ประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันปิดภาคเรียน การปฐมนิเทศผู้ปกครอง ฯลฯ นอกจากนี้ ยังได้มีการเชิญผู้ปกครองหรือบุคคลในชุมชนที่เกี่ยวข้องมาเป็นวิทยากรในการจัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียน จัดทัศนศึกษา จัดแสดงผลงานของนักเรียน และจัดนิทรรศการ ฯลฯ โดยโรงเรียนจะเปิดกว้างเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนรับฟังปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่นักเรียน ดังตัวอย่างแผนภูมิแสดงการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลโชติมา โขติมา ตามภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลโชติมา

สรุปโรงเรียนอนุบาลโชติมาเป็นโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จัดการศึกษาภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีความมุ่งหมายสำคัญในการจัดการศึกษาโดยเน้นการเตรียมความพร้อม เพื่อพัฒนานักเรียนทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนต่อในระดับประถมศึกษา โดยโรงเรียนได้กำหนดนโยบาย ปรัชญา และการบริหารจัดการไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งหวังให้โรงเรียนมีความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

มีผู้ให้ความหมายของความต้องการ (Need) ไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2525 : 14) กล่าวว่า ิว่า ความต้องการ หมายถึง สภาพที่ปรากฏระหว่างสิ่งที่เป็นอย่าง (What is) กับสิ่งที่ทำให้เป็นไป (What should be) ซึ่งหมายถึงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กับสิ่งที่คาดหวังในอนาคต ส่วน กมลลา ลำพูน. (2542 : 20) กล่าวว่า ความต้องการเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมหรือเป็นสภาวะของร่างกายที่ขาดความสมดุล

จากความหมายของความต้องการที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้นจะเห็นว่า ความต้องการเป็นสภาวะของคน ที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังหรือสิ่งที่ควรจะเป็นกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง หากมีความแตกต่างกันก็เกิดความต้องการขึ้น มนุษย์จะเติมสิ่งที่ขาดไปเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างสิ่งที่ควรจะเป็นกับสิ่งที่เป็นอย่างจริง โดยความต้องการของมนุษย์มีทั้งความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ

สำหรับ โนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2538 : 91 ; อ้างอิงมาจาก Knowles. 1970) นักการศึกษาชาวอเมริกัน ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ แยกเป็น 6 ด้านดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs) เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย ส่วนมากมนุษย์เรามีความต้องการทางด้านนี้ เพื่อความคงอยู่ของร่างกาย ในทางการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ความต้องการแลเห็น ได้ยินเสียง ความสุขสบาย การพักผ่อน หมายความว่าถ้าหากตัวหนังสือเล็กเกินไป เสียงสูงเบาเกินไป แก้อั้แจ้ไป สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จได้

2. ความต้องการในการเจริญงอกงาม (Growth Needs) นักจิตวิทยาส่วนมากเห็นตรงกันว่า ความต้องการด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะพาไปสู่ส่วนอื่น ๆ ของความต้องการ ซึ่งก็ตรงกับความต้องการกระทำตามความสามารถ (Self-actualization) ตามทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเอง

3. ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (The Needs for Security) เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้วว่าสัตว์โลกมีสัญชาตญาณสำหรับการป้องกันตัวเอง ความต้องการด้านความปลอดภัยทาง

ร่างกาย ถ้าหากความต้องการความมั่นคงไม่ได้รับการสนองตอบ จะเกิดอาการทางพฤติกรรมตามมา คือเกิดความรู้สึกไม่มั่นคง โดยการถอนตัวออกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหลาย

4. ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ (The Needs for New Experience) เมื่อคนแสวงหาความมั่นคง เขาต้องผจญภัยและการเสี่ยง คนเราจึงอาจจะเบื่อหน่ายต่องานประจำที่ซ้ำซาก (Routine) ดังนั้นเมื่อความต้องการด้านนี้เกิดสับสนขึ้น บุคคลจะเกิดความวุ่นใจจนเกิดอาการทางพฤติกรรมเหนื่อยอ่อน มีความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ รวมทั้งแนวความคิดใหม่ ๆ

5. ความต้องการทางด้านความรัก (The Needs for Affection) คนทุกคนต้องการได้รับความรัก รวมทั้งการได้รับผลสำเร็จ ซึ่งบางครั้งก็เป็นสาเหตุมาจากความต้องการด้านนี้ อาจจะเรียกได้ว่าเป็นความต้องการทางด้านสังคม คือ ต้องการมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น ประสบการณ์ ความร่าเริง ความเศร้าโศก ถ้าหากความต้องการด้านนี้ไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดอาการ 2 ประการ คือ การถอนตัวออกจากกลุ่ม หรือมีลักษณะก้าวร้าว แสดงอาการเป็นศัตรู

6. ความต้องการได้รับการยอมรับ (The Needs for Recognition) มนุษย์ส่วนมากต้องการได้รับความรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า ได้รับการยกย่องนับถือจากคนอื่น ๆ ในบางด้านของเขา ความต้องการทางด้านนี้ทำให้เขามีการรวมกลุ่มทางสังคม เป็นชุมชน สถาบันต่าง ๆ ทำให้เขาสามารถแสวงหาสถานภาพและความสนใจจากสมาชิกในกลุ่มได้ด้วย

มาสโลว์ (Maslow. 1954 : 80-92) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงมากในช่วง ค.ศ. 1908 – ค.ศ. 1970 ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์มีความต้องการจำเป็นอย่าง 5 ชนิด มีลักษณะต่อเนื่องตามลำดับขั้น (Hierarchy of Needs) คือ เมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในขั้นที่สูงก็จะตามมา มาสโลว์ได้อธิบายว่า “เมื่อมีความต้องการเกิดขึ้นก็จะมีความต้องการในขั้นที่สูงขึ้น ๆ เมื่อคนเรามีความต้องการที่พักผ่อนเพียงพอแล้ว มีอาหารและมีความเพียงพอแล้ว คนเราก็จะพยายามค้นหาความต้องการตระหนักแท้ในตัวตนของตนเอง” ซึ่งลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ มีดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs)
2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Needs)
3. ความต้องการทางด้านสังคมและการเป็นเจ้าของ (Social-Belonging Needs)
4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem of Status Needs)
5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้ (Self-actualization or Self-realization Needs)

พรหมิ ชูทัย เจนจิต. (2538 : 471) ได้จัดกลุ่มความต้องการตามแนวของมาสโลว์เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นความต้องการขั้นต่ำ หรือความต้องการเนื่องจากการขาดหรือไม่มีซึ่งต้องการตอบสนองจากปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย

ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ และความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม อีกกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ความต้องการขั้นสูง หรือความต้องการพัฒนา เป็นความต้องการเนื่องมาจากการแสวงหา มิใช่เนื่องมาจากการขาดหรือการไม่มี ถ้าความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ มนุษย์จะพัฒนาขึ้นมาถึงความต้องการขั้นที่ 5 ซึ่งเป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพ เป็นความต้องการของผู้ที่จะพัฒนาขึ้นไปสู่ความเป็นคนที่สามารถใช้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ได้อย่างสมบูรณ์ จะเป็นผู้ที่คำนึงถึงตัวปัญหามากกว่าตัวบุคคล จะเป็นผู้ที่คำนึงถึงบุคคลอื่น ทั้งนี้เพราะตนเองได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นต่ำอย่างเต็มที่แล้ว ทั้งเป็นผู้ที่มองเห็นศักดิ์ศรี และคุณค่าในตนเอง ตลอดจนมีความนับถือในตนเอง ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้ความคิดที่ติดตัวมาแต่กำเนิดจะปรากฏออกมา ตามแนวคิดของมาสโลว์ คนพร้อมพึงใช้ตามความสามารถที่มีอยู่ในตนเองทำประโยชน์ให้กับสังคมได้อย่างเต็มที่

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ เชื่อมโยงกับแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) เกี่ยวกับความต้องการทั้ง 5 ระดับของมนุษย์ สรุปได้ว่า ความต้องการระดับแรกที่สุดคือ ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการ พื้นฐาน เป็นความอยู่รอดของชีวิต ผู้ปกครองมีความต้องการให้โรงเรียนจัดบริการด้านอาหารที่มีประโยชน์และน้ำดื่มที่สะอาดเพียงพอตามความต้องการของนักเรียน ความต้องการด้านความปลอดภัยและความมั่นคง ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนมีความปลอดภัยในโรงเรียน ตลอดจนการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านและโรงเรียน ความต้องการทางด้านสังคมและเป็นเจ้าของ ผู้ปกครองมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในโรงเรียน จึงต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม ซึ่งเป็นความต้องการของมนุษย์ระดับสูง มนุษย์ทุกคนต้องการได้รับความรัก ความสำเร็จ ต้องการ มีเกียรติยศและมีฐานะในสังคม ผู้ปกครองเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของนักเรียนร่วมกับโรงเรียน ถ้านักเรียนประสบความสำเร็จก็จะส่งผลให้ตนเองได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และระดับสุดท้ายความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จดังที่คาดหวัง เป็นความต้องการของผู้ปกครอง ที่ต้องการใช้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ ทำประโยชน์ให้แก่สังคม ในกรณีที่ความต้องการนั้นได้รับการยอมรับ โรงเรียนนำไปปรับปรุง แก้ไข หรือปฏิบัติ แสดงว่าโรงเรียนได้สนองความต้องการของผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองมีความสุข เพราะความต้องการของตนได้รับผลสำเร็จตามที่คาดหวัง

3. ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง สิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวังว่าเด็กจะได้รับหรือเป็นบริการของโรงเรียนที่จะต้องจัดให้แก่เด็กนักเรียน ซึ่งในงานวิจัยเรื่องนี้จะนำเสนอใน 4 ประเด็น คือ ความต้องการด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการ

เรียนการสอน ความต้องการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ความต้องการด้านการจัดบริการนักเรียน และความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ดังนี้

1. ความต้องการด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

สุภารัตน์ แซ่ซี้ (2542 : 51-53) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังในเรื่องการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอน ที่มุ่งพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมในการศึกษาต่อระดับประถมศึกษา สื่อการเรียนการสอนควรมีความปลอดภัย ครูจะต้องเป็นผู้ที่ทำให้เด็กเกิดความรักและไว้วางใจมากที่สุด ต้องแจ้งข่าวสารให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ ต้องเอาใจใส่ด้านความปลอดภัยทั้งในชั้นและนอกชั้นเรียน ตลอดจนการรับ-ส่งนักเรียน ส่วน วาม คลยกร. (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการจัดการเรียนการสอนควรเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยต้องการให้นั้นวิชาการในระดับอนุบาลปีที่ 3 เพื่อเตรียมขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และควรมีการสอนคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กอนุบาล เน้นครูอนุบาลต้องจบสาขาวิชาเอกปฐมวัยโดยเฉพาะ

2. ความต้องการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

กมล ลาพูน. (2542 : 23) ได้กล่าวถึงความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไว้ ดังนี้ ผู้ปกครองมีความต้องการให้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนสะอาด สวยงาม มีบรรยากาศที่ดีเป็นที่พอใจของนักเรียนและผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนต้องมีแสงสว่างเพียงพอและปลอดภัย เช่น การจัดวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่มีเหลี่ยมมุมให้ปลอดภัยแก่เด็ก ของเล่นภายในห้องเรียนต้องผ่านการคัดเลือกให้เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็ก สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ได้แก่ สนามเด็กเล่น ควรมีขอบเขตที่ชัดเจน ระหว่างเด็กเล็กและเด็กโต เครื่องเล่นสนามต้องไม่ชำรุดและปลอดภัยสำหรับเด็ก สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเหมาะสมกับเด็กอนุบาล สอดคล้องกับ สุนันทา พรหมบุญ. (2544 : 10) กล่าวว่า การสร้างสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย เป็นอุปกรณ์สำคัญของการเรียนรู้วัยเด็ก เด็กจะได้ค้นหาสิ่งใหม่ ๆ ฝึกวินัยในการแบ่งปัน ช่วยเหลือ เรียนรู้สังคม การได้ทำงานร่วมกันของเด็กในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นการฝึกด้านทักษะทางสังคม เช่น การลดความก้าวร้าว การเอื้ออาทรต่อผู้อื่น การฝึกความอดทน การรอคอย การมีมารยาทที่ดีต่อกัน การฝึกจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็นมาก บางคนคิดว่าเด็กยังเล็กอยู่ไม่เป็นไร ยังไม่ต้องฝึกนับเป็นความเข้าใจผิด ความดีงาม จริยธรรม เด็กควรได้รับการปลูกฝังมาก่อนเสียตั้งแต่ต้น การฝึกเมื่อเด็กโตขึ้น จะเป็นความยุ่งยากเพราะเด็กเรียนรู้

ในสิ่งไม่ดังามอย่างประทับใจมาก่อนเมื่อยังเล็ก ห้องต่าง ๆ และภายในบริเวณโรงเรียนรวมทั้ง อุปกรณ์ในการรับประทานอาหารของนักเรียน ต้องสะอาด

นภาพรรณ อุณาภูล. (2540 : 61) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับ สวัสดิภาพ ของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลพบว่าผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนจัดสวัสดิภาพด้านอาคาร สิ่งแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารเรียน ห้องเรียนและห้องปกครอง มีอากาศถ่ายเทดี ไม่มีมุมอับ บริเวณโรงเรียนมีรั้วรอบขอบชิดเพื่อป้องกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปภายในโรงเรียน อุปกรณ์ เครื่องใช้เกี่ยวกับไฟฟ้าในโรงเรียน เช่น ปลั๊กไฟอยู่เหนือมือเด็กและมีฝาปิดครอบปลั๊ก ตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสนามเด็กเล่น ควรอยู่ในที่โปร่ง ครูและผู้ปกครองสามารถมองเห็นเด็กได้ตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะสนามเด็กเล่นช่วยให้เด็กพัฒนาร่างกาย ทำให้ร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพดี ว่องไว มีจินตนาการ บรรยากาศของสนามเด็กเล่น จะเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่พัฒนาร่างกาย การสำรวจ การค้นพบและเกิดการเรียนรู้ สนามเด็กเล่นควรอยู่ติดกับห้องเล่นและควรอยู่ชิดมุมห้อง ของอาคาร เพื่อให้ครูสามารถดูแลได้ทั่วถึง นอกจากนี้ วิจิตร บุญยะโทตระ. 2527 : 34) ได้กล่าวว่า สนามเด็กเล่นควรอยู่ไกลจากที่จอดรถและทางเดินรถยนต์ ทั้งนี้ เพราะการเกิดอุบัติเหตุ นั้น ร้อยละ 90 เกิดจากความบกพร่องของคน ซึ่งแน่นอนที่เราสามารถป้องกันได้ โดยการให้ความรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน

3. ความต้องการด้านการจัดบริการนักเรียน

ความต้องการด้านการจัดบริการนักเรียนในด้านโภชนาการ ด้านสุขภาพอนามัย และด้านความปลอดภัย นภาพรรณ อุณาภูล. (2540 : 75) กล่าวว่า การให้บริการด้านโภชนาการ ผู้ปกครอง ต้องการให้เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ ปลอดภัย มีคุณค่า มีสารอาหารครบถ้วน 5 หมู่ ซึ่ง สอดคล้องกับ ยุพดี กาญจนันฐิติ. (2529 : 618) ได้ให้หลักการบริการอาหารไว้ว่า อาหารต้องมี ประโยชน์ ประหยัด และปลอดภัย ให้เด็กได้คัมมนทุกวัน การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย เพื่อ เป็นการป้องกันและขจัดความเจ็บป่วย ส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพดี เพื่อความเจริญเติบโตและพัฒนา ไปในทิศทางที่เหมาะสม (สาวิตรี พังงา. 2545 : 63-64) ดังนั้น สถานศึกษาปฐมวัยควรจัดห้องปฐม พยาบาลเพื่อเป็นการให้บริการปฐมพยาบาลแก่เด็ก หรือเป็นที่พักเมื่อเวลาป่วย ภายในห้องควรจัด อุปกรณ์ให้ครบ ตู้ยา ยา เตียงที่สะอาด อุปกรณ์การปฐมพยาบาล เพราะสถานศึกษาเป็นสถานที่เด็ก ใช้เวลาอยู่เป็นเวลายาวนาน เด็กมีโอกาสดูได้รับอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยได้ (อารมณ สุวรรณपाल. 2537 : 129-130) จัดให้มีครูเวรดูแลความปลอดภัย มีผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในการปฐมพยาบาลที่ถูก ต้องแก่นักเรียนเมื่อได้รับบาดเจ็บ นอกจากนี้ นภาพรรณ อุณาภูล. (2540 : 17) กล่าวว่า จะต้องมีการ จัดการป้องกันอุบัติเหตุ ป้องกันโรคติดต่อ และให้ภูมิคุ้มกันโรค

กมล ลาพูน. (2542 : 23) ได้กล่าวไว้ในประเด็นความต้องการของผู้ปกครองในด้านการจัด บริการนักเรียนว่าผู้ปกครองต้องการให้เด็กได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นและเป็นมิตรจากครูและ

พี่เลี้ยงเด็ก ผู้ปกครองต้องการมีสิทธิที่จะเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการของโรงเรียน ว่าควรจัดบริการในลักษณะใดจึงจะดี ปลอดภัย และอำนวยความสะดวกสูงสุด โดยเฉพาะในการให้การบริการด้านรถโรงเรียน ควรให้ความสำคัญด้านสวัสดิภาพรถโรงเรียน คนขับรถโรงเรียนต้องเป็นผู้มีใบอนุญาตขับรถ มีจิตใจดี รักเด็ก บุคลิกภาพและประสบการณ์ดี มีครูพี่เลี้ยงคอยดูแลความปลอดภัย

4. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

กมลลา ลำพูน. (2542 : 24) ได้กล่าวไว้ในประเด็นความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองว่า ผู้ปกครองต้องการได้สมัครเพื่อรับการคัดเลือกเป็นผู้แทนผู้ปกครอง เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้ ยังต้องการได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นและเป็นมิตรจากครูและพี่เลี้ยงเด็ก ต้องการให้ครูและพี่เลี้ยงเด็กมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง ให้ความสำคัญต่อผู้ปกครองในฐานะผู้ปกครองของนักเรียน ครูและพี่เลี้ยงสามารถตอบคำถามและข้อสงสัยของผู้ปกครองเกี่ยวกับนักเรียน ได้จนผู้ปกครองพอใจ นอกจากนี้ ศศิธร เวียงเหล็ก. (2542 : 48-51) เสนอแนะว่า ครูและผู้ปกครองยังสามารถติดต่อสื่อสารร่วมมือกันเพื่อความสัมพันธ์อันดีต่อกันได้หลายวิธี ได้แก่ การเยี่ยมบ้าน การเยี่ยมโรงเรียน การติดต่อทางโทรศัพท์ การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ การประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้ปกครองกับครู การแบ่งกลุ่มผู้ปกครองตามความ สนใจ การประชุมผู้ปกครองตามตาราง การขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง จดหมายข่าว และคู่มือผู้ปกครอง เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับอนุบาล ใน 4 ด้าน คือ ความต้องการด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะคาดหวังให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อม มีกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไปพร้อม ๆ กัน ครูอนุบาลควรมีเมตตา กรุณาและรักเด็ก ความต้องการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะคาดหวังให้โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนโดยเน้นความปลอดภัย สะอาด และสภาพห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ มีการถ่ายเทอากาศดี มีลมพัดผ่าน และมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เครื่องเล่นหรือของเล่นเสริมทักษะควรมีให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก ความต้องการด้านการจัดบริการนักเรียน ในด้านโภชนาการ มีบริการอาหารกลางวันและอาหารว่างที่สะอาดและมีประโยชน์ทางโภชนาการต่อเด็ก ควรให้เด็กได้ดื่มนมทุกวัน ในด้านสุขภาพอนามัยเป็นการป้องกันและขจัดความเจ็บป่วย ส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพดี เพื่อความเจริญเติบโตและพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม ในด้านความปลอดภัย จัดครูดูแลนักเรียนให้ปลอดภัยตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียนและขณะเดินทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน มีบริการรับส่งที่ปลอดภัย ส่วนความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้น ครูและผู้ปกครองควรติดต่อสื่อสารร่วมมือกัน

เพื่อครูและผู้ปกครองจะได้เข้าใจถึงความต้องการของเด็กและสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

ผู้นำการศึกษามีแนวคิดในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ตามสภาพแวดล้อมและปรัชญา ดังนี้

เบญจา แสงมะลิ. (2540 : 5) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูกับการศึกษาอนุบาลว่า ธรรมชาติของเด็กไม่เปลี่ยนแปลง แต่สังคมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลง ครูต้องเข้าใจพร้อมให้ความรักความอบอุ่นและช่วยเหลือเด็กให้คิดเป็น มีเหตุผล และเป็นคนที่มีความคุณภาพของสังคม

สำหรับในต่างประเทศ ในศตวรรษที่ 3 พลาโต (Plato) และ อริสโตเติล (Aristotle) ได้ให้ความสำคัญของการศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียนว่า เป็นการเตรียมบุคลากรเพื่อไปรับใช้ประเทศชาติ และเชื่อว่ารัฐควรให้การดูแลเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่อ่อนวัยเรียน โดยเด็กในวัยก่อนอายุ 7 ขวบ ในสมัยกลางระหว่างศตวรรษที่ 4 - 16 นักการศาสนาชื่อ ลูเธอร์ (Luther) เน้นว่า สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญที่สุดของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งแนวคิดนี้เองเป็นแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเน้นความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนวัยเรียน ศูนย์ผู้ปกครองและเด็ก (Parent – Child Center) และโครงการชีวิตครอบครัวและเด็กอื่น ๆ อีกมาก แนวคิดของลูเธอร์ได้รับการขยายและนำไปสู่การปฏิบัติในหนึ่งศตวรรษต่อมาโดย โคเมนีอุส (John Amos Comenius) ได้เสนอว่าเด็กทุกคนในทุกวัยควรได้รับการศึกษา โดยที่เด็กก่อนวัยเรียนถึงอายุ 6 ขวบ ควรได้รับการศึกษาในโรงเรียน “แม่” (Mother School) การศึกษาของเด็กในวัยก่อนเรียน ควรเน้นที่ความชัดเจนและเป็นรูปธรรมให้มากที่สุด เขาได้เขียนหนังสือที่เต็มไปด้วยรูปภาพ เพื่อใช้สอนเด็กเป็นเล่มแรก โคเมนีอุส เห็นว่าสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงของเด็กจะเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาสติปัญญา และอารมณ์ขันจะเป็นจุดกระตุ้นความสนใจของเด็กโดยไม่ต้องมีการบังคับ ซึ่งแนวคิดของโคเมนีอุสเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับและได้รับการพัฒนาโดยนักปรัชญารุ่นต่อมา อาทิ คิวอี้ (Dewey), เฟรเบล (Froebel), มอนเตสซอรี (Montessori) และ เปียเจต์ (Piaget) เป็นต้น (อมรชัย ดันติเมธ. 2536 : 26)

ปี 1852 เฟรเบล (Froebel. 1782-1852) ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งการอนุบาลศึกษา” แนวคิดของเขาเป็นที่ยอมรับและนิยมกันมากจนถึงปัจจุบัน เฟรเบล เชื่อว่า ครูควรส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กให้เจริญขึ้นด้วยการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรี โดยใช้การเล่นและกิจกรรมเป็นเครื่องมือ เฟรเบล เน้นการจัดกิจกรรมโดยถือว่า เด็กทุกคนมีความสามารถอยู่ภายใน ซึ่งจะแสดงออกได้เมื่อได้รับการสนับสนุน ได้ตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้นที่

เมือง แบล็คเคนเบอร์ก เรียกว่า “Kindergarten” เป็นภาษาเยอรมันแปลว่า “สวนเด็ก” ยึดหลักในการจัดกิจกรรมดังนี้ เด็กจะพัฒนาได้ต้องอาศัยการดูแลเอาใจใส่ เช่นเดียวกับต้นไม้เติบโตได้เพราะมีการดูแลอย่างดี โดยกิจกรรมสำหรับเด็กต้องเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในขณะนั้น การเรียนการสอนต้องอาศัยวัสดุ อุปกรณ์ เกม เพลง และฝึกให้เด็กฝึกทำงาน เพื่อให้เด็กสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การฝึกให้เด็กได้ทำงานต่าง ๆ จะช่วยฝึกและมีพัฒนาการทางนิสัย และการเรียนรู้ตามธรรมชาติ (นิตยา ประพฤติกิจ. 2539 : 4)

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2545 : 70) ได้สรุปแนวคิดของคิวอี้ (Dewey) นักจิตวิทยาและนักปฏิรูปการศึกษาที่เน้นเด็กเรียนรู้โดยการเล่น ให้อิสระเด็กในการสำรวจ ค้นพบ และเล่นในสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่เด็กสนใจ สอดคล้องกับ อมรชัย ตันติเมธ. (2536 : 28) ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดของคิวอี้ว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อจัดการเรียนการสอนตามประสบการณ์ในชีวิตจริง โดยเน้นว่าเด็กควรมีเสรีภาพในการคิดและการแสดงออก การให้การศึกษาเด็กต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยเริ่มต้นด้วยการสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก ให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง โดยหาประสบการณ์จากกิจกรรม ประสบการณ์ คือ ความรู้ที่แท้จริงที่เด็กได้รับไม่ใช่เป็นการรับรู้ จากสิ่งที่ครูบอก ความมั่งคั่งทุกด้านของเด็ก คือ วัตถุประสงค์หลักของการศึกษา โรงเรียนจะต้องสร้างประสบการณ์ให้เด็กได้สัมผัสกับสังคม เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการใช้สติปัญญาและความคิดที่มีการลงมือปฏิบัติ เด็กสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย มนุษย์สัมพันธ์ การแบ่งปันและการตัดสินใจร่วมกัน จากแนวคิดดังกล่าวนี้ หลักสำคัญในการจัดการศึกษาให้เด็กก็คือ การคำนึงถึงความสำคัญของความมีอิสระทางปัญญาของเด็ก ความมีอิสระทางกายภาพจะเป็นสื่อไปสู่ความมีอิสระทางสติปัญญา ซึ่ง คิวอี้ เชื่อว่า เด็กจะเกิดการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเด็กเรียนรู้โดยการกระทำหรือปฏิบัติ (Learning by Doing) โดยพัฒนาจากปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม (Traditionalism) ไปสู่ปรัชญาการศึกษาแบบก้าวหน้า (Progressivism) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้ได้กลายมาเป็นหลักการศึกษาค้นคว้าพื้นฐานของการจัดการศึกษาในแนวทางต่าง ๆ ในปัจจุบัน

แนวคิดของ มอนเตสซอรี (Montessori 1870-1952) เป็นความพยายามที่จะเข้าใจกระบวนการพัฒนาตนเองตามธรรมชาติของเด็ก จากแนวคิดนี้ไปสู่การสร้างสื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เป็นขั้นตอนในการเสริมพัฒนาการ ความสามารถ ความสนใจ ตลอดจนสมรรถภาพของเด็ก ครูเป็นผู้ชี้แนะให้นักเรียนเล่นสิ่งของที่จัดไว้อย่างเหมาะสม การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ในสถานการณ์ชีวิตจริง ประสบการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวประกอบด้วยพฤติกรรมทุกอย่างของเด็ก เช่น การเดิน การนั่ง การหยิบจับสิ่งของ ฯลฯ ประสบการณ์ทางด้านประสาทสัมผัสของเด็ก ได้รับการพัฒนาโดยใช้สื่อที่สร้างขึ้น เด็ก ๆ จะได้รับการพัฒนาให้รู้จักความแตกต่างของสี ขนาด รูปร่าง การพัฒนาด้านประสาทสัมผัส และการพัฒนาความสามารถในการแยกแยะความแตกต่าง เป็นพื้นฐานนำไปสู่การเรียนรู้ทางด้านภาษาและคณิตศาสตร์ หลักสูตรของ มอนเตสซอรี ได้ถูกสร้าง

ขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กปฐมวัย ครูมีหน้าที่เตรียมสภาพแวดล้อมให้เด็ก เพื่อเด็กจะได้พัฒนาทักษะและบุคลิกภาพของตน เป็นผู้จัดวัสดุสื่อการเรียนการสอนและบทเรียน และเป็นผู้อำนวยการให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ (อมรชัย ดันติเมธ. 2536 : 29)

สรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความสำคัญแก่เด็ก ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการจัดแนวประสบการณ์ให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการ และจัดบรรยากาศที่อบอุ่นเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมหลากหลายเป็นประสบการณ์ตรง ให้เด็กได้มีโอกาสมือปฏิบัติ จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อเด็กจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ

หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็ก นักเรียนจะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากสภาพแวดล้อมรอบตัว การกระทำ การรับรู้จากรูปธรรมมากกว่านามธรรม การมีส่วนร่วมและการลงมือกระทำด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น การได้รับคำชมเชยจะช่วยให้เกิดมีความภูมิใจ ดังนั้น การจัดการศึกษาให้เด็กวัยนี้ที่มีประสิทธิภาพ ควรนำวิชาการต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน เป็นกิจกรรมที่ได้สัดส่วน เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยมีครูเป็นผู้แนะนำการทำกิจกรรมต่าง ๆ และให้เด็กเป็นผู้ทำกิจกรรมเอง นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมในรูปแบบของการเล่น เพื่อให้เด็กสนุกสนานเกิดการค้นพบ รู้จักการแบ่งประเภทของการจัดกลุ่ม การแก้ปัญหา การใช้ภาษา ตลอดจนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังนั้นหลักการจัดอนุบาลศึกษาที่ดี จึงเป็นแนวทางที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาอนุบาลให้สูงขึ้นมากที่สุดและดีที่สุด แม้จะปฏิบัติให้ครบทั้งหมดได้ยาก แต่โรงเรียนก็สามารถทำกิจกรรมอื่นทดแทนได้ การจัดตามหลักการต่าง ๆ ไม่จำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณเพิ่มเติม แต่อยู่ที่การพัฒนาตนเองของบุคลากรในโรงเรียนเป็นสำคัญให้สามารถจัดอนุบาลศึกษาได้ถูกต้อง โดยอาศัยผลการวิจัยและทฤษฎีพัฒนาการเด็กอย่างแท้จริง เพื่อให้เด็กแต่ละคนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของตน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2523 : 5-6)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2533 : 7-10) ได้กล่าวถึงหลักการจัดอนุบาลศึกษาที่ดี ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับเด็ก พัฒนาการทุกด้านของเด็ก คือ ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์-จิตใจ และสติปัญญา มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งจะพัฒนาได้จากการที่ผู้ใหญ่ให้การส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำในทางที่ดีเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เด็กจะพัฒนาทางด้านสังคมและสติปัญญาได้จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนด้วยตนเอง

2. หลักสูตร (แนวการจัดประสบการณ์) เป้าหมายหลักสูตร ส่งเสริมให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้อย่างมีชีวิตชีวา และให้ได้รับประสบการณ์หลากหลายจากการทำกิจกรรมและการเล่น โดยให้สอดคล้องกับการพัฒนาการของเด็กเกี่ยวกับชีวิตในชุมชนและในโลก หลักสูตรไม่ได้เป็นแค่เพียงเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนหรือการกำหนดแผนการจัดกิจกรรมเท่านั้น หากยังรวมถึงตารางกิจกรรมประจำวันของเด็ก ในการนำหลักสูตรไปใช้กับเด็ก ควรใช้หลักที่ว่าเด็กเรียนรู้จากกระทำด้วยตัวของเด็กเอง และจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาความคิดรวบยอดให้แก่เด็ก

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองควรได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าเยี่ยมชมโรงเรียนและมีส่วนสนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก เพราะเด็กมีความผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว โรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญแก่ครอบครัวของเด็กด้วย จึงจะสามารถจัดการศึกษาที่สนองความต้องการของเด็กได้อย่างเหมาะสม โรงเรียนควรพัฒนาหาวิธีการทำงานร่วมกันกับผู้ปกครองให้มีประสิทธิภาพ การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนควรตั้งอยู่บนรากฐานที่ว่า ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กเป็นอันดับแรก

4. คุณสมบัติของบุคลากรและพัฒนาบุคลากร โรงเรียนต้องเข้าใจในพัฒนาการและความต้องการของเด็ก คุณภาพบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อคุณภาพของหลักสูตรอนุบาลศึกษา การวิจัยพบว่า การศึกษาอบรมบุคลากรเรื่องพัฒนาเด็กหรือการศึกษาอนุบาล มีความสัมพันธ์กับผลที่เกิดขึ้นแก่เด็ก เช่น ทำให้เด็กมีความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ดีขึ้นและพัฒนาการทางภาษาและสติปัญญาดีขึ้น

5. การบริหารงาน วิธีการบริหารโรงเรียนจะมีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมในโรงเรียนทุกเรื่อง การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ จะสร้างสรรค์ให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดดูแลเด็กให้มีคุณภาพดี การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพรวมถึงการสื่อสารที่ดีมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน มีความมั่นคงทางการเงิน และให้ความสนใจต่อความต้องการและสภาพการทำงานของบุคลากร

6. บุคลากร สิ่งสำคัญที่จะกำหนดคุณภาพของโรงเรียน คือ การจัดทำหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากร ซึ่งควรคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และอัตราส่วนที่เหมาะสม ซึ่งจะมีผลต่อการดูแลเด็กแต่ละคน จากผลการวิจัยยืนยันว่า บุคลากรที่รับผิดชอบเด็กจำนวนน้อยจะมีผลต่อการพัฒนาของเด็ก ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับเด็ก ลดความก้าวร้าว และทำให้เด็กมีความร่วมมือกันมากขึ้น

7. การจัดสภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีผลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการทั้งหมดของเด็กและผู้ใหญ่ การจัดพื้นที่และสื่ออย่างมีคุณภาพ มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กและ

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับเด็ก ขนาดของพื้นที่ การจัดการ และการใช้พื้นที่ทั้งในและนอกอาคาร จำเป็นต้องมีการประเมิน

8. สุขภาพอนามัยและความปลอดภัย การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การวางแผนหลักสูตรที่ดีหรือปฏิสัมพันธ์ทางบวกระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ไม่สามารถทดแทนสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อเด็กได้ โรงเรียนอนุบาลที่มีคุณภาพต้องมุ่งป้องกันการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุ และเตรียมการสำหรับเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนให้การศึกษแก่เด็กในด้านการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย

9. อาหารและการบริการ เด็กต้องได้รับอาหารที่มีประโยชน์และมีคุณค่า จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับนิสัยในการกินอาหารที่ถูกต้อง

10. การประเมินผล การประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเป็นระบบ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อปรับปรุงและรักษาระดับคุณภาพของโรงเรียน การประเมินผลจึงขึ้นอยู่กับเป้าหมายและความต้องการที่จะชี้จุดเด่นจุดด้อย ตามองค์ประกอบของหลักการจัดการจัดการอนุบาลที่ดี

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540 : 5-7) กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม หลักสูตรที่เหมาะสมจะพัฒนาเด็กทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับ ต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้ และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษแก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ครูผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์และจัดกิจกรรมที่ครูและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่ม

ทั้ง 2 ฝ่าย โดยครูเป็นผู้สนับสนุนและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้ ค้นพบ ด้วยตนเอง ดังนั้น ครูจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบ ก่อน เพื่อจะได้วางแผนสร้างสภาพแวดล้อมและจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็กได้อย่างเหมาะสม

4. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ครูจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการ การเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกต พัฒนาการ จากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูล จากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงาน สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิด การเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยครูในการวางแผน การจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้แก่เด็กในวัย นี้ได้อีกด้วย

5. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ครูและพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้นครูจึงมิใช่ จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้มิได้หมายความว่าพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนด เนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการโดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

โดยสรุป หลักสำคัญในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จะต้องสร้างหลักสูตรให้ เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กอยู่ใน ที่ที่ปลอดภัย สะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีบรรยากาศที่ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออก กกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก มีของเล่นที่หลากหลาย จัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยครูเป็นผู้สนับสนุนและร่วมเรียนกับเด็ก ประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยครูจะต้องสังเกตและประเมินการสอนของตนเองควบคู่ไปกับ พัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก สร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวเด็ก ผู้ปกครองมีการแลกเปลี่ยน ข้อมูลซึ่งกันและกัน

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การเตรียมเด็กให้มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทุก ๆ ด้าน และพร้อม ที่จะเติบโตให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ และสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ซึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2523 : 336) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางกายของเด็กอย่างเต็มที่ เพื่อจะได้เป็นพลเมืองไทยที่สมบูรณ์แข็งแรง
2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมของเด็ก เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ มีความเข้มแข็งทางจิตใจที่จะเผชิญอุปสรรคและอันตรายได้
3. เพื่อให้เด็กมีนิสัยขยัน แข็งแรง ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ประหยัด สะอาด
4. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ
5. เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับ โรงเรียนหรือศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็ก
6. เพื่อตระหนักในปัญหาความเบี่ยงเบนของการพัฒนาเสียแต่แรกและดำเนินการต่อไปโดยเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2528 : 3) กล่าวว่า เป้าประสงค์ของการศึกษาระดับปฐมวัยมีดังนี้

1. พัฒนาเด็กในด้านค่านิยม มีพฤติกรรมที่ดีเหมาะสมกับชีวิต
2. เตรียมเด็กให้พร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ
3. พัฒนาเด็กให้รู้จักตนเองและใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
4. จัดประสบการณ์ให้แก่เด็กอย่างกว้างขวางต่อเนื่องกัน
5. ส่งเสริมความสามารถและความชำนาญในการสื่อสารติดต่อสัมพันธ์ทางสังคม
6. ส่งเสริมความสามารถการทำงานง่าย ๆ และความคล่องตัวในการเคลื่อนไหว
7. ส่งเสริมความสามารถในการควบคุมอารมณ์
8. เพิ่มความสามารถในการควบคุมตนเอง
9. เพิ่มความชำนาญในการคิดวิจารณ์และแก้ปัญหา
10. ให้โอกาสเด็กได้แสดงออกและมีความซาบซึ้งในสิ่งสวยงาม

สิริมา ภิบุญอนันตพงษ์. (2545 : 72-73) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. มุ่งเน้นให้เด็กพัฒนาทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา มิได้มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้เนื้อหาวิชา แต่ต้องให้พัฒนาการรับรู้และประสาทสัมผัส พัฒนาการสื่อสารโดยการฟัง การพูด (ภาษา ท่าทาง คำพูด) พัฒนาด้านบุคลิกภาพ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีการตัดสินใจได้ถูกต้อง รู้จักวางแผนในการทำกิจกรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นสมาชิกที่ดี

ของสังคม และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความรัก ชื่นชม และภูมิใจใน ศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม

2. มุ่งเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เด็กพัฒนาเต็มตามความสามารถของแต่ละคน

3. มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยืดเด็กเป็นสำคัญ ครูไม่เป็นผู้ดำเนินการทำกิจกรรม แต่จะเป็นผู้ ควบคุมกิจกรรมและอำนวยความสะดวกแก่เด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมเต็มที่ เปิดโอกาส ให้เด็กแสดงความสามารถของตนเพื่อครูได้พัฒนาศักยภาพของเด็กอย่างเต็มที่

สรุปได้ว่า นักการศึกษาและนักจิตวิทยามีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษา ในเรื่องการให้ความสำคัญแก่เด็กและพัฒนาการของเด็ก การจัดการศึกษาจะยึดเด็ก เป็นศูนย์กลางในการจัดแนวประสบการณ์ให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการ จัด บรรยากาศที่อบอุ่นเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมหลากหลายเป็นประสบการณ์ตรงให้เด็กได้ มีโอกาสลงมือปฏิบัติ จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เปิดโอกาส ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ เน้นการพัฒนา เด็ก ๆ ทุกด้าน (Whole Child) ไปพร้อม ๆ กับการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้บ้านและโรงเรียนได้มี ส่วนร่วมกันในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ซึ่งถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างถูกต้อง เหมาะสม จะส่งผลดีต่อเด็ก และเป็นรากฐานต่อพัฒนาการและการศึกษาระดับสูงต่อไป ทั้งนี้ หลักการสำคัญในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา คือจะต้องสร้างหลักสูตรให้เหมาะสม กับพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กอยู่ในที่ที่ ปลอดภัย สะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีบรรยากาศที่ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกาย และพักผ่อน มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก มีของเล่นที่หลากหลาย จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยครูเป็นผู้สนับสนุนและร่วมเรียนกับเด็ก ประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยครูจะต้องสังเกตและประเมินการสอนของตนเองควบคู่ไปกับ พัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก สร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวเด็ก ผู้ปกครองมีการแลกเปลี่ยน ข้อมูลซึ่งกันและกัน ผู้ปกครองจะมีบทบาทสำคัญในการร่วมมือจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาบุตรหลาน ร่วมกับโรงเรียน ตามแนวคิดของ ลูเธอร์ (อมรชัย ดันติเมธ. 2536 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Luther. 1483- 1546) ที่เน้นความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน การให้ความร่วมมือของ ผู้ปกครองมีหลายแนวทาง ได้แก่ การเสนอความคิดเห็น ความต้องการการมีส่วนร่วม การเข้าร่วม ดำเนินการจัดการศึกษา ทั้งในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่ตนเอง ถนัดหรือมีความสามารถ การมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการ นักเรียน ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของนักเรียนคนอื่น ๆ ในห้องเดียวกัน อันจะ ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ ในการร่วมกันพัฒนาการด้านสังคมของบุตรหลานต่อไป

เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นไปตามหลักการและจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษา โรงเรียนควรมีการจัดการ 4 ด้านสำคัญ ๆ ดังนี้

1. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1 การจัดประสบการณ์

การศึกษาในระดับปฐมวัย เป็นการศึกษาก่อนภาคบังคับ การที่จะจัดทำหลักสูตรให้แน่ชัดตายตัวเป็นหนึ่งเดียวนั้น ยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นทางการที่แน่นอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้มีการจัดทำหลักสูตรเป็นรูปเล่มเรียกว่า “แนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนปฐมวัย” เพื่อเป็นเอกสารทางวิชาการ ให้ครูได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในระดับนี้ ฉะนั้นการกำหนดความหมายของ “หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย” จึงแตกต่างออกไป ขึ้นอยู่กับความเข้าใจและมุมมองของครูและผู้บริหารว่าการจัดหลักสูตรให้เด็กในวัยนี้ได้เรียนรู้ เป็นการจัดประสบการณ์เพื่อสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้และคิดเลขเป็นเท่านั้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 หรือเพื่อแสวงหาแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในระดับนี้อย่างถูกต้องและพึงประสงค์ เหมาะสมกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่ง สิริมา ภิญโญนันตพงษ์. (2545 : 65-69) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไว้หลากหลาย อันเป็นแนวทางกำหนดการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในความหมาย “กิจกรรมเน้นเด็กเป็นสำคัญ” แนวการจัดประสบการณ์ในความหมายนี้ คือ กิจกรรมเน้นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการที่เด็ก ๆ เป็นผู้เลือกตัดสินใจทำโดยมีครูเป็นผู้ให้ความสนับสนุนและคอยช่วยเหลือเด็กในการทำกิจกรรมนั้น ในระยะเวลาขณะนั้น แต่การจัดประสบการณ์เป็นตารางเวลาที่กำหนดลักษณะกิจกรรมเปลี่ยนตามช่วงเวลาหนึ่ง ๆ เช่น เด็ก ๆ อยากเรียนรู้เรื่องช้าง ครูจัดกิจกรรมเล่านิทานเรื่องช้าง กิจกรรมศิลปะวาดรูปช้าง ตีกระทบช้าง กิจกรรมร้องเพลงช้าง เดินทำช้าง การจัดกิจกรรมอื่น ๆ เกี่ยวกับการเรียนเรื่องช้าง การจัดประสบการณ์แบบนี้ มุ่งเน้นให้เด็กได้รับทั้งเนื้อหาและคุณค่าที่สำคัญ อันได้แก่ มนุษยสัมพันธ์ การแก้ปัญหาด้วยตนเอง การรู้จักค้นหาค้นพบและการแสดงออกถึงต่าง ๆ นั้นมาจากความสนใจของเด็ก ครูไม่ได้วางแผนเนื้อหาและกิจกรรมการสอนไว้ก่อน ดังนั้น บทบาทของการสอนจึงออกมาในรูปอาศัยการสังเกต บทบาทของการวางแผนจึงมีความหมายเปรียบเสมือน “การรวบรวมข้อมูลโดยผ่านการสังเกตและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กและการใช้ข้อมูลที่จะเลือกประสบการณ์การเล่นให้เหมาะสม” แหล่งสำคัญสำหรับการจัดประสบการณ์ในความหมายนี้ คือ ตัวนักเรียน ดังนั้นเนื้อหาของการจัดประสบการณ์มาจากความต้องการของเด็ก เด็กเป็นศูนย์กลางของการจัดเนื้อหาและกิจกรรม

2. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในความหมาย “มวลประสบการณ์ของเด็กในโรงเรียน” แนวความคิดของการจัดประสบการณ์ในความหมายนี้ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นประสบการณ์ของเด็กในโรงเรียนมุ่งการสนองความต้องการของเด็กในด้านความเป็นมนุษย์ แนวการจัดประสบการณ์ให้เด็กนั้น เน้นเรื่องสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็ก กระบวนการกลุ่ม วิธีที่สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติต่อกันและกัน การสื่อสารระหว่างกัน

ข้อที่น่าสังเกต แนวการจัดประสบการณ์ในความหมายนี้ ผลกระทบของสังคมภายนอกมีอิทธิพลต่อประสบการณ์ในห้องเรียนเด็ก ๆ การสอนให้เด็กยอมรับในคุณค่าของวัฒนธรรมที่ตนอยู่ ครูต้องไวต่อความรู้สึกของเด็ก ในเรื่องของการที่เด็กเรียนรู้สถานการณ์ต่าง ๆ และต้องเตรียมวิธีการควบคุมสถานการณ์ในการสอนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในความหมาย “แผนสำหรับการสอน” แผนสำหรับการสอนเป็นแนวการจัดประสบการณ์ที่ส่วนมากผู้บริหารโรงเรียนจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ให้ครูได้นำไปใช้ในห้องเรียน การวางแผนการสอนนี้ส่วนมากกำหนดระยะเวลา ซึ่งอาจจะเป็นการวางแผนการสอนระยะสั้นหรือระยะยาว มีระดับของรายละเอียดแตกต่างกัน บางรูปแบบเน้นกระบวนการของการทำกิจกรรม บางแผนเน้นเนื้อหา และบางอย่างเน้นกระบวนการตั้งจุดมุ่งหมาย

การจัดแนวประสบการณ์โดยใช้วิธีการวางแผนการสอน เป็นวิธีที่ช่วยให้ครูใหม่และครูที่มีประสบการณ์มาแล้วได้เข้าใจความต้องการของเด็กความสนใจกิจกรรมต่าง ๆ และการจัดวัสดุและสภาพแวดล้อมเข้าด้วยกัน แผนการสอนที่ใช้กับเด็กเล็ก ๆ นี้ ควรกำหนดให้มีการพิจารณายืดหยุ่น การเขียนแผนการสอน เป็นการช่วยให้ครูแสดงกิจกรรมการวางแผนการสอนในทุก ๆ วันอย่างชัดเจนได้มีการเตรียมตัวและพัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน แต่มีครูที่มีประสบการณ์มาก ๆ จะปฏิเสธแผนการสอน โดยให้เหตุผลว่าเป็นการลดความต้องการของเด็ก การสอนไม่ยืดหยุ่น ครูไม่ได้สังเกตพฤติกรรมของเด็กๆ อย่างใกล้ชิด เพราะต้องคำนึงถึงการสอนตามแผนที่กำหนดไว้

4. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ในความหมาย “การจัดประสบการณ์เป็นหน่วยการเรียนรู้” แนวการจัดประสบการณ์ในความหมายนี้ หมายถึง การจัดประสบการณ์ไม่แบ่งเป็นรายวิชา แต่จัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนเป็นเรื่อง หรือเรียกว่า หน่วย นำรายวิชาต่าง ๆ มาบูรณาการกัน แต่จะเป็นเรื่องหรือหน่วย จะประมวลทุกวิชา ทั้งเนื้อหา กิจกรรมให้เด็กเรียนรู้ อาทิหน่วยตัวเรา หน่วยดอกไม้ หน่วยสัตว์ ลักษณะการจัดประสบการณ์เช่นนี้ ออกมาในรูปของแนวการจัดแนวประสบการณ์ระดับประเทศ และปรับรูปแบบให้เหมาะกับระดับท้องถิ่น มีลักษณะเน้นแผนการสอนเป็นคู่มือครูประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล ซึ่งมีเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่ให้ความกระจ่างชัดแก่ครูที่นำไปใช้ กำหนดความคาดหวังของโปรแกรม เป็นการรวมภาพการจัดทั้ง

หมดเป็นหนึ่งเดียวกันเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กควรได้รับในโรงเรียน ตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก

5. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในความหมาย “โปรแกรมการศึกษา” แนวการจัดประสบการณ์นี้ใช้เป็นการจัดโปรแกรมการศึกษาที่มีแนวการสอนแบบเฉพาะ อาทิ โปรแกรมการจัดตามแนวของมอนเตสซอรี, โปรแกรมเฮดสตาร์ท โปรแกรมการสอนแบบวอลดอฟ ซึ่งชื่อของโปรแกรมมีความหมายบอกถึงเกี่ยวข้องกับทฤษฎีแนวการจัดของโปรแกรมนั้น ๆ

สมพร ทิตาพร. (2538 : 13) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในระดับอนุบาลนั้น นิยมใช้คำว่า “แนวการจัดประสบการณ์” แทน คำว่าหลักสูตรการจัดการศึกษาในระดับนี้เป็นการพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา นอกจากนี้ยังเป็นการปูพื้นฐานในการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป และ เฮนดริก (Hendrick. 1984 : 254) ได้เสนอหลักในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยว่าควรมีขอบข่าย โดยพิจารณาภาพเด็กโดยส่วนรวมทั้งหมดเป็นหลักในการจัดประสบการณ์ให้กับพวกเขา ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับเด็กควรสอนกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กให้พัฒนาไปพร้อม ๆ กัน โดยยึดหลักว่าเด็กเป็นใคร ต้องการอะไร

จากความหมายต่าง ๆ ที่กล่าวมา สรุปได้ว่าหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย หมายถึง แนวการจัดประสบการณ์ซึ่งเป็นมวลประสบการณ์ในโรงเรียนที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน มีลักษณะการจัดเน้นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น โดยมีลักษณะให้เด็กเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมเน้นเด็กลงมือปฏิบัติเป็นสำคัญ เรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้วางแผน คอยสนับสนุน และตัดสินใจในการที่เด็กเลือกดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ แผนการจัดประสบการณ์ในลักษณะแบบบูรณาการเนื้อหา กิจกรรม และในการจัดประสบการณ์ บางโปรแกรมมีลักษณะการจัดมีวิธีการโดยเฉพาะตามทฤษฎีนั้น

เกทซ์ (Katz. 1987 : 104) ได้เสนอขอบข่ายการจัดประสบการณ์ให้เด็กว่า ควรครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของเด็ก ให้เด็กพัฒนาไปสู่จุดหมายปลายทางได้ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. เด็กต้องการความรู้สึกลอดค้อย่างแท้จริง ไม่ใช่เพียงแค่ผู้ใหญ่ให้ความอบอุ่นเท่านั้น แต่ต้องให้ความปลอดภัยหรือความมั่นคงแก่เด็ก

2. เด็กทุกคนต้องการความเพียงพอ หรือความสามารถที่จะทำ ควรสร้างเสริมเด็กให้มีความคิดเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นคนดี โดยความคิดคำนึงนั้นให้อยู่ในขอบเขตที่เพียงพอ ไม่ใช่ว่าตนเองดีเกินความจริง

3. เด็กทุกคนควรมีความรู้สึกรักหรือประสบการณ์เกี่ยวกับชีวิตของเขาในทางที่ดีว่า ชีวิตมีคุณค่า ความพอใจอย่างมีเหตุผล ความสนใจ และความแท้จริง ดังนั้นควรทำในสิ่งที่เด็กรู้สึกว่าชีวิตของเขาเป็นของจริง

4. เด็กมีความต้องการให้ผู้ใหญ่หรือเพื่อนเด็กอื่น ๆ ให้เขาร่วมตัดสินใจด้วยประสบการณ์ตนเอง ปล่อยให้เรียนรู้และตัดสินใจที่จะกระทำกิจกรรมอะไรด้วยตนเอง

5. เด็กต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับเด็กว่ามีอำนาจในตัวเองในเรื่องของการมีประสบการณ์ที่กว้างขึ้น

6. เด็กต้องการผลที่ดีที่สุดจากการสนองตอบกลับมาจากผู้ใหญ่และเพื่อน ๆ ซึ่งมีคุณสมบัติที่ควรแก่เด็กนั้น ได้แก่ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ ความใจดี เมตตา การยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น

ความต้องการทั้ง 6 ประการนี้ ควรเป็นหลักของความคิดรับผิชอบที่ผู้ใหญ่ควรจัดให้เด็กสำหรับชีวิตที่มีคุณค่าแก่เด็กทุกคน ดังนั้นจึงเป็นความหมายอย่างลึกซึ้ง การจัดแนวประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาล ถือเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก แคทซ์ กล่าวเพิ่มเติมว่า การจัดแนวประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาล เพื่อตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของเด็กนั้น ควรมีแนวทางการพัฒนาสติปัญญา โดยการที่เด็กค่อยเรียนรู้ในกลุ่มเล็ก ทำกิจกรรมร่วมกันในโครงการต่าง ๆ เพื่อที่สนองตอบประสบการณ์ที่จัดให้กับเด็ก ควรให้เด็กมีโอกาสสังเกต ทดลอง สอบถาม และเรียนรู้สิ่งแวดล้อมในแง่มุมต่าง ๆ รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม ไม่เน้นให้สอนเนื้อหาทางวิชาการ

แนวการจัดประสบการณ์ก่อนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2534 : 1) ได้ย้ลคจุคมุ่งหมายของการจัดดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. อบรมเลี้ยงดูและปลูกฝังให้เด็กสามารถช่วยตนเอง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
3. ปลูกฝังให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรักในศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม
4. เตรียมเด็กให้มีทักษะพื้นฐานที่จะเรียนในระดับประถมต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540 : 10-16) ได้สรุปการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี พุทธศักราช 2540 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูบนพื้นฐานของการให้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเด็กให้ครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้เหมาะสมกับวัย ความแตกต่างระหว่างบุคคล และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ดังนี้

1. หลักการเป็นการจัดโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กอายุ 3-6 ปีทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ เพื่อให้เด็กพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และเป็นการร่วมมือกันระหว่างบ้าน สถานศึกษา และชุมชน

2. จุดมุ่งหมายมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างของแต่ละบุคคล ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยแบ่งออกเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 10 ประการ ดังนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- 2.1 มีสุขภาพดี เจริญเติบโตตามวัยและมีพฤติกรรมอนามัยที่เหมาะสม
- 2.2 ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน
- 2.3 ร่าเริง แจ่มใส มีความสุข และความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
- 2.4 มีคุณธรรมและจริยธรรม มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ
- 2.5 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับสภาพและวัย
- 2.6 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 2.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมในท้องถิ่นและความเป็นไทย
- 2.8 ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 2.9 มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

2.10 มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. การจัดชั้นหรือกลุ่มเด็กให้ยืดอายุเป็นหลัก และอาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล เช่น กลุ่มเด็กที่มีอายุ 3-4 ปี อาจเรียกชื่ออนุบาล 1 กลุ่มเด็กที่มีอายุ 4-5 ปี อาจเรียกชื่อ อนุบาล 2 กลุ่มเด็กที่มีอายุ 5-6 ปี อาจเรียกชื่อ อนุบาล 3 หรือเด็กเล็ก ฯลฯ

4. ระยะเวลาเรียน ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปีการศึกษา โดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา

5. การจัดประสบการณ์ กำหนดแนวทางสำคัญในการจัดประสบการณ์ คือ ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จัดให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ในบรรยากาศที่อบอุ่นเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบบูรณาการเล่นอย่างหลากหลาย เป็นประสบการณ์ตรงที่让孩子มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ เด็กและผู้ใหญ่ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งเปิดโอกาสให้พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

สรุปได้ว่า ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา ควรยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ในการจัดประสบการณ์ แนวประสบการณ์จะต้องเหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการของเด็ก จัดบรรยากาศที่อบอุ่นเอื้อต่อการเรียนรู้ ให้ความรู้สึกปลอดภัยแก่เด็ก โดยจัดกิจกรรมหลากหลายเป็นประสบการณ์ตรง 让孩子ได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

ทั้งในและนอกห้องเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เยาเวพา เดชะคุปต์. (2525 : 41) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนควรจัดในลักษณะของ “การเล่นปนเรียน” ซึ่งจะสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กในวัยนี้มากที่สุด และในการสอนก็ควรจัดในรูปของการเตรียมความพร้อมหรือการจัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดจากการเล่น การกระทำและการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ในการจัดกิจกรรมไม่ควรเน้นการอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ แต่ควรให้เด็กได้รับการฝึกการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาตนเองทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน

การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเด็กในวัยนี้เป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น จึงจำเป็นจะต้องจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับเด็กเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน โดยมีหลักการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 23-24)

1. กิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ เด็กแต่ละคนมีความสนใจแตกต่างกัน จึงควรจัดให้มีกิจกรรมหลายประเภทที่เหมาะสมกับวัย ตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็ก เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเลือกตามความสนใจและความสามารถ

2. กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งกิจกรรมที่ให้เด็กทำเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้เด็กริเริ่มกิจกรรมด้วยตนเองตามความเหมาะสม

3. กิจกรรมที่จัดควรมีความสมดุล คือ ให้มีทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวและสงบ กิจกรรมที่เด็กริเริ่มและครูริเริ่ม

4. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมควรเหมาะสมกับวัย มีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 ขวบ มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 8 นาที

วัย 4 ขวบ มีความสนใจอยู่ประมาณ 12 นาที

วัย 5 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 นาที

5. กิจกรรมที่จัดควรเน้นให้มีสื่อของจริงให้เด็กได้มีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น ๆ และผู้ใหญ่

6. การจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย จะต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือกระทำ ได้สัมผัส สังเกต เปรียบเทียบ ทดลอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางสมองด้วยตัวของเด็กเอง กิจกรรมที่จัดควรจะเน้นที่ขั้นตอน กระบวนการที่ส่งเสริมการสังเกต การคิด การสื่อสารปฏิสัมพันธ์มากกว่า

ผลงานที่ครูกำหนดเป็นเกณฑ์ว่าต้องทำได้ กิจกรรมที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้สูงสุดนั้น จะต้องเป็น

7. กิจกรรมที่เด็กสนใจ ลงมือค้นคว้ากระทำด้วยตนเอง ครูเป็นผู้ชี้แนะและสนับสนุน คอยช่วยเหลือในขณะที่เด็กทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย กิจกรรมที่จัดจะต้องสอดคล้องกับพัฒนาการทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และ สติปัญญา และเป็นประสบการณ์ตรงจากการได้เล่น ลงมือปฏิบัติจริง และมีการกระทำร่วมกับบุคคลอื่นโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน เด็กและครูจะเป็นผู้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยการสัมผัส สัมผัส แยกแยะ เปรียบเทียบ ทดลอง สังเกต ได้ใช้หรือปฏิบัติจริง ไม่ใช่อยู่ที่การนำเนื้อหาหรือแนวคิดไปท่องจำ

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาจะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ได้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวันอาจใช้ชื่อเรียกกิจกรรมแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงาน แต่ทั้งนี้ประสบการณ์ที่จัดจะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญ 9 ประการตามหลักสูตร ดังนี้ การสื่อความคิดที่เป็นการกระทำ การใช้ภาษา การเคลื่อนไหว การเรียนรู้ทางสังคม คนตรี การจำแนกและเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์และเวลา และควรให้ยืดหยุ่นตามเนื้อหาที่เด็กสนใจหรือที่ครูมีส่วนริเริ่มกำหนดให้ เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์สำคัญและทำกิจกรรมในแต่ละหัวข้อเนื้อหาแล้ว เด็กควรจะเกิดแนวคิดตามที่ได้เสนอแนะไว้ในหลักสูตรกิจกรรมสำคัญที่ควรจัดมีดังนี้

1.2.1 กิจกรรมเสรี

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545 : 75) กล่าวว่า กิจกรรมเสรี เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ เด็กเล่นอิสระตามมุมการเล่น หรือมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติ ศึกษา มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น มุมต่าง ๆ เหล่านี้ เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มย่อย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540 : 25-27) ได้กำหนดจุดประสงค์แนวการจัดกิจกรรมเสรีไว้และแนวการประเมินดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
2. ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา
3. ส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน
4. ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ
5. ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสำรวจ การสังเกต และการทดลอง
6. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักรอคอย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้อภัย

7. ส่งเสริมให้มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์
8. ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างมีเหตุมีผลเหมาะสมกับวัย
9. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิด วางแผน และตัดสินใจในการทำกิจกรรม
10. ส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครู และสิ่งแวดล้อม

แนวการจัดกิจกรรม

1. แนะนำมุมเล่นใหม่ให้เด็กรู้จักและเสนอแนะวิธีใช้/เล่นเครื่องเล่นบางชนิด เช่น แวน ขยาย เครื่องขึง เครื่องเล่นสัมผัสบางชนิด ฯลฯ
2. เด็กและครูร่วมสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับการเล่น เช่น
 - 2.1 ไม่นำของเล่นแต่ละมุมมาเล่นปนกัน
 - 2.2 เก็บของเล่นเข้าที่ทุกครั้งเมื่อจะเปลี่ยนไปเล่นของเล่นชนิดอื่น
 - 2.3 ตกลงสัญญาณก่อนหมดเวลาเล่น เพื่อเตรียมเก็บของเข้าที่ เช่น การใช้เพลง ฯลฯ
3. ครูเปิดโอกาสให้เด็กคิดวางแผนตัดสินใจเลือกเล่นอย่างอิสระในมุมเล่น หรือเลือกกิจกรรมที่จัดขึ้นตามความสนใจของเด็กแต่ละคน ขณะเด็กเล่น/ทำงาน ครูอาจชี้แนะ และมีส่วนร่วมในการเล่นกับเด็กได้ หากพบว่าเด็กต้องการความช่วยเหลือ และคอยสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็ก พร้อมทั้งจดบันทึกพฤติกรรมที่น่าสนใจเพื่อดูว่าเด็กมีพัฒนาการแต่ละด้านเป็นอย่างไร

แนวการประเมิน

1. สังเกตพฤติกรรมการเล่น
2. สังเกตการปรับตัวขณะเล่นรวมกันกับเพื่อน
3. สังเกตความสนใจในการเล่น
4. สังเกตการใช้ภาษาสื่อสารกับเพื่อนและครู
5. สังเกตความรับผิดชอบในการจัดเก็บของเล่น

1.2.2 กิจกรรมสร้างสรรค์

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2545 : 75) กล่าวว่า กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเด็กให้แสดงทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยใช้ศิลปะ เช่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก-ตัด-ปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์และเหมาะสมกับพัฒนาการ เช่น การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ การสร้างรูปจากกระดาน ปีกหมูด ฯลฯ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540 : 27-30) ได้กำหนดจุดประสงค์แนวการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และแนวการประเมิน ดังนี้

1. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ
2. ให้เกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียด

3. ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมือและพัฒนาประสาทสัมผัสมือกับตา
4. ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา
5. ฝึกทักษะการสังเกต การคิด และการแก้ปัญหา
6. ส่งเสริมการแสดงออกและความมั่นใจในตนเอง
7. ส่งเสริมให้เกิดความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
8. ส่งเสริมการปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
9. ส่งเสริมคุณธรรมในด้านความอดทน การรอคอย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรับผิดชอบ และความมีวินัยในตนเอง

แนวการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ควรจัดให้เด็กทำทุกวัน โดยอาจจัดวันละ 3-5 กิจกรรมให้เด็กเลือกทำอย่างน้อย 1-2 กิจกรรมตามความสนใจ ดังตัวอย่างการดำเนินการดังนี้

1. เตรียมจัดโต๊ะและวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมโดยอาจมอบหมายให้เด็กรับผิดชอบช่วยจัดในแต่ละวัน ตัวอย่างการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ใน 1 วัน เช่น

กิจกรรมที่ 1 ปั้นดินน้ำมัน/ดินเหนียว-แป้งโดว์

กิจกรรมที่ 2 วาดภาพระบายสีด้วยสีเทียน

กิจกรรมที่ 3 วาดภาพด้วยสีน้ำ

กิจกรรมที่ 4 ฉีกปะกระดาด

กิจกรรมที่ 5 ประดิษฐ์เศษวัสดุ

2. สร้างบรรยากาศในการทำกิจกรรมให้มีความสุขขึ้นแจ่มใส และมีอิสระให้เด็กเลือกกิจกรรมอย่างมีระบบ โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การใช้คำถาม/สนทนา เช่น “อาหารมือเช้าวันนี้ใครรับประทานไข่บ้าง” เมื่อเด็กยกมือตอบ ครูอนุญาตให้เด็กเหล่านั้นเลือกทำกิจกรรมสร้างสรรค์ที่จัดเตรียมไว้หรือเลือกเล่นอิสระในมุมเล่นต่าง ๆ ครูจะเปลี่ยนคำถามเป็นอาหารชนิดอื่น ๆ ต่อไปจนเด็กได้เข้าทำกิจกรรมครบทุกคน

3. ให้เด็กเลือกทำกิจกรรมอย่างอิสระตามความสนใจของตน อย่างน้อย 1-2 กิจกรรม

4. การเปลี่ยน/หมุนเวียนการทำกิจกรรม ครูต้องกำหนดข้อตกลงกับเด็กว่าในกรณีที่โต๊ะ/กลุ่มใดมีเด็กครบหรือเต็มตามจำนวนที่กำหนดหรือจัดไว้แต่เด็กสนใจที่จะทำกิจกรรมนั้นบ้าง เด็กจะต้องคอยจนกว่าจะมีที่ว่าง หรือให้เลือกเล่นในมุมเล่นก่อน เมื่อมีที่ว่างจึงจะสามารถเข้าทำกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ตนสนใจได้

5. กิจกรรมใดเป็นกิจกรรมใหม่สำหรับเด็ก ครูควรแนะนำอุปกรณ์และวิธีใช้ เช่น การละเลงสีด้วยนิ้วมือ ซึ่งจะต้องใช้น้ำทาโต๊ะแล้วทาบกระดาดลงไป ตักแป้งที่ผสมสีลงบนกระดาด ใช้

ส่วนต่าง ๆ ของมือ เช่น นิ้วมือ ฝ่ามือ สันมือ ฯลฯ วาดแบ่งเป็นรูปต่าง ๆ และควรแนะนำให้เด็กสวมถุงมือ/ผ้ากันเปื้อน เพื่อไม่ให้เลอะเทอะเสื้อผ้า

6. ขณะเด็กทำกิจกรรมครูต้องคอยดูแล ชี้แนะ หรือให้คำปรึกษาเมื่อเด็กต้องการ ครูไม่ควรบอกหรือสั่งให้เด็กทำตามความคิดเห็นของครู หรือให้ทำกิจกรรมเหมือนกันหมดทั้งห้องและต้องคอยให้กำลังใจแก่เด็ก อย่าติเตียนจนเด็กหมดกำลังใจ

7. ควรกระตุ้นให้เด็กรู้จักคิดแก้ปัญหา เช่น พบว่าเด็กวาดภาพรถยนต์ไม่มีล้อแทนที่ครูจะบอกให้เด็กเติมล้อรถ ครูอาจใช้คำถามว่า “รถคันนี้จะเล่นได้อย่างไร” การถามเช่นนี้จะช่วยให้เด็กคิด และพบคำตอบด้วยตนเอง

8. เมื่อทำงานเสร็จหรือหมดเวลาต้องให้เด็กเก็บวัสดุเครื่องมือเครื่องใช้เข้าที่ และดูแลทำความสะอาดห้องเรียนให้เรียบร้อยทุกครั้ง

9. เมื่อเด็กทำงานเสร็จอาจให้เด็กเล่า/อธิบายผลงานของตน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาภาษาและทักษะการคิดของเด็ก ถ้าเป็นภาพวาด ครูควรบันทึกเรื่องที่เด็กเล่า และวันที่ที่ทำได้ด้วย เพื่อทราบความก้าวหน้าและระดับพัฒนาการของเด็ก การเขียนเรื่องที่เด็กเล่าควรเขียนด้วยตัวบรรจง ขนาดตัวหนังสือใหญ่พอที่เด็กจะเห็นผลการเขียนที่ถูกต้อง เพื่อให้เด็กมีโอกาสนำเสนอเกี่ยวกับตัวหนังสือ

แนวการประเมิน

1. สังเกตการควบคุมกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
2. สังเกตพฤติกรรม การแสดงออกขณะทำกิจกรรม เช่น ความสุข ความร่าเริงแจ่มใส ความมั่นใจ ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละ
3. สังเกตการปรับตัวระหว่างทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
4. สังเกตผลงานว่ามีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย มีความแปลกใหม่ และมีรายละเอียดกว่าเดิมหรือไม่
5. สังเกตการใช้ภาษา ขณะเด็กทำกิจกรรมหรือเล่าเกี่ยวกับผลงานของตน

1.2.3 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2545 : 75) กล่าวว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ และอุปกรณ์อื่น ๆ มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้จังหวะ และควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540 : 31-35) ได้กำหนดจุดประสงค์แนวการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะตลอดจนแนวการประเมิน ดังนี้

1. พัฒนาอวัยวะทุกส่วนให้มีความสัมพันธ์ในขณะเคลื่อนไหว
2. ให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งร่างกายและจิตใจ
3. ฝึกให้เกิดทักษะในการฟังดนตรี หรือจังหวะต่าง ๆ
4. พัฒนาภาษา ฝึกฟังคำสั่ง ข้อตกลง และปฏิบัติตามได้
5. ฝึกความจำและเสริมสร้างประสบการณ์
6. พัฒนาด้านสังคม การปรับตัวและความร่วมมือในกลุ่ม
7. ส่งเสริมการกล้าแสดงออก ความเชื่อมั่นในตนเอง และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
8. ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

แนวการจัดกิจกรรม

1. การเตรียมร่างกาย วิธีการฝึกการเตรียมร่างกายมี 3 ขั้น คือ
 - 1.1 ให้รู้จักส่วนต่าง ๆ ของร่างกายว่าชื่ออะไร อยู่ตรงไหน และมีส่วนใดบ้างที่เคลื่อนไหวได้มากน้อยอย่างไร
 - 1.2 ขณะที่เคลื่อนไหว ควรฝึกให้เด็กรู้ตัวตลอดเวลาว่าร่างกายของตนส่วนใดกำลังทำอะไรอยู่
 - 1.3 ฝึกให้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมีความคล่องตัวและขยับเขยื้อนตามคำสั่งได้
2. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน การเคลื่อนไหวพื้นฐานแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
 - 2.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ได้แก่ การเคลื่อนไหวส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ณ จุดใดจุดหนึ่ง โดยร่างกายจะไม่เคลื่อนออกไปจากจุดนั้น
 - 2.2 การเคลื่อนไหวที่เคลื่อนที่ ได้แก่ การเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง ได้แก่ การเดิน การวิ่ง การกระโดด ฯลฯ
3. การฝึกจังหวะ ตัวอย่างกิจกรรมการฝึกจังหวะรูปแบบต่าง ๆ เช่น
 - 3.1 การทำจังหวะด้วยการใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ เช่น
 - 2.1.1 ให้ขยับเขยื้อนร่างกายตามจังหวะ เช่น พยักหน้า ขยับไหล่ ขยับศอก โคลงศีรษะ ฯลฯ
 - 2.1.2 ให้แตะสัมผัสร่างกายส่วน ๆ หรือสลับกับทำร่างกายให้เกิดเสียง เช่น ตบมือ แตะเอว แตะไหล่ ฯลฯ
 - 2.2 การทำจังหวะด้วยการเปล่งเสียง อาจเป็นการเปล่งเสียงเป็นพยางค์โดด ๆ ทั้งที่มีความหมายและไม่มีความหมาย เช่น ก้าบ-ก้าบ, ชัก-ชัก ฯลฯ หรือคำที่มีความหมายเป็นชื่อคน สัตว์ สิ่งของ อาจเป็นวลีสั้น ๆ เช่น ก็นกก็ได้ ไม่นกก็ได้ ฯลฯ
 - 2.3 การทำจังหวะด้วยการใช้เครื่องเคาะจังหวะ เช่น กลอง ฉิ่ง กรับ รำมะนา ฯลฯ

4. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ตัวอย่างกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ สามารถฝึกได้โดยใช้กิจกรรมดังต่อไปนี้

4.1 ให้เด็กแสดงท่าเลียนแบบหรือเล่นสมมติง่าย ๆ

4.2 ให้แสดงความรู้สึกด้วยท่าทางและสีหน้า เช่น โกรธ ดีใจ เสียใจ ตกใจ รัก หรือ ทำท่าสัมผัสของที่ร้อน เย็น หนัก เบา ฯลฯ

4.3 ให้เคลื่อนไหวอย่างอิสระในลักษณะต่าง ๆ กัน เมื่อได้ยินสัญญาณหยุดให้ทำท่าทางต่าง ๆ ตามที่กำหนด

4.4 ฝึกหัดให้เล่นตามจินตนาการด้วยการเล่าเรื่องให้ฟัง แล้วให้เด็กจินตนาการเคลื่อนไหวไปตามเนื้อเรื่องนั้น ๆ

4.5 ใช้วัสดุหรืออุปกรณ์บางชนิดประกอบการเคลื่อนไหว เช่น เชือก แถบผ้า ผ้าเช็ดหน้า ผ้าพันคอ ริบบิ้น กระดาษหนังสือพิมพ์ แก้ว ฯลฯ

แนวการประเมิน

1. สังเกตการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
2. สังเกตการทำท่าทางแปลกใหม่ไม่ซ้ำกัน
3. สังเกตการทำท่าทางตามคำสั่งและข้อตกลง
4. สังเกตการแสดงออก
5. สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

1.2.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2545 : 76) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาส ฟัง พูด สังเกต คิด แก้ปัญหาใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่นนิทาน เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษานอกสถานที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ฯลฯ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540 : 36-38) ได้กำหนดจุดประสงค์แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตลอดจนแนวการประเมิน ดังนี้

1. ส่งเสริมการใช้ภาษาในการฟัง พูด และการถ่ายทอดเรื่องราว
2. กล้าแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ฝึกมารยาทในการฟัง พูด
4. รู้จักการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง
5. ส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะพื้นฐาน

6. ปลุกฝังให้มีคุณธรรม จริยธรรม
7. รู้จักปรับตัวในการเล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่น

แนวการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ สามารถจัดได้หลากหลายวิธี เช่น

1. การสนทนา อภิปราย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูด การฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ
2. การเล่านิทานเป็นการเล่าเรื่องต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เน้นการปลุกฝังให้เกิด คุณธรรม จริยธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น ในการเล่านิทาน สื่อที่ใช้อาจเป็นรูปภาพ หนังสือนิทาน หุ่น การแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง
3. การสาธิตเป็นกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้สังเกตและเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้น ๆ ในบางครั้งครูอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับครู เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น การเพาะเมล็ด การเป่าลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา
4. การทดลองปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงเพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกตการเปลี่ยนแปลง ฝึกการสังเกต การคิดแก้ปัญหา ส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น และค้นพบด้วยตนเอง เช่น การประกอบอาหาร การทดลองวิทยาศาสตร์อย่างง่าย ๆ การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฯลฯ
5. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่ง ด้วยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสื่อต่าง ๆ รอบโรงเรียน หรือสถานที่นอกโรงเรียน เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก
6. การเล่นบทบาทสมมติ เป็นการให้เด็กเล่นสมมติตนเองเป็นตัวละครต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทาน หรือเรื่องราวต่าง ๆ อาจใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติเพื่อสร้างความสนใจ และก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น หุ่นสวมศีรษะ ที่คาดศีรษะ รูปคน และสัตว์รูปแบบต่าง ๆ เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ของจริงชนิดต่าง ๆ
7. การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง เป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออกเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลินและเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ

แนวการประเมิน

1. สังเกตการสนทนา ชักถาม ตอบคำถาม และแสดงข้อคิดเห็น
2. สังเกตการปฏิบัติตนขณะร่วมกิจกรรม
3. สังเกตความสนใจขณะทำงานกิจกรรม
4. สังเกตการกล้าแสดงออก

1.2.5 กิจกรรมกลางแจ้ง

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545 : 77) กล่าวว่า กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสไปนอกห้องเรียน เพื่อออกกำลังกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540 : 38-43) ได้กำหนดจุดประสงค์แนวการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ตลอดจนแนวการประเมิน ดังนี้

1. พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ของอวัยวะ
2. ส่งเสริมให้มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพดี
3. ส่งเสริมให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด
4. รู้จักปรับตัว เล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่น
5. เรียนรู้การระวังรักษาความปลอดภัยทั้งของตนเองและผู้อื่น
6. รู้จักการตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
7. ส่งเสริมให้มีความอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่แวดล้อมรอบตัว
8. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การจำแนก ฯลฯ

แนวการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ครูควรดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. เด็กและครูร่วมสร้างข้อตกลง/กติกาในการเล่นทุกครั้ง ก่อนพาเด็กไปเล่นกิจกรรมกลางแจ้ง
2. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเล่นกลางแจ้งให้พร้อม เช่น อุปกรณ์เล่นน้ำ เล่นทราย ลูกบอล ฯลฯ
3. สาธิตการเล่นเครื่องเล่นสนามบางชนิด เช่น ไม้ลื่นต้องขึ้นทางบันได ชิงช้าต้องนั่งแกว่งไปมา ฯลฯ
4. ให้เด็กเลือกเล่นอิสระตามความสนใจและให้เวลาเล่นนานพอควร
5. ขณะเด็กเล่น ครูต้องคอยดูแลความปลอดภัยและสังเกตพฤติกรรมการเล่น การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนของเด็กอย่างใกล้ชิด หากพบว่าการเล่นนั้นอาจก่อให้เกิดอันตราย ครูต้องชี้แนะทันที
6. เมื่อหมดเวลา ให้เด็กดูแลเก็บของใช้หรือของเล่นให้เรียบร้อย เช่น อุปกรณ์เล่นน้ำ เล่นทราย ฯลฯ
7. ให้เด็กทำความสะอาดร่างกาย เช่น ล้างหน้า ล้างมือ และดูแลเครื่องแต่งกายให้เรียบร้อย

แนวการประเมิน

1. สังเกตความสนใจในการเล่น
2. สังเกตพฤติกรรมเล่น การออกกำลังกาย

3. สังเกตการปรับตัวในการเล่นร่วมกับผู้อื่น

1.2.6 เกมการศึกษา

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545 : 77) กล่าวว่า เกมการศึกษา เป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาง่าย ๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอด เกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย 3-6 ปี เช่น เกมจับคู่ แยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ลอตโต ภาพตัดต่อ ต่อตามแบบ ฯลฯ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540 : 44-45) ได้กำหนดจุดประสงค์แนวการจัดเกมการศึกษาตลอดจนแนวการประเมิน ดังนี้

1. ส่งเสริมการสังเกต จำแนก และเปรียบเทียบ
2. ส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
3. ส่งเสริมการคิดหาเหตุผล และตัดสินใจแก้ปัญหา
4. ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้
5. ปลูกฝังให้มีคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อ แบ่งปัน ความซื่อสัตย์ ฯลฯ

แนวการจัดกิจกรรม

ในกรณีที่เล่นเป็นเกมใหม่ เด็กไม่เคยเล่น ครูควรปฏิบัติดังนี้

1. แนะนำให้เด็กทราบว่า เกมชุดใหม่ชื่ออะไร มีจำนวนกี่ชิ้น และอะไรบ้าง
2. สาธิต/อธิบาย วิธีเล่นเกมเป็นขั้น ๆ ตามประเภทของเกมแต่ละชนิด
3. ให้เด็กหมุนเวียนเข้ามาเล่นเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลตามความเหมาะสม
4. ขณะที่เด็กเล่น ครูทำหน้าที่เป็นเพียงผู้แนะนำ บางครั้งครูอาจเข้าร่วมเล่นในกลุ่ม ถ้าสังเกตเห็นว่าเด็กยังไม่เข้าใจวิธีเล่นหรือมีปัญหาเกี่ยวกับการเล่น
5. เมื่อเด็กเล่นเกมแต่ละชุดเสร็จเรียบร้อย ควรให้เด็กตรวจสอบความถูกต้องด้วยตนเอง หรือร่วมกันตรวจกับเพื่อนหรือครูช่วยดูแลตรวจสอบ และชมเชยให้กำลังใจ
6. ให้เด็กนำเกมที่เล่นแล้วเก็บใส่กล่องเข้าที่ให้เรียบร้อยทุกครั้งก่อนเล่นเกมชุดอื่น ในกรณีที่เด็กเคยเล่นเกมศึกษานี้แล้ว ครูอาจปฏิบัติได้ดังนี้

6.1 จัดวางเกมที่เคยเล่นแล้วให้เด็กเล่นเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน แต่ละกลุ่มจะมีเกมหรืออาจจะเล่นคนเดียวก็ได้

6.2 หมุนเวียนให้เด็กเล่นเกมทั้งชุดใหม่ และชุดเก่าตามที่จัดไว้

6.3 เมื่อเล่นเกมแต่ละชุดเสร็จแล้ว ฝึกให้เด็กเก็บให้เรียบร้อย และอยู่ในสภาพที่จะนำไปใช้ได้อีก

แนวการประเมิน

1. สังเกตการเล่นเกม
2. สังเกตพฤติกรรม ขณะเล่นร่วมกันกับกลุ่มเพื่อน
3. สังเกตความรับผิดชอบในการเก็บเกมเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จแล้ว

การจัดกิจกรรมกิจวัตรประจำวัน

กิจกรรมประจำวันควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายและส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เบคเคย์ (Beckley. 1986 : 1587-1588A) ได้กล่าวถึงการ จัดตารางกิจกรรมประจำวันแบบเต็มวันทุกวัน สามารถใช้เวลาในการทำกิจกรรมสร้างเสริมได้มากกว่าการจัดแบบอื่น ๆ สอดคล้องกับสิริมา ญิณญอนันตพงษ์. (2545 : 78-81) กล่าวถึง หลักการจัดกิจกรรมกิจวัตรประจำวันที่ได้ผลดีส่วนใหญ่ระยะเวลาของโปรแกรมในแต่ละวัน จะเป็นโปรแกรมเต็มวัน เปิดตั้งแต่ 09.00 ถึง 15.00 น. กิจวัตรประจำวันที่สำคัญในแต่ละวันที่เด็กเล็ก ๆ ต้องเผชิญ คือ การมาถึงโรงเรียน โอกาสในการได้รับการเลี้ยงดูทางด้านอาหาร การพักผ่อน การเข้าห้องน้ำ การเล่นและการเรียน กิจกรรมสุดท้ายของแต่ละวัน คือ การจากโรงเรียน กลับบ้าน ครูจะต้องเข้าใจผู้เรียนและยอมรับที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลเด็ก ๆ ดังกิจวัตรข้างต้นซึ่งต้องตระหนักว่าการช่วยเหลือให้เด็กปฏิบัติตามกิจวัตรทุกวัน เป็นการสอนขั้นพื้นฐานและสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็ก เด็กจะได้เรียนรู้และมีพัฒนาการทางด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา กิจวัตรต่าง ๆ ที่เด็กปฏิบัติทุกวัน เด็กจะเรียนรู้ และปฏิบัติได้ถูกต้องในครั้งต่อไป และมีความเต็มใจในการปฏิบัตินั้นๆ ด้วย ซึ่งกิจกรรมกิจวัตรประจำวันอธิบายได้ดังนี้

1. การมาถึงโรงเรียน เมื่อเด็กถึงโรงเรียน ควรได้รับการต้อนรับจากครูด้วยความรู้สึกที่เป็นเพื่อน และการให้พ่อหรือแม่ที่มาส่งลูกมีโอกาสดื่บออกถากันอย่างมีความสุข ครูควรถือโอกาสนี้พูดคุยในระยะเวลาสั้น ๆ และทักทายกับพ่อแม่ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกคุ้นเคยและเคยชินกับครู นอกจากนี้ครูควรให้ระยะเวลาสั้นสังเกตสุขภาพ หน้าตาเด็กว่าสบายดีหรือไม่ ถ้าเห็นเด็กไม่ค่อยสบาย ควรบอกพ่อแม่ให้พากลับบ้านหรือถามถึงยาที่เด็กต้องรับประทาน แต่ถ้าเด็กสบายดี ครูก็ทราบว่าวันนี้เด็กมีความสุขกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน ช่วงเวลาการมาถึงโรงเรียนของเด็กนับเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการสร้างความรู้สึที่ดีด้วยกันทุกฝ่าย

2. การเข้าห้องน้ำ เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อห้องน้ำและห้องส้วมด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ห้องน้ำสะอาด ขนาดพอเหมาะกับเด็ก และสามารถถอดเสื้อผ้าได้ ในระยะแรกเริ่มที่เด็กมาโรงเรียน ครูควรพาเด็กไปห้องน้ำ เพื่อลดความกลัวและกังวลของเด็ก และควรแนะนำให้เด็กรู้จักการทำความสะดวก เช่น ล้างก้น ราดน้ำ หรือกดปุ่มน้ำในถัง เป็นต้น ระยะต่อ ๆ มา เด็กมีความคุ้นเคยและสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ปัญหาในระยะแรก ๆ ครูต้องช่วยทำความสะอาดให้แก่นักเรียน เพราะบางคนอาจไม่เคยถูกหัดเข้าห้องน้ำ จึงปัสสาวะราดหรืออุจจาระราด ครูจึงต้องมีความเสียสละ

และเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กที่ท่าสกรปรก ต้องค่อย ๆ สอนให้เด็กรู้จักรักษา ทำความสะอาดด้วยตนเอง และเด็กจะทำได้ในที่สุด

3. เวลาอาหารกลางวันและอาหารว่างเป็นเวลาที่ครูและเด็กชอบมากที่สุดในแต่ละวัน การที่เด็กและครูได้พูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องอาหารและการได้สลับกิจกรรมต่าง ๆ เป็นกิจกรรมการรับประทานอาหารว่างหรืออาหารกลางวัน ช่วงระยะเวลานี้เป็นเวลาที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ทางด้านสังคม การพูดคุยกันอย่างเป็นกันเองระหว่างครูกับเด็กและเด็กกับเด็ก ครูควรแนะนำให้เด็กรู้จักชื่อของอาหาร ชนิดของอาหารและประโยชน์ อาจด้วยวิธีการบอกแล้วให้เด็กพูดตาม เช่น อาหารกลางวันวันนี้มีถ้วยเดียวราดหน้า ขนมกล้วยบัวชชี เป็นต้น นอกจากนั้นแนะนำให้เด็กรับประทานทุกอย่างโดยไม่เลือกอาหาร และพยายามรับประทานให้หมด แต่ถ้าเขารับประทานไม่หมดก็ไม่ควรบังคับ ค่อย ๆ ฝึกไป ครูควรสังเกตเด็กบางคนอาจไม่ได้รับประทานอาหารเข้ามา ถ้าต้องการเพิ่มควรเพิ่มเติมให้ และแนะนำเด็กว่าควรรับประทานอาหารเข้ามาก่อน เพราะถ้าหิวมาก ๆ เป็นโทษแก่ร่างกาย สำหรับอาหารว่างนั้นมี 2 มื้อ คือ ช่วงระยะตอนเช้า 10.00 น. และตอนบ่าย 14.00 น.

4. เวลาทำความสะอาด ช่วงกิจกรรมนี้หมายถึง กิจกรรมที่ให้เด็ก ๆ รู้จักเก็บของที่ตนเล่นเพื่อเปลี่ยนทำกิจกรรมใหม่ ครูต้องแนะนำให้เด็กเข้าใจว่าการเก็บและทำความสะอาด เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม และมีความจำเป็นที่ทุกคนต้องรู้จักหน้าที่แบบนี้ เพื่อให้สิ่งของอยู่รอดและมีความสงบ คุณครูแนะนำให้เด็กพูดว่า “ฉันรู้สึกภูมิใจและเป็นเด็กดีที่ได้เก็บของเล่นเข้าที่เข้าทาง” เป็นต้น เช่นนี้จะทำให้เด็กเรียนรู้ว่าการเก็บของและทำความสะอาดห้องเป็นสิ่งที่ดี ควรกระทำ บางครั้งครูอาจให้นักเรียนร้องเพลงที่เกี่ยวข้องกับการทำความสะอาด เพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้เด็กรู้ว่าถึงเวลาต้องเก็บทำความสะอาด

5. เวลาพักผ่อน การพักผ่อนเป็นประสบการณ์ที่ดีสำหรับเด็กและผู้ใหญ่เหมือนกิจกรรมอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ครูควรจัดกิจกรรมนี้ให้เด็กมีความรู้สึกว่ามันคง ไม่มีความกลัวถ้าต้องนอนที่โรงเรียน ดังนั้นควรจัดสถานที่นอนและสร้างบรรยากาศที่เงียบและสงบ เช่น ให้เด็กนอนบนพูก เสื้อ หรือผ้านุ่ม ๆ ปิดแสงสว่าง เปิดเพลงเบา ๆ ให้เด็กฟัง เคลิบเคลิ้มจนหลับ อาจให้เด็กได้ถือของเล่นหรือผ้าห่มที่เขาติดและรัก ครูอยู่ภายในห้องต้องคอยดูแลตบกันเกาหลังหรือคุยเบา ๆ และให้เด็กเห็นว่าอยู่กับเขาตลอดเวลา และควรให้เด็กนอนอย่างน้อยประมาณ 1 ชั่วโมง เด็กบางคนอาจนอนไม่หลับ ในระยะเริ่มแรกไม่ควรบังคับ อาจปล่อยให้เด็กอ่านหนังสือเงียบ ๆ อย่าปล่อยให้ไปรบกวนเด็กคนอื่น ๆ แต่ในครั้งต่อไป ควรต้องอธิบายให้เด็กนอน เพื่อให้ร่างกายได้พักผ่อนและเจริญเติบโต ในระยะเวลานี้ครูควรให้โอกาสที่ดี เตรียมกิจกรรมต่อไป คือ ทำงานที่กึ่งค้างให้เสร็จ

6. กลับบ้าน เวลาที่เด็กกลับบ้าน นับเป็นโอกาสที่ครูและผู้ปกครองได้พูดคุยกันเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ของเด็กที่โรงเรียน การที่พ่อแม่ได้พูดคุยกับครูจะมีส่วนช่วยให้พ่อแม่ทราบว่าวันนี้เด็กเป็นอย่างไรบ้าง เช่น ทานข้าวมากหรือไม่ เกเรเพื่อนหรือถูกเพื่อนเกเร ออกไปเดินข้างนอก

บริเวณหรือเปล่า หรือทำกิจกรรมอะไรบ้าง เป็นต้น กิจกรรมในห้องที่ครูควรจัดให้แก่เด็กก่อนเด็ก
ทุก ๆ คนกลับบ้าน คือ อ่านนิทานให้ฟัง หรือร้องเพลงพร้อมกัน เป็นต้น

7. ระยะเวลาของการเปลี่ยนกิจกรรม ในแต่ละครั้งที่กิจกรรมสิ้นสุดลงและเด็ก ๆ จะมารวม
กันหรือเปลี่ยนไปทำกิจกรรมใหม่ ระยะเวลาที่เรียกว่าเวลาของการเปลี่ยนกิจกรรม (Transition
times) ตัวอย่างเช่น เด็กระบายสีน้ำภาพอิสระเสร็จแล้วออกไปเดินนอกห้องรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน
ระยะเวลาที่เด็กเสร็จสิ้นกิจกรรมวาดภาพ เด็ก ๆ จะต้องเก็บเครื่องมือหรือกระดาษอื่น ๆ และทำ
ความสะอาดโต๊ะให้เรียบร้อย จากนั้นครูจึงเรียกนักเรียนมารวมกันเพื่ออธิบายว่ากิจกรรมต่อไปจะ
ออกไปเดินข้างนอกห้อง ที่กล่าวมาข้างต้น คือ เวลาของการเปลี่ยนกิจกรรม ช่วงเวลานี้ครูควรทำ
ด้วยบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียด การที่ทำได้อย่างเรียบร้อย ครูจะต้องเตรียมกิจกรรมที่ตามมานั้นได้
เรียบร้อยก่อนแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการเปลี่ยนกิจกรรมจะเป็นไปด้วยความยุ่งยากและไม่เรียบร้อย
เพราะเด็ก ๆ ไม่อยากเลิกวาดภาพหรือเล่นต่อบล็อก ครูก็อยากจะให้เด็กเลิกทำกิจกรรมเดิมให้เร็ว ๆ
เก็บของต่าง ๆ ให้เรียบร้อย เด็กทุกคนจะเสร็จไม่พร้อมกัน ดังนั้น ก่อนที่ครูจะเริ่มกิจกรรมใหม่ได้
ต้องใช้เวลาพอสมควร จึงเป็นหน้าที่ครูที่ต้องตั้งจุดมุ่งหมายว่าให้ค่อย ๆ ทำไป อย่ารีบร้อนหรือเป็น
เรื่องยุ่งยาก และต้องรวบรวมระยะเวลาของการเปลี่ยนกิจกรรมแต่ละครั้งรวมเข้ากับกิจกรรมนั้น
ด้วย ช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนกิจกรรมจะใช้เวลา 20-30% ของเวลาที่ทำกิจกรรมนั้น ๆ ดังนั้น
ถ้ากิจกรรมฝึกปะกระดาษใช้เวลา 20 นาที ครูต้องให้เวลาเด็กประมาณ 16-17 นาทีในการทำเสร็จ
และใช้เวลา 4-5 นาที ในการเปลี่ยนกิจกรรมอื่น และการเปลี่ยนกิจกรรมไม่ควรใช้เวลาโดยเปล่า
ประโยชน์ เช่น ถ้าเด็กออกไปเดินข้างนอกหรือเล่นข้างนอก เมื่อเสร็จกิจกรรมแล้ว ทุก ๆ คนต้องทำ
ความสะอาดล้างมือ จะมีเด็กบางคนทำไม่เสร็จ สำหรับเด็กเสร็จแล้วไม่ควรให้นั่งรอทำกิจกรรม
ต่อ ๆ ไป ควรใช้เพลงโดยให้เด็กร้องหรือเดินออกท่าทาง นิ่งดูหนังสือ หรืออาจจะใช้เรียกชื่อเด็ก
เช่น “น้องภูกำลังล้างมือ น้องโชคกำลังล้างมือ น้องแหม่มกำลังล้างมือ...” ดังนั้นกิจกรรมและ
บรรยากาศในการเปลี่ยนกิจกรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรคอยศึกษาหาเทคนิควิธีการต่าง ๆ สะสม
ไว้

คู่มือหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 45-46) ได้แนะแนวทางการจัดกิจวัตรประจำ
วันไว้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมในแต่ละวันให้ส่งเสริมพัฒนาทุกด้านไปพร้อม ๆ กันอย่างเหมาะสม โดยไม่
เน้นหนักไปที่พัฒนาการด้านใดด้านหนึ่ง
2. จัดกิจกรรมให้มีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่
สงบและเคลื่อนไหว กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดมากและกิจกรรมที่ผ่อนคลายไม่ต้องใช้ความคิดมาก
นัก
3. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น

3.1 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ควรใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที

3.2 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นอิสระตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ควรใช้เวลาประมาณ 30-60 นาที

4. คำเนื่งถึงการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เพื่อปูพื้นฐานให้เด็กได้พัฒนาลักษณะนิสัยและทักษะในการใช้ชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับอนุบาลต้องยึดเด็กเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลและกลุ่ม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยใช้สื่อที่เป็นของจริงให้มากที่สุด ควรจัดในรูปกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น อาจแยกเป็นรายกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเสรีที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นตามมุมหรือศูนย์การเรียนรู้ อย่างเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ที่让孩子ได้แสดงออกทางอารมณ์และจินตนาการโดยใช้ศิลปะ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่让孩子ได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะโดยใช้เสียงเพลงหรืออุปกรณ์อื่น ๆ กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ที่มุ่งพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การทำงานและการอยู่ร่วมกันโดย让孩子ได้ฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหา ใช้เหตุผล และฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลางแจ้งที่จัด让孩子ได้มีการเคลื่อนไหวร่างกายและแสดงออกอย่างอิสระนอกห้องเรียน เกมการศึกษาช่วยพัฒนาสติปัญญา รู้จักสังเกตคิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอด โดยกิจกรรมทั้งหมดควรจัดเป็นตารางปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการของเด็ก เพื่อให้สามารถพัฒนาได้ตรงตามศักยภาพของเขา

2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สถานศึกษาสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาเปรียบเสมือนบ้านที่สองของเด็กที่ทำการสอนอบรมและเลี้ยงดูเด็ก โดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน เด็กวัยนี้จะใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในสถานศึกษาโดยเฉพาะเวลากลางวัน โดยมีครู พี่เลี้ยงและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่แทนพ่อแม่ของเด็กในการอบรมดูแลเด็ก ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเด็กวัยก่อนประถมศึกษาจึงควรเป็นสถานที่เด็กใช้เรียนรู้ เล่น พักผ่อน ให้ความอบอุ่นและความสะดวกสบายแก่เด็ก ดังที่ พรณี ชูทัย เจนจิต. (2538 : 173) กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมซึ่งจะเป็นตัวกำหนดความสามารถทางสติปัญญา และสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาระดับสติปัญญาต่อไปภายในขอบเขตที่พันธุกรรมวางไว้ การจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมในวัยเด็กจะสามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาถึงขีดความสามารถที่แต่ละคนที่มีอยู่ และ ราณี ทองสวัสดิ์. (2526 : 167-168) ได้เน้นว่าการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยมาก ลักษณะการจัดห้องเรียนควรเป็นแบบประหยัด ไม่แยกห้องเล่นออกไว้ต่างหาก แต่จะจัดรวมไว้ในห้องเรียน หากห้องเรียนขนาด 7x9 เมตร อาจใช้เป็นทั้งรับประทานอาหาร

อาหารและห้องนอนในห้องนี้ได้เลย แยกห้องเรียนเป็นส่วน ๆ เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2524 : 44) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมเป็นสภาวะรอบตัวมนุษย์ ซึ่งครอบคลุมสภาพภูมิศาสตร์ เหตุการณ์ สภาพการณ์ วัฒนธรรม และค่านิยม ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางร่างกาย สติปัญญา ความเชื่อ แนวคิด และลักษณะนิสัยส่วนรวมของคน ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน อันได้แก่ สถานที่ตั้ง ขนาดบริเวณสนาม อาคารเรียน อาคารประกอบ มีความสำคัญและส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2. บุคลากรภายในโรงเรียนทั้งที่ทำหน้าที่สอนให้การศึกษาอบรมโดยตรงและทำหน้าที่ให้บริการต่าง ๆ นับตั้งแต่ครูใหญ่ ครูประจำชั้น คนงาน ภารโรง จะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก เด็กเรียนรู้และปฏิบัติตามตัวอย่างของบุคลากรที่แวดล้อมเด็ก

3. เพื่อนเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก นับแต่เด็กมาโรงเรียนเด็กมีการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกันมาก จากการ เล่น ทำงาน และอยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อน ทำให้เด็กเรียนรู้และเลียนแบบจากเพื่อนทั้งความคิดและการกระทำ ทั้งนี้ เพื่อต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนให้เป็นพวกเดียวกัน

4. ประสบการณ์ในโรงเรียนที่จัดให้แก่เด็ก ทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนการจัดให้บริการต่าง ๆ แก่เด็ก มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างและเอื้ออำนวยในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กให้เจริญเติบโตเป็นเยาวชนที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

สภาพแวดล้อมที่ดีภายในโรงเรียน ควรมีการจัดและการใช้อาคารสถานที่อย่างเหมาะสม การรักษาความสะอาด การจัดตกแต่งอาคารสถานที่ให้สวยงามเป็นระเบียบและรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ทุกเมื่อ การแบ่งหน้าที่กันทำงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ การวางระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน การดูแลให้ทุกคนได้ปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้ ตลอดจนการสร้างขนบธรรมเนียมที่ดีของโรงเรียนด้วย เพราะสภาพแวดล้อมที่ดีย่อมส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโต มีร่างกายแข็งแรง มีอนามัยดี อารมณ์แจ่มใส กระตือรือร้น มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ต่อครู และต่อการเรียน มีการปรับตัวเข้ากับครู เพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้อย่างราบรื่น และเรียนด้วยความสนุกสนาน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและได้รับความรู้อย่างดี สามารถนำไปใช้คิดแก้ปัญหาและปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ในที่สุด ก็นับได้ว่าสภาพแวดล้อมที่ดีส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน บรรลุวัตถุประสงค์ที่โรงเรียนวางไว้ อารมณ์ สุวรรณपाल. (2537 ก : 112-113) กล่าวถึงอาคารเรียนสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา ควรเป็นอาคารชั้นเดียว ขนาดเหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีระเบียบกว้างขวางสำหรับเดินได้อย่างสะดวกและปลอดภัย สีอาคารทั้งภายในและภายนอกควรเป็นสีเย็นตา เป็นอาคารที่ระบายความชื้นได้ดี และสว่างเข้าได้เต็มที่ พื้นห้องไม่ควรขัดมัน ห้องเรียนจัดว่าเป็นห้องที่มีความสำคัญ เนื่องจากชีวิตแต่ละวันของเด็กจะอยู่ที่นี้เป็นส่วนใหญ่ ทั้งเรียน เล่น ทำงาน และ

พักผ่อน เมื่อเป็นเช่นนี้ การจัดห้องเรียนให้เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็น เบญจา แสงมลิ และประดิษฐ์ อุปรมย์. (2533 : 232) ได้ให้ข้อควรพิจารณาในเรื่องนี้ไว้ ดังนี้ เด็ก ๆ ชอบสิ่งที่มีสี ฉะนั้น ถ้าสถานศึกษามิงบประมาณพอก็ควรจะทำสีห้องด้วย แต่ควรให้เป็นสีอ่อนเย็นตา เช่น สีฟ้า สีเขียว สีชมพู เป็นต้น นอกจากนั้น ห้องเรียนเด็กต้องมีแสงสว่างพอเพียง มีหน้าต่างหลายบาน แต่ไม่ควรสูงจากพื้นเกิน 70 เซนติเมตร เพื่อให้เด็กสามารถมองดูวิวทัศนียภาพจากหน้าต่างได้ ถ้าในห้องเรียนนั้นมีไฟฟ้าอาจติดไฟฟ้าสำหรับให้แสงสว่างเมื่อปิดหน้าต่างในเวลาฝนตก ห้องเรียนควรมีประตูหน้าต่างและที่ระบายอากาศเพื่อจะได้มีอากาศพอเพียง เพราะเด็กวัยนี้ควรได้รับอากาศที่บริสุทธิ์ ห้องเรียนต้องดูแลให้สะอาดโดยเฉพาะพื้น เพราะเด็กชอบนั่งเล่น นอนเล่นกับพื้น แต่ในการกวาดดูทำความสะอาดนั้นควรระวังอย่าให้พื้นลื่น และต้องมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพราะห้องเรียนเด็กปฐมวัยมีสิ่งของเครื่องใช้ ครุภัณฑ์ เครื่องเล่น สื่อการเรียนมากมาย สิ่งของดังกล่าวต้องจัดวางให้เรียบร้อย รวมทั้งต้องดูแลในเรื่องความปลอดภัย สิ่งของเครื่องใช้ในห้องเรียนต้องระวังอย่าให้มีสิ่งใดที่จะเป็นอันตรายแก่เด็ก แม้แต่มุมโต๊ะ มุมเก้าอี้ก็ควรทำให้มน อนึ่งห้องเรียนควรมีสิ่งที่เด็ก จำเป็นต้องใช้อยู่เสมออย่างครบครัน เพื่ออำนวยความสะดวก เช่น กระดาษนุ่ม ๆ สำหรับเช็ดน้ำมูก กาหรือเหยือกและถ้วยน้ำ เพราะถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ ก็ไม่ควรปล่อยเด็กให้ออกจากห้อง สิ่งของ เครื่องเล่น เครื่องใช้ ตลอดจนโต๊ะ เก้าอี้ ชั้น จะต้องมีความเหมาะสมกับตัวเด็ก เด็กจะรู้สึกสบายถ้าได้นั่งเก้าอี้พอดีกับตัวเขา และจะเป็นสุขเมื่อมีสิ่งของเครื่องใช้ที่นาดู สิ่งที่ต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษคือ ความสนุก ห้องเรียนเด็กปฐมวัยควรมีเครื่องเล่นต่าง ๆ ตลอดจนภาพหนังสือ สิ่งของ ของจำลอง เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากสิ่งของเหล่านั้น ทั้งควรจัดกิจกรรมที่สนุกให้แก่เด็กและจัดสิ่งที่ส่งเสริมประสบการณ์ของเด็ก เช่น กระบะทราย ภาพ และแผนภูมิ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2536 : 29-50) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับห้องเรียนไว้ว่า ห้องเรียนจะต้องโปร่ง มีการถ่ายเทอากาศที่ดี เพราะหากอากาศถ่ายเทไม่พอแล้วห้องจะอับอ้าว ทำให้เด็กเกิดอาการง่วงนอน ปวดศีรษะ มึนซึม และเป็นเหตุให้โรคแพร่กระจายได้ง่ายขึ้น นอกจากนั้น ห้องเรียนจะต้องสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ชำรุดเสียหาย รวมทั้งจัดให้มีมุมต่าง ๆ ที่เด็กสามารถเลือกเล่นและทำกิจกรรมได้ด้วย ส่วนนิคม ทาแดง และ กมลวรรณ ลิ้มปนาทร. (2529 : 170-171) กล่าวถึงห้องนอนว่า หากสถานศึกษาจัดให้มีห้องนอนเฉพาะได้จะเป็นการดี ซึ่งก็ไม่จำเป็นต้องเป็นเสมอไป เพราะบางสถานศึกษาก็มีพื้นที่และทุนทรัพย์น้อย แต่จะส่งผลกระทบมาถึงครูที่ต้องรับภาระในการเคลื่อนย้ายเครื่องเรือนในห้องเรียน และการให้เด็กนอนในห้องเรียนจะทำให้เด็กวอกแวกไม่อยากนอน เพราะในห้องเรียนมีสิ่งรบกวนความสนใจมากมาย อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะใช้ห้องใดเป็นห้องนอนควรจัดให้เด็กได้นอนในที่ ๆ มีการระบายอากาศดี สะอาดถูกสุขลักษณะ และมีบรรยากาศชวนให้หลับ เช่น แสงสว่างภายในห้องไม่จ้าเกินไป และถ้าเป็นไปได้ควรเปิดเพลงเบา ๆ เพื่อให้บรรยากาศดีขึ้น ที่สำคัญ อุปกรณ์ในการนอน เช่น หมอน ผ้าห่ม ก็ต้องมีให้โดยเฉพาะ

สำหรับในส่วนที่เป็นพื้นที่รอบบริเวณโรงเรียนนั้น บุญเยี่ยม จิตรคอน. (2533 : 332) กล่าวว่า ควรตกแต่งให้สวยงามและให้ได้ประโยชน์ เช่น การปลูกไม้ดอกไม้ประดับและต้นไม้ใหญ่เพื่อเป็นร่มเงา เพื่อความสวยงาม และเพื่อความปลอดภัย พื้นสนามควรปรับให้เรียบสม่ำเสมอ ปลูกหญ้าเพื่อความสดชื่นน่าดู ควรดูแลความปลอดภัยไม่ให้มีเศษแก้ว หินคม เพราะอาจจะเป็นอันตรายต่อเด็กได้ นอกจากนี้ ควรมีที่เลี้ยงสัตว์ที่ให้ความสวยงามและฝึกนิสัยเด็กให้มีความเมตตา กรุณา

อารมณ สุวรรณปาล. (2537 ก : 116) ได้แบ่งพื้นที่ภายนอกอาคารเรียนหรือรอบบริเวณโรงเรียนไว้ดังนี้

1. สนาม เป็นสิ่งสำคัญต่อการออกกำลังกาย เปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวตามใจชอบ ซึ่งเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ของเด็ก สนามส่วนหนึ่งควรแบ่งเป็นสนามหญ้าเพื่อให้เด็กวิ่งเล่น นั่งหรือนอน อีกส่วนหนึ่งของสนามที่เหลือควรจัดเป็นสนามเด็กเล่น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2536 : 29) กล่าวว่า เครื่องเล่นสนามจะต้องมีขนาดพอเหมาะกับเด็ก เพื่อให้เด็กเล่นได้สะดวก ปลอดภัย และควรได้รับการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีเสมอ สอดคล้องกับ นิคม ทาแดง และ กมลวรรณ ลิ้มปนาทร. (2529 : 200) กล่าวถึงเครื่องเล่นสนามว่า อุปกรณ์เครื่องเล่นทุกประเภทที่เลือกให้เด็กเล่นนี้ควรเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้เด็กได้ออกกำลังกาย ให้ความสนุกสนาน ทำให้เด็กเรียนรู้เรื่องการประสานงาน การให้ความร่วมมือ การแข่งขัน การสร้างสรรค์ ตลอดจนได้ความเพลิดเพลิน และเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ จวีวรรณ จึงเจริญ. (ม.ป.ป. : 100) ได้เสนอแนะการเลือกเครื่องเล่นสนามว่าต้องพิจารณาถึงความปลอดภัย มั่นคงแข็งแรง เหมาะสมกับการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็กและสอดคล้องกับความสนใจของเด็ก ตลอดจนเป็นเครื่องเล่นที่ราคาไม่แพง เมื่อเกิดเสียหายก็สามารถซ่อมแซมได้ง่าย

2. สวน เป็นบริเวณที่ใช้ปลูกต้นไม้ พืชผักสวนครัว ซึ่งครูและเด็กช่วยกันทำเพื่อปลูกฝังให้เด็กรักธรรมชาติ

3. ที่สำหรับเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่จะอยู่ติดกับสวนเพื่อจะได้อาศัยร่มเงา สัตว์ที่นิยมเลี้ยงอาจเป็น กระต่าย นก หรือปลา เป็นต้น

4. พื้นที่ป่วนซิมเมนต์ เป็นส่วนหนึ่งของบริเวณที่จัดไว้ให้เด็กวิ่งเล่น หรือออกกำลังกายเมื่อเวลาฝนตก

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมควรคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ ต้องมีความสะอาด สวยงาม เป็นธรรมชาติสำหรับเด็ก มีบรรยากาศอบอุ่นร่มรื่น ห่วงไกลเสียงรบกวน สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนควรจัดให้เหมือนกับบ้านของเด็ก โดยการจัดแบ่งเป็นมุมต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมได้ครบถ้วน เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้สะดวก ภายในห้องเรียนควรจัดให้มีอุปกรณ์การเล่นและสื่อที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็ก

3. การจัดบริการนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2536 : 19) ได้ให้ความหมายของการบริการนักเรียนว่า การบริการนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของงานกิจการนักเรียน ซึ่งจัดบริการให้นักเรียนวัยอนุบาล เพื่ออำนวยความสะดวกปลอดภัย และให้ผลเต็มที่ต่อการเพิ่มพูนความสมบูรณ์และประสบการณ์ชีวิตโดยตรงแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอน การบริการนักเรียน ได้แก่ การจัดบริการด้านโภชนาการ การจัดบริการด้านสุขภาพอนามัย และการจัดบริการด้านความปลอดภัยของนักเรียน

3.1 การบริการด้านโภชนาการ

สถานศึกษาปฐมวัยมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา การพัฒนาเด็กจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ถ้าภาวะโภชนาการของเด็กไม่ดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2539 : 135) กล่าวว่า เด็กในช่วงวัยก่อนเรียนเป็นวัยแห่งการพัฒนาความสมบูรณ์ของกล้ามเนื้อและสมอง พบว่าในทารกเซลล์สมองจะเจริญร้อยละ 63 ของผู้ใหญ่ อายุ 1 ปี เซลล์สมองจะเจริญร้อยละ 83-86 ของผู้ใหญ่ อายุ 3 ปี เซลล์สมองจะเจริญร้อยละ 90 ของผู้ใหญ่ อายุ 6 ปี เซลล์สมองจะเจริญเต็มที่เท่ากับผู้ใหญ่ ซึ่งอารมณ์ สุวรรณपाल. (2537 ข : 118) กล่าวถึงงานโภชนาการของสถานศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก เพราะเป็นช่วงที่ร่างกายเด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาอย่างรวดเร็ว และจะไปได้ด้วยดี เมื่อเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง ดังนั้น ยุพดี กาญจนนัฐติ. (2529 : 618) ได้ให้หลักในการจัดบริการอาหารในสถานศึกษาปฐมวัยไว้ว่าต้องมีประโยชน์ ประหยัด และปลอดภัย โดยยึดหลักให้อาหารที่จัดให้เด็กนั้นต้องมีคุณค่าทางโภชนาการครบทั้ง 5 หมู่ที่มีในท้องถิ่น นอกจากนั้นต้องสามารถจัดรายการอาหารได้อย่างประหยัดเงิน เวลาและแรงงาน รวมทั้งอาหารที่จัดต้องมีความปลอดภัยในการบริโภค และถูกหลักสุขอนามัย วราภรณ์ รักวิชัย.(2535 : 61-65) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องการอาหารถูกสัดส่วน และปริมาณเพียงพอ นอกจากอาหารจะมีคุณค่าแล้ว ควรให้เด็กได้รับอาหารในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย ปราณี แก้วเจริญ. (2533 : 160-161) กล่าวถึงหลักการจัดอาหารให้เด็กปฐมวัย ในส่วนของการกำหนดรายการอาหารว่า สิ่งที่ควรคำนึงถึง คือ ความต้องการของเด็ก โดยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาหารที่เด็กชอบในด้านของรูปร่างและขนาด กล่าวคือ เด็กจะชอบอาหารที่แตกต่างกันหลายรูปแบบ ดักรับประทานง่าย อาหารเป็นชิ้น มีรูปร่างต่างกันไป มีสีต่าง ๆ กัน เช่น สีแดงของมะเขือเทศ สีเหลืองของฟักทอง สีเขียวของฟัก ส่วนลักษณะเนื้อของอาหาร มีหลายลักษณะ เช่น กรอบ นุ่ม เหลว ชั่น ควรจัดให้แตกต่างกัน ด้านรสชาติ ควรเป็นอาหารรสอ่อน มีรสออกหวานมากกว่าเปรี้ยวและเค็ม เด็กไม่ชอบอาหารที่มีกลิ่นฉุน เช่น หัวหอม ต้นหอม แต่ควรฝึกให้เด็กได้รับประทานเพื่อให้เกิดความเคยชิน ภูมิอากาศ และอุณหภูมิ

ของอาหาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกรับอาหารของเด็ก อากาศร้อน ควรจัดหาผลไม้ ผัก เครื่องดื่มเย็น แต่ถ้าช่วงอากาศเย็นควรหาอาหารหรือเครื่องดื่มอุ่น

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน. (2536 : 167) ได้ให้หลักการจัดการบริการอาหารสำหรับเด็กวัยก่อนเรียนไว้ว่า อาหารต้องมีคุณค่า มีสารอาหารครบ 5 หมู่ในแต่ละมื้อ มีสีสันท่ารับประทาน ไม่ซ้ำซาก เหมาะสมกับวัยของเด็ก และควรให้เด็กดื่มนมเป็นประจำอย่างน้อยวันละ 1-2 แก้ว ควรจะฝึกมารยาทในการรับประทานอาหารให้เด็กตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน

3.2 การบริการด้านสุขภาพอนามัย

งานบริการด้านสุขภาพอนามัย เป็นงานหนึ่งของกิจการนักเรียน ซึ่งสถานศึกษาปฐมวัยจะจัดบริการให้เด็ก เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพดี เจริญเติบโตและพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม ซึ่ง กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2535 : 337) กล่าวว่า การจัดการบริการสุขภาพในโรงเรียน จัดขึ้นเพื่อให้การบริการทางด้านป้องกันรักษาและส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการบริการด้านสุขภาพ ซึ่ง อารมณ สุวรรณपाल. (2537 ข : 127) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีด้านสุขภาพให้แก่เด็ก
2. ช่วยให้เกิดสนใจการดูแลสุขภาพและสนใจต่อสุขภาพของตนเองยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้เด็กได้นำเอาประสบการณ์ที่ได้จากสถานศึกษาในเรื่องของสุขอนามัยไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

4. ส่งเสริมให้ความรู้ด้านสุขภาพเสริมจากการเรียนการสอนในห้องเรียน
5. เป็นการเฝ้าและส่งเสริมให้เด็ก ครู และผู้ปกครองเห็นความสำคัญในเรื่องสุขอนามัยมากขึ้น

ขอบข่ายของการบริการด้านสุขอนามัย

ธีรยุทธ เสนิงศ์ ณ อยุธยา. (2526 : 74-75) ได้แบ่งขอบข่ายการจัดการบริการด้านสุขภาพและสวัสดิภาพนักเรียน ดังนี้คือ การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การบริการตรวจสุขภาพนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน การควบคุมโรคติดต่อ การปฐมพยาบาล การบริการอาหาร และการจัดโครงการสวัสดิภาพของนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน สอดคล้องกับสำนักงานการศึกษาเอกชน. (2531 : 16-22) ได้กล่าวถึงขอบเขตของงานด้านสุขอนามัยไว้ 7 งาน ด้วยกันคือ การตรวจสุขภาพ การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง การป้องกันอุบัติเหตุและการปฐมพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อภายในสถานศึกษา การให้ภูมิคุ้มกันโรค การบันทึกสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพจิต ซึ่ง อารมณ สุวรรณपाल. (2537 ข : 129-130) กล่าวถึงขอบข่ายการบริการด้านสุขอนามัยและวิธีดำเนินงานบริการในสถานศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. การตรวจสุขภาพ การตรวจสุขภาพเป็นการบริการในระยะเริ่มแรกที่เด็กปฐมวัยเข้ามาในสถานศึกษาปฐมวัยจนถึงจบการศึกษา การตรวจสุขภาพในระยะเริ่มแรกเป็นการตรวจหาข้อบกพร่องหรือความผิดปกติของสุขภาพเด็กปฐมวัย ซึ่งถ้าพบจะง่ายต่อการรักษาและป้องกัน การตรวจสุขภาพในที่นี้ หมายถึง การตรวจความสะอาดของร่างกาย การวัดสายตา การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง และการตรวจสุขภาพฟัน บุคลากรที่เกี่ยวข้องและทำหน้าที่รับผิดชอบมีหลายฝ่าย ดังนี้

1.1 การตรวจสุขภาพโดยแพทย์ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องรับผิดชอบในการจัดเวลาตามโอกาสและความเหมาะสม เพื่อให้แพทย์ได้ตรวจสุขภาพเด็ก 3 ระยะ คือ ระยะก่อนเข้าเรียน ขณะเรียนและเกิดการเจ็บป่วย และเมื่อเด็กร่วมกิจกรรมทางกีฬา

1.2 การตรวจสุขภาพฟันโดยทันตแพทย์ เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ฟันผุมาก เป็นผลต่อสุขภาพของเด็ก ดังนั้นสถานศึกษาควรให้มีการตรวจฟันปีละ 1-2 ครั้ง

1.3 การตรวจสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่อนามัยหรือพยาบาล สถานศึกษาควรจัดเวลาหรือกำหนดเวลาโดยการประสานงานกับเจ้าหน้าที่อนามัยหรือพยาบาล เพื่อให้ตรวจสุขภาพเด็กปฐมวัยเป็นประจำ

1.4 การตรวจสุขภาพโดยครู ครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมาก ครูควรสังเกตและตรวจสุขภาพเด็กเป็นประจำทุกเช้าก่อนเริ่มกิจกรรม

การตรวจสุขภาพเด็กปฐมวัยโดยครู ควรทำทุกวันเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เด็กที่เจ็บป่วยหรือเป็นโรคมีโอกาสนำเชื้อต่อเด็กอื่น การตรวจสุขภาพที่ต้องทำอีกงานหนึ่งคือการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของเด็กควรกระทำภาคการศึกษาละ 2 ครั้งเพื่อเป็นการ “เฝ้าระวัง” ภาวะโภชนาการของเด็กด้วย ในการตรวจสุขภาพเด็กปฐมวัย ครูควรบันทึกผลการตรวจและประวัติสุขภาพไว้ในบัตรสุขภาพ บัตรสุขภาพนี้ควรเก็บรักษาไว้ที่ห้องเรียนเพื่อสะดวกในการใช้ของครู

2. บริการน้ำสะอาด น้ำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ สถานศึกษาปฐมวัยควรจัดให้มีน้ำดื่มที่สะอาด การบริการด้านน้ำดื่มนี้ผู้บริหารควรจัดเก็บน้ำที่สะอาดสำหรับไว้ดื่ม ในปัจจุบัน เครื่องกรองน้ำเป็นสิ่งจำเป็น ผู้บริหารควรจัดซื้อไว้บริการ นอกจากน้ำดื่ม สถานศึกษาจำเป็นต้องมีน้ำใช้สำหรับปรุงอาหาร ทำความสะอาดร่างกาย และน้ำในห้องน้ำห้องส้วมที่สะอาด ภาชนะสำหรับดื่มน้ำควรเป็นภาชนะส่วนตัว ไม่ควรใช้ร่วมกัน

3. การจัดห้องพยาบาลและการปฐมพยาบาล สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เด็กใช้เวลาอยู่เป็นเวลายาวนาน เด็กมีโอกาสได้รับอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยได้ สถานศึกษาปฐมวัยควรจัดห้องหรือสถานที่ที่เป็นห้องพยาบาลเพื่อเป็นการให้บริการการปฐมพยาบาลแก่เด็กหรือเป็นที่พักเมื่อเวลาเจ็บป่วย ภายในห้องควรจัดอุปกรณ์ให้ครบทั้งตู้ยา ยา เติงที่สะอาด อุปกรณ์การปฐมพยาบาล

4. การควบคุมโรคติดต่อ การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในสถานศึกษาปฐมวัย เป็นการป้องกันโรคติดต่อที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษามีให้แพร่กระจายไปยังเด็กอื่น ๆ หรือแพร่กระจายไปยังบ้าน ในการควบคุมโรคติดต่อควรเป็นความรับผิดชอบของทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการตรวจหาผู้ป่วยและแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุขที่มีหน้าที่โดยตรงในเรื่องนี้ และประการสุดท้ายเมื่อเด็กได้รับการรักษาจนหายขาดและมีใบรับรองแพทย์ยืนยัน ผู้บริหารควรต้องมีหน้าที่พิจารณาตัดสินใจรับเด็กเข้าเรียน นอกจากนี้ การให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็กปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็น ภูมิคุ้มกันโรคติดต่อที่เด็กควรรับ เช่น การให้ภูมิคุ้มกันไข้ไอกรน ไวรัสตับอักเสบบี ฯลฯ

5. การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยต้องรับผิดชอบจัดการดูแล ควบคุม ปรับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเป็นการลดอุบัติเหตุ สภาพแวดล้อมที่ดีมีสุขลักษณะช่วยให้เด็กมีสุขภาพจิตดีและสุขภาพร่างกายดีตามไปด้วย สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึง ห้องน้ำ ห้องส้วม บริเวณภายในและนอกอาคาร แสงสว่าง อากาศ ที่สำคัญคือน้ำและกักเก็บน้ำที่สะอาด

3.3 การบริการด้านความปลอดภัย

ความปลอดภัยในสถานศึกษาปฐมวัย เป็นการให้บริการและการป้องกันอันตรายแก่เด็กที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ตั้งแต่การเดินทางมาสถานศึกษา ในสถานศึกษา และเดินทางออกจากโรงเรียนไปสู่บ้าน และได้มีผู้อธิบายให้ความเห็นในหลายรูปแบบ ดังนี้ อารมณ สุวรรณपाल. (2537 : 133) กล่าวไว้ว่า งานความปลอดภัยในสถานศึกษาปฐมวัยเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่ง บุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาจะต้องร่วมกันดูแลและรับผิดชอบ ปัจจุบันระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยภายในสถานศึกษาและการป้องกันมิให้เด็กมีอันตรายจากสิ่งต่าง ๆ ในขณะที่เด็กอยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษาถูกกำหนดบังคับใช้ทั้งสถานศึกษาภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ สมใจ ทิพย์ชัยเมธา. (2528 : 551) กล่าวถึงความปลอดภัยในกิจวัตรประจำวันของเด็กวัยก่อนเรียนในโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมที่เด็กต้องทำซ้ำ ๆ กันอยู่ทุกวัน ครูจะต้องพยายามแนะนำให้เด็กสามารถทำได้อย่างถูกต้อง เช่น การใช้ห้องน้ำ การขึ้นลงบันได การเล่นกับเพื่อน การใช้เครื่องเล่นสนาม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ หากเด็กกระทำอย่างรีบร้อน ขาดความระมัดระวัง ใช้ผิดวิธี อาจเกิดอันตรายได้ ส่วน เดอร์โรเซ และ ไกเซอร์ (DeRoche and Kaiser. 1980 : 162-163) ได้กล่าวว่า ความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการทุกวิถีทางที่จะให้เกิดความปลอดภัยแก่เด็กในสถานศึกษา ตลอดจนขณะเดินทางไปและกลับระหว่างบ้านและสถานศึกษา ซึ่ง ฮิลด์แบรนต์ (Hildebrand.1984 : 205-206) กล่าวถึงความปลอดภัยในสถานศึกษาปฐมวัย จะต้องพิจารณาถึงอัตราส่วนของครูและเด็ก การให้การดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และได้เน้นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการประกันภัยสำหรับเด็ก ที่สถานศึกษาจะต้องจัดให้แก่เด็ก

อารมณ สุวรรณปาล. (2537 ข : 133) กล่าวถึงวัตถุประสงค์การบริการความปลอดภัยในสถานศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. ป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นต่อเด็ก บุคลากรในสถานศึกษา
2. รักษาความปลอดภัยให้แก่เด็ก บุคลากรขณะที่อยู่ในสถานศึกษาขณะเดินทางไปและกลับระหว่างบ้านและสถานศึกษา
3. ให้ความรู้ในการป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่ตนเองและผู้อื่น
4. ปลุกฝังนิสัยในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่น ให้เกิดเป็นนิสัยที่ดีและมีเจตคติที่ดีในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัย
5. สร้างความมั่นใจและความสบายใจให้แก่ผู้ปกครอง ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลเด็ก

ขอบข่ายการบริการด้านความปลอดภัย

อารมณ สุวรรณปาล. (2537 ข: 137-138). กล่าวถึงขอบข่ายของการบริการด้านความปลอดภัย ตลอดจนแนวดำเนินงานบริการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. การบริการความปลอดภัยระหว่างเดินทาง ซึ่งครอบคลุมถึงความปลอดภัยในเรื่องการข้ามถนน การขึ้นลงรถโดยสาร การขึ้นลงรถโรงเรียน ความปลอดภัยขณะทัศนศึกษา
2. การบริการความปลอดภัยภายในสถานศึกษา ความปลอดภัยในสถานศึกษาครอบคลุมถึงความปลอดภัยนอกห้องเรียนและภายในห้องเรียน ความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน ครอบคลุมถึงความปลอดภัยที่สถานศึกษาบริการแก่เด็ก เมื่อเด็กอยู่ที่สนามเด็กเล่น ห้องอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม บริเวณสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมถึงความปลอดภัยในการขึ้นและลงบันได ส่วนความปลอดภัยภายในห้องเรียนครอบคลุมถึงความปลอดภัยในการใช้วัสดุ อุปกรณ์โต๊ะ ม้านั่ง และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อยู่ภายในห้องเรียน
3. การบริการความปลอดภัยจากบุคคล ความปลอดภัยจากบุคคลเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ทางสถานศึกษาต้องคำนึงถึง ความปลอดภัยนั้นเป็นความปลอดภัยจากพวกมิจฉาชีพ หรือบุคคลอื่น ยกตัวอย่างเช่น การดูแลหรือคุ้มครองเด็กมิให้ถูกบุคคลอื่นที่มิใช่ผู้ปกครองหรือผู้มีสิทธิรับเด็ก ปฐมวัยออกจากสถานศึกษา ซึ่งเรื่องนี้ ผู้บริหารควรต้องดูแลจัดทำบัตรรับเด็กที่แสดงสิทธิที่ต้องตามกฎหมายและความยินยอมของผู้ปกครองหรือพ่อแม่ของเด็ก อีกกรณีหนึ่งคือ ในกรณีที่พ่อแม่แยกกันหรือหย่าขาดจากกันตามกฎหมาย ต้องให้มีความชัดเจนว่าฝ่ายใดเป็นผู้ปกครองเด็กโดยชอบธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งผู้ปกครองนั้นมีขอมให้เด็กออกจากสถานศึกษาไปกับอีกฝ่ายหนึ่ง กรณีนี้สถานศึกษาต้องดูแลให้ความปลอดภัยแก่เด็ก เพราะในบางครั้งการขัดแย้งระหว่างพ่อแม่ของ

เด็ก ต่อหน้าเด็กทำให้เด็กหวาดกลัวและสร้างปัญหาทางจิตใจให้แก่เด็ก สถานศึกษาจึงมีควรละเลยในเรื่องนี้

4. การบริการให้ความรู้ด้านสวัสดิศึกษา ซึ่งครอบคลุมถึงวิธีการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย การป้องกันอุบัติเหตุ และการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยได้ตามวัย ซึ่ง วิจิตร บุญยะโทตระ. (2527 : 47) กล่าวว่า การให้เด็กเรียนรู้เรื่องสวัสดิศึกษา หรือการป้องกันอุบัติเหตุ จะช่วยให้เด็กเกิดจิตสำนึกของความปลอดภัย รู้จักระวังภัย นอกจากนี้ สวัสดิศึกษาจะปลูกฝังจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม (Public Minded) อีกด้วย

สรุปได้ว่า การจัดบริการนักเรียนเป็นการให้บริการนักเรียนเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านความแข็งแรงของร่างกาย การพักผ่อนและการนันทนาการ ความต้องการด้านโภชนาการ และ สุขภาพอนามัย ตลอดจนความต้องการด้านความปลอดภัย ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการเบื้องต้นของมนุษย์อย่างหนึ่ง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและเป็นองค์การในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน โรงเรียนกับผู้ปกครองจะต้องมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่าย เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน สุนทร โคตรบรรเทา. (2532 : 38-45) ได้กล่าวว่าครอบครัวเป็นสังคมหน่วยแรกที่เด็กรู้จักและใกล้ชิดที่สุด พ่อแม่คือครูคนแรกที่สอนทุกสิ่งทุกอย่างให้ลูก การกิน การนอน การคบเพื่อน ตลอดจนทัศนคติ และบุคลิกภาพพื้นฐาน บุคลิกภาพของลูกมักเป็นเสมือนเงาแทนตัวของพ่อแม่

ในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก ครูและผู้ปกครองจะต้องทำงานประสานกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเด็กร่วมกัน จะช่วยให้เด็กก้าวไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ฉะนั้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2536 : 45-46) กำหนดให้งานชุมชนสัมพันธ์เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการรับรองมาตรฐานโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา สอดคล้องกับ อรุณี หรดาถ. (2536 : 36-46) กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองสถานศึกษาก่อนประถมศึกษาจะต้องคำนึงถึง ดังนี้

1. ต้องสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองทุกคน โดยไม่คำนึงถึงอาชีพ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และฐานะเศรษฐกิจทางสังคม โดยในการสร้างความสัมพันธ์นั้นอาจเลือกใช้เทคนิคและวิธีการหลายอย่างผสมผสานกันได้

2. เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองมี 2 แบบ คือ การติดต่อสื่อสารแบบทางเดียว และแบบสองทาง แต่วิธีการที่ควรใช้คือการติดต่อแบบสองทางที่ทั้งผู้ปกครองและบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยสามารถโต้ตอบกันได้ สื่อบางชนิดสามารถสื่อสารได้เพียงทางเดียว เช่น ใบปลิวหรือแผ่นพับ ช่วยให้สถานศึกษาปฐมวัยสามารถให้

ข้อมูลบางอย่างแก่ผู้ปกครองได้ ในขณะที่การใช้โทรศัพท์จะช่วยให้ผู้ปกครองและครูสามารถสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ อย่างไรก็ตามการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองที่จะให้ได้ผลควรใช้วิธีการสื่อสารหลายรูปแบบผสมผสานกันทั้งแบบทางเดียวและสองทาง

3. การมีผู้นำที่กระตือรือร้นและกระฉับกระเฉง มีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เพราะจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

สำหรับสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา งานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมีความสำคัญดังที่ วรรณาท รักสกุลไทย. (2537: 172) สรุปได้ดังนี้

1. ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยเฉพาะกับสถาบันครอบครัว เพราะความศรัทธาและความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของผู้ปกครอง ที่มีต่อสถานศึกษาระดับอนุบาล จะเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้ารับบริการ

2. ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สถานศึกษาระดับอนุบาล ทำให้ครอบครัวและชุมชนยอมรับและมีความศรัทธาต่อองค์กร อันจะนำไปสู่ประสิทธิผลของการบริหารโดยภาพรวมได้ในที่สุด

3. ช่วยให้สถาบันครอบครัวและชุมชนได้รับการทางวิชาการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต นำความเจริญไปสู่สังคมและประเทศชาติต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2536 : 234) ได้กล่าวถึงความสำคัญและคุณค่าของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองไว้ว่า เด็กมีความผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว พวกเขาต้องการความรักความอบอุ่นจากครอบครัวเป็นอันดับแรก ดังนั้นพ่อแม่จึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กเป็นอย่างมาก จนสามารถกล่าวได้ว่าพ่อแม่คือครูคนแรกของลูก ซึ่งความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการประสานสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนั้น จะต้องดำเนินการบนรากฐานของความเข้าใจที่ดีต่อกัน เพราะการไปโรงเรียนของเด็กวัยอนุบาลนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อนและสำคัญมากด้วย ถือเป็นการปูพื้นฐานการศึกษาเบื้องต้นแก่ชีวิต ทั้งยังเป็นสภาวะที่เด็กต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม จากบ้านและคนใกล้ชิดไปสู่สถานที่แปลกใหม่ คนแปลกหน้า และกิจวัตรประจำวันที่ไม่เหมือนเดิม โรงเรียนต้องพัฒนาและหาวิธีการทำงานร่วมกับผู้ปกครองให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาที่สนองตอบความต้องการของเด็กได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจะเป็นกระบวนการสองทาง คือจากบ้านไปยังโรงเรียน และจากโรงเรียนไปยังบ้าน วรรณาท รักสกุลไทย. (2537 : 188-197) กล่าวถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนควรจัดเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ดังนี้

1. ข่าวสารประจำสัปดาห์ ครูอาจจะแจ้งข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ โดยใช้จดหมายที่สั้น กระชับ น่าสนใจ และให้ความรู้ที่อบอุ่นเป็นมิตร เพื่อกระตุ้นผู้ปกครองให้อ่าน และรู้ดีกว่าจดหมายนั้นเขาจะงมาที่ผู้ปกครองโดยตรง และตรงไหนที่ครูต้องการจะเน้นควรขีดเส้น

ได้ไว้ ข่าวสารสำหรับผู้ปกครองโดยทั่วไปประเภทรายสัปดาห์จะประกอบด้วยเนื้อหาส่วนสำคัญ 4 ส่วน ซึ่งสถานศึกษาสามารถดัดแปลงได้ตามความเหมาะสม

- 1.1 รายละเอียดเนื้อหาและกิจกรรมที่เด็กจะได้รับและเรียนรู้ในสัปดาห์นั้น
- 1.2 กิจกรรมเสนอแนะประเภท “เล่นกับลูก” เช่น การร้องเพลง วาดภาพหรือเล่นิทาน เป็นต้น

1.3 รายการเมนูอาหารประจำสัปดาห์ เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบและสามารถพูดคุยสนทนากับลูก พร้อมทั้งติดตามตรวจสอบคุณภาพโภชนาการได้

- 1.4 ความคิดเห็นข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง เพื่อรับทราบปรับปรุงหรือปฏิบัติ

2. จุลสาร การพิมพ์จุลสารเพื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไปหรือสรุปกิจกรรมที่ผ่านมาหรือที่เกิดขึ้นในอดีตจะช่วยให้ผู้ปกครองทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งนิยมแบ่งเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ส่วนของบรรณาธิการ เป็นส่วนที่เกี่ยวกับการกล่าวทักทายและชี้แจงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ต้องการเน้น

ส่วนที่ 2 เรื่องราวของเด็ก ๆ ซึ่งมักจะเป็นการเล่าถึงพฤติกรรมที่น่ารัก น่าสนใจ เพื่อให้ผู้ปกครองติดตาม

ส่วนที่ 3 บทความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาเด็ก หรืออื่น ๆ ที่น่ารู้ ร่วมสนุกจากผู้อ่าน อาจเป็นการทายปัญหาต่อเติมภาพ หรืออื่น ๆ

ส่วนที่ 4 เบ็ดเตล็ด โดยอาจจะเป็นคอลัมน์เล่นกับลูก เพื่อส่งเสริมสายสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว

3. แผ่นป้ายนิเทศ จะเป็นการแสดงข้อมูล ข่าวสาร วันสำคัญให้ผู้ปกครองรับทราบที่โรงเรียน โดยอาจทำได้ 3 ลักษณะ คือ

- 3.1 สถานศึกษาแสดงข้อมูล ข่าวสาร แก่ผู้ปกครองและชุมชนฝ่ายเดียว
- 3.2 ผู้ปกครองร่วมกับสถานศึกษาแสดงข้อมูลข่าวสารร่วมกัน
- 3.3 ผู้ปกครองแสดงข้อมูลข่าวสารฝ่ายเดียว

4. การเยี่ยมบ้านเด็ก เป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมที่จะช่วยให้ครูทราบความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเด็ก และเข้าใจพฤติกรรมของเด็กมากยิ่งขึ้น ควรคำนึงถึง ดังนี้

- 4.1 มีการนัดหมายผู้ปกครองล่วงหน้าด้วยตนเองหรือจดหมาย
- 4.2 ไปเยี่ยมบ้านตามเวลานัดหมาย
- 4.3 พยายามสร้างบรรยากาศที่ดีและเป็นกันเองมากที่สุด
- 4.4 ใช้เวลาพูดคุยแต่พอเหมาะแต่ให้เกิดประโยชน์
- 4.5 ถ้าเป็นการพูดคุยถึงปัญหาเด็กไม่ควรให้เด็กร่วมฟังด้วย

4.6 รักษา มารยาทของแขกที่ดี ไม่พูดความลับของครอบครัว

4.7 ลากลับด้วยท่าทีที่ประทับใจ

5. กิจกรรมวันเปิดบ้าน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนในต่างประเทศนิยมมาก เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเตรียมการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองมาสังเกตการณ์และร่วมกิจกรรมกับเด็ก โดยมีการตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของเด็ก มีการร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง และทำท่าทางประกอบเพลงสั้น ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมเล่นกับลูก ๆ เช่น ปั้นดินน้ำมัน เล่นเกมการศึกษา หรือเล่นต่อบล็อกด้วยกัน มีบรรยากาศอบอุ่นเป็นกันเอง ซึ่งครูต้องพร้อมที่จะสนทนาและตอบคำถามของผู้ปกครองด้วย

วรนาท รักสกุลไทย. (2537 : 199) กล่าวว่า คุณภาพของสถานศึกษานั้น จะต้องนำพาพ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนพัฒนา รับผิดชอบ และตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กของตน ดังนั้นการเชิญพ่อแม่หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหนึ่งที่บุคลากรในสถานศึกษาและพ่อแม่ ผู้ปกครองมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และทำงานร่วมกัน เพื่อให้เด็กในความรับผิดชอบของทุกคนได้รับประโยชน์มากที่สุด

6. การปฐมนิเทศผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในเรื่องการจัดประสบการณ์ กิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กอนุบาล และแนวนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมทั้งช่วยผู้ปกครองในการเตรียมลูกก่อนเข้าเรียน ซึ่งการจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองสามารถทำได้หลายรูปแบบตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2536 : 248-250) ได้เสนอรูปแบบไว้ดังนี้

6.1 การปฐมนิเทศรวม เป็นการจัดปฐมนิเทศรวมกันในหอประชุมใหญ่ ตามกำหนดการปฐมนิเทศที่โรงเรียนต้องการชี้แจงและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ มีการพาชมห้องเรียนและให้ผู้ปกครองทดลองเล่นอุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียน

6.2 การปฐมนิเทศตามห้องเรียน รูปแบบนี้จะแยกผู้ปกครองไปตามห้องเรียน แต่ก่อนที่จะเชิญผู้ปกครองไปตามห้องเรียนควรมีการชี้แจงรวมเสียก่อน และแนะนำครูประจำชั้นของลูก ต่อจากนั้น แบ่งกลุ่มผู้ปกครองไปตามครูประจำชั้นเพื่อพาชมห้องเรียน ชี้แจงตารางกิจกรรมประจำวัน ที่จัดให้กับเด็ก

6.3 การปฐมนิเทศเป็นรายห้อง โดยทางโรงเรียนจะเชิญผู้ปกครองมาร่วมฟังแนวนโยบายและการจัดประสบการณ์การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเพียงครั้งละ 1-2 ห้องเรียนเท่านั้น ในการปฐมนิเทศดังกล่าว โรงเรียนบางแห่งอาจกำหนดวันปฐมนิเทศไว้ถึง 3 ครั้ง เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ปกครองในการที่จะมาเข้าร่วมปฐมนิเทศ

ไลออนส์และคณะ (Lyons *et al.*, 1983 : 3-4) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับสถานศึกษาปฐมวัยมี 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน (Information Exchange) กับความสัมพันธ์ส่วนตัว (Interpersonal Relations)

ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูล หมายถึง การที่ผู้ปกครองและบุคลากรในสถานศึกษาปฐมวัยติดต่อสื่อสารกันด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กจนเกิดความสนิทสนมและคุ้นเคย ซึ่งข้อมูลนี้อาจจะเป็นข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้ ตัวอย่างข้อมูลที่บุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยส่งให้ผู้ปกครอง เช่น ความก้าวหน้าของพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก อัตราการเจริญเติบโตของเด็ก กิจกรรมที่เด็กทำในสถานศึกษาปฐมวัย ปัญหาพฤติกรรมเด็กขณะอยู่ในสถานศึกษาปฐมวัย ฯลฯ สำหรับข้อมูลที่ผู้ปกครองส่วนมากส่งให้บุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัย จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กขณะอยู่ที่บ้านหรือสิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวังหรือวิตกกังวลเกี่ยวกับตัวเด็กและสถานศึกษาปฐมวัย เช่น เด็กไม่สนใจทำกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้หรือไม่ช่วยงานบ้าน ความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ-ส่งเด็กของสถานศึกษาปฐมวัย วิธีการจัดกิจกรรมของครู ฯลฯ จากการแลกเปลี่ยนข้อมูลเหล่านี้ จะทำให้ทั้งบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยและผู้ปกครองมีความใกล้ชิดและเห็นความสำคัญในบทบาทซึ่งกันและกันในอันที่จะช่วยกันพัฒนาเด็กให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ความสัมพันธ์ส่วนตัว ส่วนมากจะเกิดหลังความสัมพันธ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงข้อมูล กล่าวคือ เมื่อผู้ปกครองและบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยได้รู้จักกันแล้ว ต่อมาได้มีโอกาสพบปะพูดคุยสนทนากัน จนมีความสนิทสนมคุ้นเคยและรู้ข้อมูลส่วนตัวซึ่งกันและกันพอสมควร สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ โดยที่ไม่ต้องกังวลว่าอีกฝ่ายจะเข้าใจผิด สามารถทำงานร่วมกันได้ แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าผู้ปกครองและบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยจะต้องเป็นเพื่อนสนิทกัน การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีกับผู้ปกครองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแต่บางครั้งก็กระทำไต่ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ปกครองและบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีฐานเศรษฐกิจทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองจะไม่เต็มใจที่จะติดต่อหรือมีปฏิสัมพันธ์กับสถานศึกษาปฐมวัย และตัวบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยเอง ก็อาจจะคิดว่าผู้ปกครองเป็นบุคคลที่ไม่น่าสนใจจะติดต่อหรือสมาคมด้วย และบางคนอาจจะคิดว่าผู้ปกครองเป็นบุคคลที่มีอันตรายไม่คบหาสมาคมด้วย

เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยมีภาระงานด้านอื่น ๆ มากอยู่แล้ว และผู้ปกครองก็อาจไม่มีเวลามากพอที่จะมาช่วยงานได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นผู้ที่จะเป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองอาจเป็นบุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความอดทน สามารถวางแผนการดำเนินงาน ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองเป็นอย่างดี

สรุปความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เป็นงานที่โรงเรียนจะต้องให้ความสนใจ เอาใจใส่ ดูแล พัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจะต้องเข้าหาผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเด็กในวัยนี้ต้องการความรัก ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด ต้องการสัมผัสอ่อนโยนจากพ่อแม่ผู้ปกครองและครูเป็นพิเศษ ถ้าครูและผู้ปกครองเข้าใจในความต้องการของเด็กเป็นสิ่งจำเป็นและสิ่งสำคัญ ตอบสนองความต้องการของเด็กได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม เด็กก็จะเจริญเติบโตและพัฒนาเต็มที่ตามศักยภาพของตน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ดวงใจ ตระกูลช่าง (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการบริการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลแฉ่งสะอาด ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการบริการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลแฉ่งสะอาด โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากทั้งสามด้านโดยเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการจัดการบริการแนะแนวผู้ปกครอง ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน และด้านการจัดการรักษาความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการบริการนักเรียน ปรากฏว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับวุฒิการศึกษาและระดับรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการบริการนักเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

นภาพรณ อุณาภู (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการสวัสดิภาพของนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสนามเด็กเล่น ด้านรถโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลรวมทั้งสี่ด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยมีสวัสดิภาพของรถโรงเรียนเป็นความต้องการอันดับแรก

นัยนา ขนอนเวช (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาล ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาล และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาล ด้านบุคลิกภาพ การสอน มนุษยสัมพันธ์ คุณธรรมและจริยธรรม และการพัฒนาตนเอง ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาล และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

วาม ดุลยากร (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ : กรณีศึกษาโรงเรียนบรรจง

รัตน์ จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการจัดการเรียนการสอนควรเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยต้องการให้เน้นวิชาการในระดับอนุบาลปีที่ 3 เพื่อเตรียมขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และควรมีการสอนคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กอนุบาล คุณลักษณะของนักเรียนของโรงเรียนทุกด้านเน้นครูอนุบาลต้องจบสาขาเอกอนุบาลโดยเฉพาะ ครูอนุบาลควรมีเมตตา กรุณาและรักเด็ก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ควรมีการประชุมพบปะผู้ปกครองให้มากขึ้น และสภาพห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ มีการถ่ายเทอากาศดี มีลมพัดผ่าน สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเน้นความปลอดภัย สะอาด และมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

วิชุลดา งามปลอด (2540 : 81-86) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล โดย 1) ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน คาดหวังให้เน้นการเตรียมความพร้อมของเด็กเพื่อการเรียนต่อในระดับประถมศึกษา โดยเสริมให้กล้าแสดงออกและมีทักษะในการติดต่อกับผู้อื่น การให้การบ้านควรให้ทุกวัน เป็นการคิดตัวเลข คิดพยัญชนะ เสริมทักษะทางคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ เน้นคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ 2) ด้านครูผู้สอนคาดหวังให้ครูเอาใจใส่ต่อเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก กรณีที่เด็กมีปัญหาการเรียน ครูควรเชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียน ระดับการศึกษาของครูไม่จำเป็นต้องสาขานุบาล แต่มีความสามารถสอนได้หรือผ่านการอบรมด้านอนุบาล และเมื่อเด็กเลื่อนชั้นควรให้ครูคนใหม่ประจำชั้น 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน คาดหวังให้ใช้สื่อประเภทเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์และกิจกรรมอื่น โรงเรียนควรจัดหาสื่อเองมากกว่าที่จะให้ผู้ปกครองช่วยเหลือ 4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม คาดหวังให้มีห้องเรียนที่สะอาดถูกสุขลักษณะ อากาศถ่ายเทสะดวก มีเครื่องเล่นสนามไว้ในที่ที่เหมาะสม 5) ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ คาดหวังให้มีการจัดบริการอาหารว่างและอาหารกลางวันให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ อาคารเรียนอนุบาลควรเป็นเอกเทศแยกจากอาคารอื่น โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมชมกิจกรรมของนักเรียน 6) ด้านการประเมินผลคาดหวังให้ทำการประเมินผลเดือนละครั้ง โดยใช้วิธีการตรวจผลงานเด็กและการสังเกตและนำเอาผลการประเมินไปพัฒนาเด็กให้ดีขึ้น

สุดารัตน์ แซ่ชี (2542 : 51-53) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน มุ่งพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กมีความพร้อมเพื่อศึกษาต่อไปในระดับประถมศึกษา ครูอนุบาลต้องเป็นผู้ที่ทำให้เด็กเกิดความรักและไว้วางใจมากที่สุด สื่อการเรียนการสอนควรมีความปลอดภัย สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเหมาะสมกับเด็กอนุบาล ห้องเรียนมีการระบาย

อากาศ และมีแสงสว่างเพียงพอ ครูต้องแจ้งข่าวสารให้ผู้ปกครองทราบสม่ำเสมอและมีการเอาใจใส่ความปลอดภัยในการรับ-ส่ง นักเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

คัลลาร์ด (Callard. 1979 : 563-A) ได้ศึกษาผลของการเพิ่มความคาดหวังของบิดามารดาต่อความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน พบว่า ผู้บริหารที่มุ่งเพิ่มความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนจะต้องสร้างความเข้าใจกับบิดามารดาและต้องยอมรับว่าความคาดหวังของบิดามารดาต่อความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน สัมพันธ์กับการเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนจะมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของนักเรียนอย่างยิ่ง

เบคเลย์ (Beckley, 1986 : 1587-1588A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการตารางกิจกรรมประจำวันในโรงเรียนอนุบาลที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา มีความแตกต่างในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนที่จัดการตารางกิจกรรมประจำวันระหว่างการจัดแบบครึ่งวันทุกวัน แบบเต็มวันบางวัน และแบบเต็มวันทุกวัน วิธีดำเนินการวิจัยที่ใช้คือ ทำการทดสอบก่อนและหลังจากการใช้ทักษะต่าง ๆ 11 ประการ แล้วใช้การทดสอบของ เชฟเฟ่ (Schfée) เพื่อทดสอบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 ผลการวิจัยปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการจัดการตารางกิจกรรมประจำวัน 3 ประเภท คือ นักเรียนที่ใช้ตารางกิจกรรมประจำวันแบบเต็มวันทุกวัน มีความแตกต่างในเรื่องการจดจำจำนวนเลขและตัวอักษร กลุ่มที่ใช้ตารางกิจกรรมแบบเต็มวันบางวัน มีผลดีในเรื่องความสามารถในการเขียนจำนวนเลขได้ตามคำบอก จากข้อมูลของคะแนนโดยเฉลี่ย การจัดการตารางกิจกรรมประจำวันแบบเต็มวันทุกวันมีผลดีมากกว่าแบบอื่นๆ การใช้ตารางกิจกรรมประจำวันแบบเต็มวันทุกวันสามารถใช้เวลาในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ได้มากกว่าการจัดแบบอื่น ๆ และผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดการศึกษาระดับอนุบาลนั้น เป้าหมายของนักการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน คือ คุณภาพของการศึกษา จึงควรมีการทำการวิจัยอย่างต่อเนื่องในเรื่องการจัดการตารางกิจกรรมประจำวันของโรงเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาเด็ก เนื่องจากประเภทของการจัดการตารางกิจกรรมประจำวันที่นำมาใช้กับนักเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง

การ์เซีย (Garcia. 1986 : 3593-A) ได้ศึกษาเพื่อเสนอความคิดเห็นในการวางแผนการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลเปอร์โตริกัน ผลของการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ คือ

1. ด้านหลักสูตร ควรสอนให้เด็กทราบถึงวัฒนธรรมและภูมิใจในการเป็นพลเมืองของประเทศตนเอง และควรจัดให้เด็กมีกิจกรรมและประสบการณ์
2. ด้านการเรียนการสอน ครูควรเป็นผู้แนะนำวิธีปฏิบัติในการเรียนและมีอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับความเข้าใจของเด็ก ครูควรเป็นผู้มีวุฒิทางการสอนอนุบาลโดยเฉพาะ
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ควรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

แวนคาว่าลา (Vankawala. 1999 : 103-A) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและครอบครัวเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงโปรแกรมการอบรมครูในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง จากการศึกษาพบว่า อุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและโรงเรียน คือ พื้นฐานทางการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งครูจะต้องใช้กลยุทธ์ในการทำงานร่วมกับครอบครัวเด็กเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและโรงเรียน

ชูว์แมน (Schuman. 1990 : 128-A) ได้ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนในโรงเรียนอนุบาลแบบโปรแกรมเต็มวันมีผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก จากการศึกษาพบว่า โปรแกรมการเรียนแบบเต็มวัน โรงเรียนสามารถยืดหยุ่นในการกำหนดตารางกิจกรรมได้ อาทิ เช่น กิจกรรมการเตรียมความพร้อมของนักเรียน ตลอดจนกิจกรรมพิเศษด้านต่าง ๆ นอกจากนี้จะประหยัดในด้านเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักเรียน และนักเรียนได้รับการพักผ่อนในตอนกลางวัน

มัทซ (Mutch. 1990 : 307-A) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลในนิวเจอร์ซีย์เกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า การเข้าเรียนในระดับอนุบาล ความพร้อมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับความสำเร็จของเด็กในระดับนี้ ฉะนั้นการจัดกิจกรรมต้องให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนแต่ละคน โดยควรจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ และกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ปัญหา

โดยสรุป จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาจะมีความคาดหวัง ความคิดเห็น ความพึงพอใจและความต้องการ ต่อการจ้ดบริการของโรงเรียนในระดับมาก และพบว่า สถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครองซึ่งได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ วุฒิการศึกษา จะมีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครอง สำหรับงานวิจัยต่างประเทศ พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักเรียน พ่อแม่ควรพอใจและส่งเสริมเด็กให้เรียนรู้ตามความสามารถ และพบว่า การจัดตารางกิจกรรมประจำวันที่แตกต่างกัน มีผลต่อทักษะของนักเรียนต่างกัน และพบว่าโรงเรียนอนุบาลควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กในแต่ละยุค

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา โดยผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนอนุบาลโชติมา ชั้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 94 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบแบบสอบถาม

1.1 หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967) คือ

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ($= .05$)

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 76.11 คน ซึ่งคิดเป็นจำนวนเต็มได้เท่ากับ 77 คน

1.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากผู้ปกครองทั้งหมด จำนวน 94 คน ให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 77 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์ จำนวน 15 คน โดยคัดเลือกจากผู้ปกครองของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับโรงเรียนมาอย่างสม่ำเสมอ จำนวน 37 คนจากจำนวนผู้ปกครองทั้งหมด 94 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิดคือ

1. แบบสอบถาม เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองและสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

มากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

มาก มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

ปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

น้อย มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

น้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ตามความต้องการของผู้ปกครอง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) เพื่อสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครอง และสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและพัฒนาปรับปรุงแบบสอบถามให้ครอบคลุมตรงตามเนื้อหาของเรื่องที่ทำการศึกษา

1.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ตามหลักการสร้างแบบสอบถามและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของ วิเชียร เกตุสิงห์. (2530 : 79-80)

1.3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ศึกษานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้องครอบคลุมตามขอบเขตและนิยามศัพท์ที่ศึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบจำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างไปหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

ผศ.ดร. ศิโรจน์ ผลพันธ์	อธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
นายธำรง ชูทัพ	ผู้อำนวยการกองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
นายจรัญ คำยัง	นักวิชาการสอบ 8 ว กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
ผศ. จินตนา เวชมี	คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ. อารยา สุขวงศ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ

1.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีอาจารย์ที่ศึกษานิพนธ์เป็นผู้ดูแล แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลฉัตรเฉลิม กรุงเทพมหานคร จำนวน 35 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1974 : 202) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

1.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบเจาะลึกเฉพาะผู้ปกครองที่ตระหนักในหน้าที่ของผู้ปกครอง ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครอง

ที่มารอรับบุตรหลานก่อนเวลาเลิกเรียน ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 2.1 เขียนคำสัมภาษณ์ตามกรอบความคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2.2 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับผู้ปกครอง 1 คน เพื่อตรวจหาความต่อเนื่องของคำถาม
- 2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับทางโรงเรียนมาอย่างสม่ำเสมอ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนอนุบาล-โชติมาให้ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำหนังสือไปให้ด้วยตนเอง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้นำแบบสอบถามส่งให้แก่ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล-โชติมาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 77 คน พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจ ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 77 ฉบับ จากนั้น นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบ พบว่า เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง 77 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.0
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ ไปบันทึกการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล-โชติมาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม

การจัดกระทำข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ซึ่งเป็นฉบับที่สมบูรณ์ทั้ง 77 ฉบับ นำมาทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 จำแนกข้อมูลตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา คือ ผู้ปกครองจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนนข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นคำตอบแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาล-โชติมาในด้านสภาพปัจจุบันของโรงเรียนกับความต้องการของผู้ปกครองในแต่ละข้อ ดังนี้

ให้คะแนน 1 เมื่อตอบในช่อง น้อยที่สุด

ให้คะแนน 2 เมื่อตอบในช่อง น้อย

ให้คะแนน 3 เมื่อตอบในช่อง ปานกลาง

ให้คะแนน 4 เมื่อตอบในช่อง มาก

ให้คะแนน 5 เมื่อตอบในช่อง มากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) Version 10.0 for Windows ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลโชติมา ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

1.2 แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองและสภาพปัจจุบันของโรงเรียน ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยการประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลโชติมา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตามรายข้อ รายด้าน และโดยรวมทุกด้าน เพื่อเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ส่วนในการแปลความหมาย ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยตาม ประคอง กรรณสูต. (2542 : 73) ดังนี้

1.00-1.49 หมายถึง มีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

1.50-2.49 หมายถึง มีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ น้อย

2.50-3.49 หมายถึง มีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง

3.50-4.49 หมายถึง มีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ มาก

4.50-5.00 หมายถึง มีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ มากที่สุด

2. เปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลโชติมา โดยใช้สถิติ t - test กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม และ ใช้สถิติ F - test กับกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม

ข้อมูลที่เป็นแบบบันทึกการสัมภาษณ์

นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาใน 4 ด้าน คือ การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มา

ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการจัดลำดับความถี่ของคำตอบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความต้องการของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลโชติมา โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และการหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
3. เปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ใน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยใช้สถิติ t - test กับตัวแปรอายุ และใช้สถิติ F - test กับตัวแปรวุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งถ้าพบว่ามีความแตกต่าง จะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Post Hoc Comparison)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทางชีวิตสังคมของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐานในการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา

ตอนที่ 4 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ทางสถิติในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา F - distribution
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
P	แทน	ความน่าจะเป็นในการปฏิเสธสมมุติฐานหลักด้วยค่าจากข้อมูลตัวอย่าง
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
<	แทน	น้อยกว่า

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพทางชีวิตสังคมของผู้ปกครอง

สถานภาพทางชีวิตสังคมของผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแสดงเป็นค่าจำนวนและร้อยละ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 สถานภาพทางชีวิตสังคมของผู้ปกครอง จำแนกตามจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
ผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทางชีวิตสังคมของผู้ปกครอง	กลุ่มตัวอย่าง (N = 77)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	34	44.2
หญิง	43	55.8
รวม	77	100.0
2. อายุ		
ต่ำกว่า 35 ปี	17	22.1
35 ปีขึ้นไป	60	77.9
รวม	77	100.0
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	13	16.9
ปริญญาตรี	50	64.9
สูงกว่าปริญญาตรี	14	18.2
รวม	77	100.0
4. อาชีพ		
รับจ้าง	14	18.2
รับราชการ	9	11.7
พนักงานธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจ	37	48.0
ทำธุรกิจส่วนตัว	17	22.1
รวม	77	100.0
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	11	14.3
15,000 – 25,000 บาท	19	24.7
มากกว่า 25,000 บาท	47	61.0
รวม	77	100.0
6. สถานภาพของผู้ปกครอง		
พ่อ	34	44.2
แม่	40	51.9
น้ำ / อา / ลุง / ป้า	2	2.6
ปู่ย่า / ตายาย	1	1.3
อื่น ๆ (ระบุ.....)	-	-
รวม	77	100.0

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นสถานภาพทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียน สรุปได้ดังนี้ คือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 เป็นเพศชาย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 มีอายุ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 77.9 ต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 มีวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 64.9 รองลงมา มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 มีอาชีพเป็นพนักงานธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมา ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 รับจ้าง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 และรับราชการ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.7 มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 25,000 บาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือน 15,000 – 25,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 และ 15,000 – 25,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 มีสถานภาพเป็นแม่ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9 รองลงมา เป็นพ่อ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 เป็นน้ำ / อา / ลุง / ป้า จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 และเป็นปู่ย่า / ตายาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยแสดงเป็นรายด้านในตาราง 2 ตาราง 3 ตาราง 4 และ ตาราง 5 ตามลำดับ และแสดงในภาพรวมของทุกด้านในตาราง 6 ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

ความต้องการในการจัดการศึกษา	ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน			
1. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกายของนักเรียน	4.36	.61	มาก
2. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านอารมณ์ของนักเรียน	4.47	.62	มาก
3. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน	4.31	.65	มาก
4. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของนักเรียน	4.56	.57	มากที่สุด
5. การจัดกิจกรรมที่มุ่งหวังให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา และช่วยเหลือตัวเองให้ได้มากที่สุด	4.74	.52	มากที่สุด
6. การนำสื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรม	4.32	.75	มาก
7. การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน	4.44	.57	มาก
8. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและความถนัดของตนเอง	4.49	.55	มาก
9. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย	4.04	.72	มาก
10. การจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา	4.51	.68	มากที่สุด
11. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเสริมสมรรถนะที่เครื่องเล่นสนามมีไม่เพียงพอ	4.10	.79	มาก
12. การจัดทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียน (Portfolio) รายงานให้ผู้ปกครองทราบ	4.38	.69	มาก
รวม	4.39	.43	มาก

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน 12 ข้อ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และเมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่มุ่งหวังให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา และช่วยเหลือตัวเองให้ได้มากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) รองลงมา ได้แก่ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของนักเรียน ($\bar{X} = 4.56$) และการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา ($\bar{X} = 4.51$) อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ คือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและความถนัดของตนเอง ($\bar{X} = 4.49$) การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านอารมณ์ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.47$) การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของ

นักเรียน ($\bar{X} = 4.44$) การจัดทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียน (Portfolio) รายงานให้ผู้ปกครองทราบ ($\bar{X} = 4.38$) การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกายของนักเรียน ($\bar{X} = 4.36$) การนำสื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.32$) การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน ($\bar{X} = 4.31$) การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเสริมกรณีที่เครื่องเล่นสนามมีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 4.10$) และการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย ($\bar{X} = 4.04$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ความต้องการในการจัดการศึกษา	ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน			
1. การดูแลรักษาความปลอดภัย การรักษาความสะอาด และตกแต่งอาคารสถานที่ให้เป็นระเบียบ สวยงาม	4.48	.66	มาก
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ เสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน	4.47	.62	มาก
3. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักธรรมชาติ	4.22	.66	มาก
4. ห้องเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทได้สะดวก	4.55	.60	มากที่สุด
5. ห้องคอมพิวเตอร์เหมาะสมและเพียงพอสำหรับนักเรียนศึกษาหาความรู้	4.19	.65	มาก
6. การจัดป้ายรายงานความสำเร็จและความก้าวหน้าของนักเรียน	4.03	.78	มาก
รวม	4.32	.45	มาก

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 6 ข้อ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และเมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ห้องเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก ($\bar{X} = 4.55$) และอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ คือ การดูแลรักษาความปลอดภัย การรักษาความสะอาด และตกแต่งอาคารสถานที่ให้เป็นระเบียบ สวยงาม ($\bar{X} = 4.48$) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.47$) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.22$) ห้องคอมพิวเตอร์เหมาะสมและเพียงพอสำหรับนักเรียนศึกษาหาความรู้ ($\bar{X} = 4.19$) และการจัดป้ายรายงานความสำเร็จและความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X} = 4.03$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความต้องการของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา ด้านการจัดบริการนักเรียน

ความต้องการในการจัดการศึกษา	ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดบริการนักเรียน			
1. ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.42	.69	มาก
2. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกเครื่องเล่นทั้งในร่มและกลางแจ้ง	3.87	.85	มาก
3. การส่งเสริมให้นักเรียนพูดจาไพเราะ รู้จักกาลเทศะ และมีสัมมาคารวะ	4.53	.55	มากที่สุด
4. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดรายการอาหารประจำวันและอาหารว่าง	3.81	.95	มาก
5. การดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหารที่สะอาดและมีประโยชน์อย่างเพียงพอ	4.55	.62	มากที่สุด
6. การจัดน้ำสะอาดไว้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ	4.47	.58	มาก
7. การฝึกมารยาทในการรับประทานอาหาร	4.38	.63	มาก
8. การสังเกตและตรวจสอบสภาพนักเรียนเป็นประจำทุกเช้าก่อนเริ่มกิจกรรม	4.17	.64	มาก
9. การให้บริการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.19	.74	มาก
10. การให้บริการความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย โรคภัยไข้เจ็บ และวิธีป้องกันแก่ผู้ปกครองเมื่อมีการระบาดของโรค	4.26	.68	มาก
11. การให้บริการตรวจสอบสุขภาพช่องปาก-ฟัน เป็นประจำ	4.23	.76	มาก
12. การจัดครูดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	4.47	.62	มาก
13. การจัดครูดูแลความปลอดภัยในการขึ้นลงรถโรงเรียน	4.29	.78	มาก
14. การประกันภัยสำหรับนักเรียน	4.12	.81	มาก
15. การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการป้องกันอุบัติเหตุ	4.53	.53	มากที่สุด
รวม	4.28	.46	มาก

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้านการจัดบริการนักเรียน 15 ข้อ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ คือ การดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหารที่สะอาดและมีประโยชน์อย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.55$) การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการป้องกันอุบัติเหตุ ($\bar{X} = 4.53$) และการส่งเสริมให้นักเรียนพูดจาไพเราะ รู้จักกาลเทศะ และมีสัมมาคารวะ ($\bar{X} = 4.53$) และอยู่ในระดับมาก 12 ข้อ คือ การจัดน้ำสะอาดไว้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.47$) การจัดครูดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ($\bar{X} = 4.47$) ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ($\bar{X} = 4.42$) การฝึกมารยาทในการรับประทานอาหาร ($\bar{X} = 4.38$) การจัดครูดูแลความปลอดภัยในการขึ้นลงรถโรงเรียน ($\bar{X} = 4.29$) การให้บริการความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย โรคภัยไข้เจ็บ และวิธีป้องกันแก่

ผู้ปกครองเมื่อมีการระบาดของโรค ($\bar{X} = 4.26$) การให้บริการตรวจสุขภาพช่องปาก-ฟัน เป็นประจำ ($\bar{X} = 4.23$) การให้บริการตรวจสุขภาพของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.19$) การสังเกตและตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นประจำทุกเช้าก่อนเริ่มกิจกรรม ($\bar{X} = 4.17$) การประกันภัยสำหรับนักเรียน ($\bar{X} = 4.12$) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกเครื่องเล่นทั้งในร่มและกลางแจ้ง ($\bar{X} = 3.87$) และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดรายการอาหารประจำวันและอาหารว่าง ($\bar{X} = 3.81$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความต้องการของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ความต้องการในการจัดการศึกษา	ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง			
1. การสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองโดยระบบสื่อสารที่ทันสมัย	4.22	.75	มาก
2. การให้โอกาสผู้ปกครองร่วมจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน	4.12	.81	มาก
3. การให้โอกาสผู้ปกครองอาสาสมัครเข้ามาช่วยกิจกรรมของโรงเรียน	3.74	.94	มาก
4. การรายงานพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ	4.49	.55	มาก
5. การจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์โรงเรียนสำหรับผู้ปกครองและชุมชน	3.99	.77	มาก
6. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการสร้างแนวทาง เพื่อพัฒนา คุณลักษณะและลักษณะนิสัย	4.10	.91	มาก
7. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการ จัดการศึกษาของนักเรียน	4.06	.88	มาก
8. การจัดประชุมอบรม เพื่อให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก	4.00	.96	มาก
รวม	4.09	.65	มาก

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง 8 ข้อ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 8 ข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ การรายงานพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาได้แก่ การสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองโดยระบบสื่อสารที่ทันสมัย ($\bar{X} = 4.22$) การให้โอกาสผู้ปกครองร่วมจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน ($\bar{X} = 4.12$) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการสร้างแนวทางเพื่อพัฒนาคุณลักษณะและลักษณะนิสัย ($\bar{X} = 4.10$) การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของนักเรียน ($\bar{X} = 4.06$) การจัดประชุมอบรมเพื่อให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ($\bar{X} = 4.00$) การจัดทำวารสาร

ประชาสัมพันธ์โรงเรียนสำหรับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 3.99$) และการให้โอกาสผู้ปกครองอาสาสมัครเข้ามาช่วยกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.74$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความต้องการของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาในภาพรวม

ความต้องการในการจัดการศึกษา	ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน	4.39	.43	มาก
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	4.32	.45	มาก
3. ด้านการจัดบริการนักเรียน	4.28	.46	มาก
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	4.09	.65	มาก
รวม	4.27	.43	มาก

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.32$) ด้านการจัดบริการนักเรียน ($\bar{X} = 4.28$) และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.09$)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐานในการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา มีดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 ผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากกว่าระดับสภาพปัจจุบันทุกด้าน

ความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองมี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยพิจารณาจากผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรวม (ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการ – ค่าเฉลี่ยระดับสภาพปัจจุบัน) ในแต่ละด้าน ดังแสดงในตาราง 7 ตาราง 8 ตาราง 9 และ ตาราง 10 ตามลำดับ และพิจารณาจากผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยรวม ดังแสดงในตาราง 11 ต่อไปนี้

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

สภาพปัจจุบันและความต้องการ ในการจัดการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรม การเรียนการสอน						
1. การจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาด้านร่างกายของ นักเรียน	3.55	.72	มาก	4.36	.61	มาก
2. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านอารมณ์ของ นักเรียน	3.52	.60	มาก	4.47	.62	มาก
3. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสังคมของ นักเรียน	3.55	.68	มาก	4.31	.65	มาก
4. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญา ของนักเรียน	3.68	.73	มาก	4.56	.57	มากที่สุด
5. การจัดกิจกรรมที่มุ่งหวังให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา และช่วย ตัวเองให้ได้ มากที่สุด	3.73	.79	มาก	4.74	.52	มากที่สุด
6. การนำสื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ใน การจัดกิจกรรม	3.31	.82	ปานกลาง	4.32	.75	มาก
7. การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้าง สรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจ ของนักเรียน	3.43	.83	ปานกลาง	4.44	.57	มาก
8. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ แสดงความสามารถและความถนัดของคน เอง	3.55	.88	มาก	4.49	.55	มาก
9. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปะและ วัฒนธรรมไทย	3.53	.79	มาก	4.04	.72	มาก
10. การจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อม ในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา	3.36	.76	ปานกลาง	4.51	.68	มากที่สุด
11. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเสริมกรณีที่ เครื่องเล่นสนามมีไม่เพียงพอ	3.08	.87	ปานกลาง	4.10	.79	มาก
12. การจัดทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียน (Portfolio) รายงานให้ผู้ปกครองทราบ	3.94	.77	มาก	4.38	.69	มาก
รวม	3.51	.51	มาก	4.39	.43	มาก

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) ขณะที่สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในด้านเดียวกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เช่นกัน แต่เมื่อนำมาหาผลต่าง พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของระดับความต้องการมากกว่าค่าเฉลี่ยรวมของระดับสภาพปัจจุบัน ($4.39 - 3.51$) เท่ากับ 0.88 แสดงว่า ระดับความต้องการในการจัดการศึกษาด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าระดับสภาพปัจจุบัน

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สภาพปัจจุบันและความต้องการ ในการจัดการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน						
1. การดูแลรักษาความปลอดภัย การรักษาความสะอาด และตกแต่งอาคารสถานที่ให้เป็นระเบียบ สวยงาม	3.96	.68	มาก	4.48	.66	มาก
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน	3.47	.66	ปานกลาง	4.47	.62	มาก
3. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักธรรมชาติ	3.18	.68	ปานกลาง	4.22	.66	มาก
4. ห้องเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทได้สะดวก	3.90	.75	มาก	4.55	.60	มากที่สุด
5. ห้องคอมพิวเตอร์เหมาะสมและเพียงพอสำหรับนักเรียนศึกษาหาความรู้	3.22	.75	ปานกลาง	4.19	.65	มาก
6. การจัดป้ายรายงานความสำเร็จและความก้าวหน้าของนักเรียน	3.22	.88	ปานกลาง	4.03	.78	มาก
รวม	3.49	.51	ปานกลาง	4.32	.45	มาก

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ขณะที่สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในด้านเดียวกันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อนำมาหาผลต่าง พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของระดับความต้องการมากกว่าค่าเฉลี่ยรวมของระดับสภาพปัจจุบัน ($4.32 - 3.49$) เท่ากับ 0.83 แสดงว่า ระดับความต้องการในการจัดการศึกษาด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมากกว่าระดับสภาพปัจจุบัน

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการจัดบริการนักเรียน

สภาพปัจจุบันและความต้องการ ในการจัดการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดบริการนักเรียน						
1. ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.00	.67	มาก	4.42	.69	มาก
2. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกเครื่องเล่นทั้งในร่มและกลางแจ้ง	2.61	1.29	ปานกลาง	3.87	.85	มาก
3. การส่งเสริมให้นักเรียนพูดจาไพเราะ รู้จักกาลเทศะ และมีสัมมาคารวะ	3.92	.77	มาก	4.53	.55	มากที่สุด
4. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดรายการอาหารประจำวันและอาหารว่าง	2.35	1.22	น้อย	3.81	.95	มาก
5. การดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหารเช้าและมื้อกลางวัน อย่างเพียงพอ	3.55	.74	มาก	4.55	.62	มากที่สุด
6. การจัดน้ำสะอาดไว้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ	3.78	.82	มาก	4.47	.58	มาก
7. การฝึกมารยาทในการรับประทานอาหาร	3.61	.61	มาก	4.38	.63	มาก
8. การสังเกตและตรวจสอบสุขภาพนักเรียนเป็นประจำทุกเช้าก่อนเริ่มกิจกรรม	3.29	.78	ปานกลาง	4.17	.64	มาก
9. การให้บริการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.56	.82	มาก	4.19	.74	มาก
10. การให้บริการความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย โรคภัยไข้เจ็บ และวิธีป้องกันแก่ผู้ปกครองเมื่อมีการระบาดของโรค	3.45	.94	ปานกลาง	4.26	.68	มาก
11. การให้บริการตรวจสอบสุขภาพช่องปาก-ฟันเป็นประจำ	3.48	.88	ปานกลาง	4.23	.76	มาก
12. การจัดครูดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	3.74	.80	มาก	4.47	.62	มาก
13. การจัดครูเวรดูแลความปลอดภัยในการขึ้นลงรถโรงเรียน	3.96	.80	มาก	4.29	.78	มาก
14. การประกันภัยสำหรับนักเรียน	3.68	.82	มาก	4.12	.81	มาก
15. การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการป้องกันอุบัติเหตุ	3.68	.73	มาก	4.53	.53	มากที่สุด
รวม	3.51	.53	มาก	4.28	.46	มาก

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดบริการนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) ขณะที่สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยรวมในด้านเดียวกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เช่นกัน แต่เมื่อนำมาหาผลต่าง พบว่าค่าเฉลี่ยรวมของระดับความต้องการมากกว่าค่าเฉลี่ยรวมของระดับสภาพปัจจุบัน ($4.28 - 3.51$) เท่ากับ 0.77 แสดงว่า ระดับความต้องการในการจัดการศึกษาด้านการจัดบริการนักเรียนมากกว่าระดับสภาพปัจจุบัน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

สภาพปัจจุบันและความต้องการ ในการจัดการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครอง						
1. การสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองโดย ระบบสื่อสารที่ทันสมัย	3.31	1.04	ปานกลาง	4.22	.75	มาก
2. การให้โอกาสผู้ปกครองร่วมจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน	3.05	1.01	ปานกลาง	4.12	.81	มาก
3. การให้โอกาสผู้ปกครองอาสาสมัคร เข้ามาช่วยกิจกรรมของโรงเรียน	2.69	1.07	ปานกลาง	3.74	.94	มาก
4. การรายงานพัฒนาการของนักเรียนเป็น ระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ	3.61	.96	มาก	4.49	.55	มาก
5. การจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์โรงเรียน สำหรับผู้ปกครองและชุมชน	3.39	.98	ปานกลาง	3.99	.77	มาก
6. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการ สร้างแนวทาง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะและ ลักษณะนิสัย	3.10	1.21	ปานกลาง	4.10	.91	มาก
7. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เสนอแนะ แนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ของนักเรียน	2.81	1.08	ปานกลาง	4.06	.88	มาก
8. การจัดประชุมอบรม เพื่อให้ความรู้ ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก	2.62	1.26	ปานกลาง	4.00	.96	มาก
รวม	3.07	.87	ปานกลาง	4.09	.65	มาก

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) ขณะที่สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในด้านเดียวกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.07$) เช่นกัน แต่เมื่อนำมาหาผลต่าง พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของระดับความต้องการมากกว่าค่าเฉลี่ยรวมของระดับสภาพปัจจุบัน ($4.09 - 3.07$) เท่ากับ 1.02 แสดงว่า ระดับความต้องการในการจัดการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมากกว่าระดับสภาพปัจจุบัน

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาในภาพรวม

สภาพปัจจุบันและความต้องการ ในการจัดการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรม การเรียนรู้การสอน	3.51	.51	มาก	4.39	.43	มาก
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	3.49	.51	ปานกลาง	4.32	.45	มาก
3. ด้านการจัดบริการนักเรียน	3.51	.53	มาก	4.28	.46	มาก
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครอง	3.07	.87	ปานกลาง	4.09	.65	มาก
รวม	3.39	.54	ปานกลาง	4.27	.43	มาก

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่าความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ขณะที่สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) แสดงว่าระดับความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองมากกว่าระดับสภาพปัจจุบัน โดยมีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ($4.27 - 3.39$) เท่ากับ 0.88 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับความต้องการมากกว่าระดับสภาพปัจจุบันทุกด้าน คือ มีความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองสูงด้านอื่นๆ โดยมีผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ($4.09 - 3.07$) เท่ากับ 1.02 รองลงมาด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยมีผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ($4.39 - 3.51$) เท่ากับ 0.88 ความต้องการด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มากกว่าสภาพปัจจุบัน โดยมีผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ($4.32 - 3.49$) เท่ากับ 0.83 และความต้องการด้านการจัดบริการนักเรียนมากกว่าสภาพปัจจุบัน โดยมีผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ($4.28 - 3.51$) เท่ากับ 0.77

สมมุติฐานที่ 2 ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาต่างกัน

การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ระหว่างอายุของผู้ปกครองที่ต่ำกว่า 35 ปี กับ อายุ 35 ปีขึ้นไป โดยการทดสอบด้วย t-test ที่ P ระดับ .05 ดังแสดงใน ตาราง 12 ตาราง 13 ตาราง 14 และ ตาราง 15 ตามลำดับต่อไปนี้

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามอายุ

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	อายุ				t	P
	ต่ำกว่า 35 ปี		35 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน						
1. การจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาด้านร่างกายของนักเรียน	4.41	.62	4.35	.61	.369	.713
2. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านอารมณ์ของนักเรียน	4.41	.62	4.48	.62	-.418	.677
3. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน	4.29	.60	4.32	.65	-.125	.901
4. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของนักเรียน	4.59	.51	4.55	.59	.241	.810
5. การจัดกิจกรรมที่มุ่งหวังให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา และช่วยตัวเองให้ได้มากที่สุด	4.82	.39	4.72	.56	.741	.461
6. การนำสื่อและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรม	4.29	.69	4.33	.77	-.189	.851
7. การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน	4.41	.51	4.45	.59	-.241	.810
8. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและความถนัดของตนเอง	4.35	.49	4.53	.57	-1.190	.238
9. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย	4.06	.56	4.03	.76	.129	.898
10. การจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา	4.53	.62	4.50	.70	.156	.876
11. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเสริมกรณีที่เครื่องเล่นสนามมีไม่เพียงพอ	4.00	.71	4.13	.81	-.613	.541
12. การจัดทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียน (Portfolio) รายงานให้ผู้ปกครองทราบ	4.53	.72	4.33	.68	1.036	.303

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษาด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามอายุ

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	อายุ				t	P
	ต่ำกว่า 35 ปี		35 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน						
1. การดูแลรักษาความปลอดภัย การรักษาความสะอาด และตกแต่งอาคารสถานที่ให้เป็นระเบียบสวยงาม	4.71	.47	4.42	.70	1.609	.112
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน	4.59	.51	4.43	.65	.909	.366
3. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักธรรมชาติ	4.41	.51	4.17	.69	1.356	.179
4. ห้องเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทได้สะดวก	4.76	.44	4.48	.62	1.738	.086
5. ห้องคอมพิวเตอร์เหมาะสมและเพียงพอสำหรับนักเรียนศึกษาหาความรู้	4.24	.56	4.18	.68	.289	.773
6. การจัดป้ายรายงานความสำเร็จและความก้าวหน้าของนักเรียน	4.24	.56	3.97	.82	1.262	.211

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษาด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดบริการ
นักเรียน จำแนกตามอายุ

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	อายุ				t	P
	ต่ำกว่า 35 ปี		35 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการจัดบริการนักเรียน						
1. ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะและ เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.47	.51	4.40	.74	.368	.714
2. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกเครื่องเล่นทั้ง ในร่มและกลางแจ้ง	4.12	.70	3.80	.88	1.371	.175
3. การส่งเสริมให้นักเรียนพูดจาไพเราะ รู้จักกล่า เทศะ และมีสัมมาคารวะ	4.65	.49	4.50	.57	.969	.336
4. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดรายการอาหาร ประจำวันและอาหารว่าง	4.00	.79	3.75	.99	.961	.340
5. การดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหารที่สะอาด และมีประโยชน์อย่างเพียงพอ	4.65	.49	4.52	.65	.765	.447
6. การจัดน้ำสะอาดไว้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ	4.53	.51	4.45	.59	.500	.619
7. การฝึกมารยาทในการรับประทานอาหาร	4.41	.51	4.37	.66	.259	.796
8. การสังเกตและตรวจสอบสุขภาพนักเรียนเป็นประจำ ทุกเช้าก่อนเริ่มกิจกรรม	4.24	.66	4.15	.63	.485	.629
9. การให้บริการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนอย่าง สม่ำเสมอ	4.47	.51	4.12	.78	1.755	.083
10. การให้บริการความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย โรคภัย ไข้เจ็บ และวิธีป้องกันแก่ผู้ปกครอง เมื่อมีการ ระบาดของโรค	4.47	.51	4.20	.71	1.466	.147
11. การให้บริการตรวจสอบสุขภาพช่องปาก-ฟัน เป็น ประจำ	4.47	.62	4.17	.78	1.468	.146
12. การจัดครูดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน	4.71	.59	4.40	.62	1.824	.072
13. การจัดครูเวรดูแลความปลอดภัยในการขึ้นลงรถ โรงเรียน	4.59	.51	4.20	.82	1.851	.068
14. การประกันภัยสำหรับนักเรียน	4.24	.56	4.08	.87	.680	.499
15. การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการป้องกัน อุบัติเหตุ	4.59	.51	4.52	.54	.491	.625

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษาด้านการจัดบริการนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามอายุ

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	อายุ				t	P
	ต่ำกว่า 35 ปี		35 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง						
1. การสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง โดยระบบ สื่อสารที่ทันสมัย	4.41	.62	4.17	.78	1.186	.239
2. การให้โอกาสผู้ปกครองร่วมจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาการของนักเรียน	4.12	.70	4.12	.85	.004	.997
3. การให้โอกาสผู้ปกครองอาสาสมัครเข้ามาช่วย กิจกรรมของโรงเรียน	3.82	.64	3.72	1.01	.413	.681
4. การรายงานพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ	4.65	.49	4.45	.57	1.303	.197
5. การจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์โรงเรียนสำหรับ ผู้ปกครองและชุมชน	4.24	.66	3.92	.79	1.520	.133
6. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการสร้าง แนวทางเพื่อพัฒนาคุณลักษณะและลักษณะนิสัย	4.12	.70	4.10	.97	.070	.944
7. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เสนอแนะ แนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ของนักเรียน	4.24	.75	4.02	.91	.905	.369
8. การจัดประชุมอบรม เพื่อให้ความรู้ผู้ปกครอง เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก	4.18	.64	3.95	1.03	.857	.394

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 3 ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาต่างกัน

การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้ปกครอง 3 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี โดยการทดสอบด้วย F-test ที่ P ระดับ .05 ดังแสดงในตาราง 16 ตาราง 17 ตาราง 18 ตาราง 19 และตาราง 20 ตามลำดับต่อไปนี้

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	วุฒิการศึกษา						F	P
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี		ปริญญา ตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน								
1. การจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาด้านร่างกายของนักเรียน	4.15	.55	4.42	.61	4.36	.63	.999	.373
2. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านอารมณ์ของนักเรียน	4.23	.60	4.50	.65	4.57	.51	1.222	.301
3. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน	3.92	.64	4.38	.67	4.43	.51	2.932	.060
4. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของนักเรียน	4.62	.51	4.54	.61	4.57	.51	.091	.913
5. การจัดกิจกรรมที่มุ่งหวังให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา และช่วย ตัวเองให้ได้มากที่สุด	4.54	.78	4.76	.48	4.86	.36	1.365	.262
6. การนำสื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรม	4.31	.75	4.40	.76	4.07	.73	1.052	.354
7. การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน	4.00	.71	4.46	.50	4.79	.43	7.497*	.001
8. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและความถนัดของตนเอง	4.46	.66	4.50	.54	4.50	.52	.025	.975
9. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย	3.92	.64	4.06	.74	4.07	.73	.202	.817
10. การจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา	4.23	.83	4.58	.64	4.50	.65	1.371	.260
11. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเสริมกรณที่เครื่องเล่นสนามมีไม่เพียงพอ	3.77	.60	4.18	.83	4.14	.77	1.440	.244
12. การจัดทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียน (Portfolio) รายงานให้ผู้ปกครองทราบ	4.15	.80	4.42	.67	4.43	.65	.814	.447

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ระหว่างผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในข้อ 7. การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffé ได้ผลดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของคะแนนความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ 7. การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน

สภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	ความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี 4.00	ปริญญาตรี 4.46	สูงกว่าปริญญาตรี 4.79
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.00	-	.46*	.79*
ปริญญาตรี	4.46	.46*	-	.33
สูงกว่าปริญญาตรี	4.79	.79*	.33	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$)

จากตาราง 17 พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ในข้อ 7. การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในการจัดการศึกษาตามข้อ 7. ต่ำกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	วุฒิการศึกษา						F	P
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี		ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน								
1. การดูแลรักษาความปลอดภัย การ รักษาความสะอาด และ ตกแต่งอาคาร สถานที่ให้เป็นระเบียบ สวยงาม	4.31	.75	4.48	.68	4.64	.50	.863	.426
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ เสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ของ นักเรียน	4.38	.65	4.46	.65	4.57	.51	.311	.733
3. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักธรรมชาติ	4.15	.55	4.28	.70	4.07	.62	.618	.542
4. ห้องเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเท ได้สะดวก	4.46	.66	4.54	.58	4.64	.63	.311	.734
5. ห้องคอมพิวเตอร์เหมาะสมและ เพียงพอสำหรับนักเรียนศึกษา หาความรู้	4.08	.49	4.28	.67	4.00	.68	1.283	.283
6. การจัดป้ายรายงานความสำเร็จและ ความก้าวหน้าของนักเรียน	4.00	.71	4.06	.82	3.93	.73	.161	.851

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดบริการ
นักเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	วุฒิการศึกษา						F	P
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี		ปริญญา ตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการจัดบริการนักเรียน								
1. ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะ และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.38	.65	4.42	.73	4.43	.65	.016	.984
2. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกเครื่องเล่น ทั้งในร่ม และกลางแจ้ง	3.85	.90	3.90	.81	3.79	.97	.103	.902
3. การส่งเสริมให้นักเรียนพูดจาไพเราะ รู้จักกาลเทศะและมีสัมมาคารวะ	4.46	.52	4.54	.58	4.57	.51	.143	.867
4. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดรายการอาหาร ประจำวัน และอาหารว่าง	3.54	.66	3.90	.97	3.71	1.07	.828	.441
5. การดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหารที่สะอาด และมีประโยชน์อย่างเพียงพอ	4.62	.65	4.48	.65	4.71	.47	.881	.419
6. การจัดน้ำสะอาดไว้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ	4.46	.52	4.46	.61	4.50	.52	.027	.974
7. การฝึกมารยาทในการรับประทานอาหาร	4.46	.52	4.34	.69	4.43	.51	.246	.783
8. การสังเกตและตรวจสอบสุขภาพนักเรียนเป็นประจำ ทุกเช้า ก่อนเริ่มกิจกรรม	4.08	.49	4.16	.68	4.29	.61	.370	.692
9. การให้บริการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ	4.00	.58	4.20	.83	4.36	.50	.775	.464
10. การให้บริการความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย โรคภัย ไข้เจ็บ และวิธีป้องกันแก่ผู้ปกครอง เมื่อมีการ ระบาดของโรค	4.15	.55	4.28	.73	4.29	.61	.188	.829
11. การให้บริการตรวจสอบสุขภาพช่องปาก-ฟัน เป็นประจำ	4.08	.64	4.24	.82	4.36	.63	.457	.635
12. การจัดครูดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน	4.15	.69	4.54	.61	4.50	.52	2.086	.131
13. การจัดครูเฝ้าดูแลความปลอดภัยในการขึ้นลง รถโรงเรียน	4.15	.55	4.32	.87	4.36	.63	.277	.759
14. การประกันภัยสำหรับนักเรียน	3.92	.64	4.16	.93	4.14	.36	.443	.644
15. การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการป้องกัน อุบัติเหตุ	4.54	.66	4.54	.50	4.50	.52	.032	.969

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการจัดบริการนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	วุฒิการศึกษา						F	P
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี		ปริญญา ตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง								
1. การสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง โดยระบบสื่อสาร ที่ทันสมัย	4.15	.90	4.24	.74	4.21	.70	.066	.936
2. การให้โอกาสผู้ปกครองร่วมจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการ ของนักเรียน	3.77	.83	4.20	.78	4.14	.86	1.484	.233
3. การให้โอกาสผู้ปกครองอาสาสมัครเข้ามาช่วยกิจกรรมของ โรงเรียน	3.62	.96	3.78	.89	3.71	1.14	.162	.851
4. การรายงานพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ อย่าง สม่ำเสมอ	4.46	.66	4.50	.54	4.50	.52	.025	.975
5. การจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์โรงเรียนสำหรับผู้ปกครอง และชุมชน	3.85	.69	4.02	.82	4.00	.68	.261	.771
6. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียนในการสร้างแนวทาง เพื่อ พัฒนาคุณลักษณะและลักษณะนิสัย	3.92	1.12	4.16	.82	4.07	1.07	.353	.704
7. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เสนอแนะแนวทางที่เป็น ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ของนักเรียน	3.85	.69	4.06	.87	4.29	1.07	.842	.435
8. การจัดประชุมอบรม เพื่อให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับ พัฒนาการของเด็ก	3.77	.83	4.04	.97	4.07	1.07	.451	.638

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ไม่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 4 ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาต่างกัน

การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง คือ รับจ้าง รับราชการ พนักงานธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจ และทำธุรกิจส่วนตัว โดยการทดสอบด้วย F-test ที่ P ระดับ .05 ดังแสดงในตาราง 21 ตาราง 22 ตาราง 23 และ ตาราง 24 ตามลำดับต่อไปนี้

ตาราง 21 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	อาชีพ								F	P
	รับจ้าง		รับราชการ		พนักงาน ธุรกิจเอกชน และ รัฐวิสาหกิจ		ทำธุรกิจ ส่วนตัว			
X	S.D	X	S.D	X	S.D	X	S.D.			
ด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน										
1. การจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาด้านร่างกาย ของนักเรียน	4.21	.70	4.33	.71	4.43	.55	4.35	.61	.443	.723
2. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้าน อารมณ์ ของนักเรียน	4.50	.52	4.67	.50	4.46	.69	4.35	.61	.509	.678
3. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสังคม ของนักเรียน	4.07	.73	4.33	.50	4.41	.69	4.29	.59	.886	.452
4. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้าน สติปัญญาของนักเรียน	4.71	.47	4.56	.53	4.54	.61	4.47	.62	.480	.697
5. การจัดกิจกรรมที่มุ่งหวังให้นักเรียน คิดเป็นทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา และช่วย ตัวเองให้ได้มากที่สุด	4.71	.61	4.67	.50	4.68	.50	4.94	.24	1.099	.355
6. การนำสื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ ในการจัดกิจกรรม	4.21	.80	4.44	.53	4.32	.82	4.35	.70	.179	.910
7. การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและ ความสนใจของนักเรียน	4.21	.58	4.56	.73	4.43	.55	4.59	.55	1.237	.302
8. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน ได้แสดงความสามารถและความถนัด ของตนเอง	4.57	.51	4.44	.53	4.46	.61	4.53	.51	.181	.909
9. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปะและ วัฒนธรรมไทย	4.07	.62	4.22	.44	4.05	.81	3.88	.70	.474	.702
10. การจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อม ในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา	4.57	.65	4.56	.53	4.54	.69	4.35	.79	.368	.777
11. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเสริมกรณีที่ เครื่องเล่นสนามมีไม่เพียงพอ	3.93	.62	4.11	.60	4.16	.93	4.12	.70	.292	.831
12. การจัดทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียน (Portfolio) รายงานให้ผู้ปกครองทราบ	4.21	.70	4.56	.53	4.43	.73	4.29	.69	.614	.608

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	อาชีพ								F	P
	รับจ้าง		รับราชการ		พนักงาน ธุรกิจเอกชน และ รัฐวิสาหกิจ		ทำธุรกิจ ส่วนตัว			
$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.			
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน										
1. การดูแลรักษาความปลอดภัย การ รักษาความสะอาด และตกแต่ง อาคารสถานที่ให้เป็นระเบียบ สวยงาม	4.36	.74	4.44	.73	4.54	.65	4.47	.62	.266	.849
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่เสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ ของนักเรียน	4.50	.65	4.56	.53	4.38	.68	4.59	.51	.534	.660
3. การจัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียน รักธรรมชาติ	4.43	.65	4.22	.44	4.14	.75	4.24	.56	.661	.579
4. ห้องเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอและอากาศ ถ่ายเทได้สะดวก	4.71	.61	4.11	.60	4.59	.60	4.53	.51	2.141	.102
5. ห้องคอมพิวเตอร์เหมาะสมและ เพียงพอสำหรับนักเรียนศึกษา หาความรู้	4.00	.55	4.33	.50	4.27	.73	4.12	.60	.796	.500
6. การจัดป้ายรายงานความสำเร็จ และความก้าวหน้าของนักเรียน	3.93	.73	4.00	.50	4.03	.90	4.12	.70	.150	.929

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดบริการ
นักเรียน จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	อาชีพ								F	P
	รับจ้าง		รับราชการ		พนักงาน ธุรกิจเอกชน และ รัฐวิสาหกิจ		ทำธุรกิจ ส่วนตัว			
$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.			
ด้านการจัดบริการนักเรียน										
1. ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะ และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.57	.51	4.22	.67	4.46	.80	4.29	.59	.681	.567
2. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือก เครื่องเล่นทั้งในร่มและกลางแจ้ง	3.86	.77	4.00	1.00	3.89	.91	3.76	.75	.161	.922
3. การส่งเสริมให้นักเรียนพูดจาไพเราะ รู้จักกาลเทศะ และมีสัมมาคารวะ	4.64	.50	4.67	.50	4.54	.56	4.35	.61	.964	.414
4. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดรายการ อาหารประจำวันและอาหารว่าง	3.79	.70	4.00	1.00	3.89	1.07	3.53	.80	.705	.552
5. การดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหาร ที่สะอาดและมีประโยชน์อย่างเพียงพอ	4.64	.50	4.56	.53	4.54	.69	4.47	.62	.194	.900
6. การจัดน้ำสะอาดไว้บริการนักเรียน อย่างเพียงพอ	4.50	.52	4.11	.78	4.57	.55	4.41	.51	1.631	.190
7. การฝึกมารยาทในการรับประทานอาหาร	4.50	.52	4.22	.44	4.38	.76	4.35	.49	.359	.783
8. การสังเกตและตรวจสุขภาพนักเรียน เป็นประจำทุกเช้าก่อนเริ่มกิจกรรม	4.21	.58	4.11	.60	4.27	.56	3.94	.83	1.090	.359
9. การให้บริการตรวจสุขภาพของนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ	4.29	.61	4.11	.60	4.19	.88	4.18	.64	.108	.955
10. การให้บริการความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย โรคภัยไข้เจ็บ และวิธีป้องกันแก่ ผู้ปกครอง เมื่อมีการระบาดของโรค	4.21	.43	4.00	.50	4.27	.80	4.41	.62	.744	.529
11. การให้บริการตรวจสุขภาพช่องปาก- ฟัน เป็นประจำ	4.43	.51	4.11	.78	4.19	.84	4.24	.75	.418	.740
12. การจัดครูดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	4.43	.76	4.22	.67	4.43	.60	4.74	.47	1.388	.253
13. การจัดครูดูแลความปลอดภัยในการ ขึ้นลงรถโรงเรียน	4.43	.65	3.78	1.20	4.35	.75	4.35	.61	1.591	.199
14. การประกันภัยสำหรับนักเรียน	4.14	.53	3.78	1.20	4.11	.84	4.29	.69	.796	.500
15. การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการ ป้องกันอุบัติเหตุ	4.43	.65	4.44	.53	4.49	.51	4.76	.44	1.483	.226

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการจัดบริการนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 24 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	อาชีพ								F	P
	รับจ้าง		รับราชการ		พนักงาน ธุรกิจเอกชน และ รัฐวิสาหกิจ		ทำธุรกิจ ส่วนตัว			
$\overline{X}$	S.D	$\overline{X}$	S.D	$\overline{X}$	S.D	$\overline{X}$	S.D.			
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครอง										
1. การสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง โดยระบบสื่อสารที่ทันสมัย	4.21	.80	4.44	.53	4.22	.79	4.12	.78	.361	.781
2. การให้โอกาสผู้ปกครองร่วมจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน	4.07	.92	4.11	.60	4.22	.92	3.94	.56	.456	.714
3. การให้โอกาสผู้ปกครองอาสาสมัคร เข้ามาช่วยกิจกรรมของโรงเรียน	3.50	.76	3.89	.93	3.92	1.01	3.47	.87	1.315	.276
4. การรายงานพัฒนาการของนักเรียนเป็น ระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ	4.50	.52	4.22	.44	4.54	.56	4.53	.62	.830	.482
5. การจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ โรงเรียนสำหรับผู้ปกครองและ ชุมชน	3.86	.77	4.00	.71	4.14	.79	3.76	.75	1.067	.369
6. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียนในการ สร้างแนวทาง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ และลักษณะนิสัย	3.86	.86	4.11	.78	4.19	1.00	4.12	.86	.441	.724
7. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เสนอ แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการจัด การศึกษาของนักเรียน	4.07	.73	4.00	.71	4.11	.99	4.00	.87	.075	.973
8. การจัดประชุมอบรม เพื่อให้ความรู้ ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก	3.93	.62	3.89	.93	4.14	1.00	3.82	1.13	.492	.689

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ไม่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 5 ผู้ปกครองที่มีรายได้แตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาต่างกัน

การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ระหว่างรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง คือ ต่ำกว่า 15,000 บาท 15,000 – 25,000 บาท และ มากกว่า 25,000 บาท โดย การทดสอบด้วย F-test ที่ P ระดับ .05 ดังแสดงในตาราง 25 ตาราง 26 ตาราง 27 และ ตาราง 28 ตามลำดับต่อไปนี้

ตาราง 25 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	รายได้ต่อเดือน						F	P
	ต่ำกว่า 15,000 บาท		15,000 – 25,000 บาท		มากกว่า 25,000 บาท			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน								
1. การจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาด้านร่างกายของนักเรียน	4.64	.50	4.42	.61	4.28	.62	1.722	.186
2. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านอารมณ์ของนักเรียน	4.55	.52	4.42	.77	4.47	.58	.137	.872
3. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียน	4.45	.52	4.26	.73	4.30	.66	.319	.728
4. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของนักเรียน	4.55	.69	4.53	.70	4.57	.50	.050	.952
5. การจัดกิจกรรมที่มุ่งหวังให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา และช่วย ตัวเองให้ได้มากที่สุด	4.73	.65	4.63	.60	4.79	.46	.596	.553
6. การนำสื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรม	4.09	.83	4.47	.77	4.32	.73	.906	.409
7. การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้ เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน	4.27	.79	4.42	.61	4.49	.51	.646	.527
8. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ และความถนัดของตนเอง	4.45	.52	4.47	.61	4.51	.55	.061	.941
9. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย	4.09	.70	4.00	.82	4.04	.69	.056	.945
10. การจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อ ในระดับประถมศึกษา	4.36	.81	4.53	.70	4.53	.65	.277	.759
11. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเสริมกรณที่ที่เครื่องเล่นสนาม มีไม่เพียงพอ	4.09	.54	4.05	.91	4.13	.80	.062	.940
12. การจัดทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียน (Portfolio) รายงานให้ผู้ปกครองทราบ	4.18	.75	4.47	.70	4.38	.68	.624	.539

จากตาราง 25 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 26 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	รายได้ต่อเดือน						F	P
	ต่ำกว่า 15,000 บาท		15,000 – 25,000 บาท		มากกว่า 25,000 บาท			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน								
1. การดูแลรักษาความปลอดภัย การ รักษาความสะอาด และตกแต่ง อาคารสถานที่ให้เป็นระเบียบ สวยงาม	4.27	.79	4.47	.77	4.53	.58	.681	.509
2. การจัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน ที่เสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ ของนักเรียน	4.73	.47	4.42	.77	4.43	.58	1.132	.328
3. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักธรรมชาติ	4.27	.65	4.32	.82	4.17	.60	.361	.698
4. ห้องเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอและอากาศ ถ่ายเทได้สะดวก	4.27	.65	4.63	.60	4.57	.58	1.416	.249
5. ห้องคอมพิวเตอร์เหมาะสมและ เพียงพอสำหรับนักเรียนศึกษาหา ความรู้	4.09	.70	4.26	.65	4.19	.65	.242	.786
6. การจัดป้ายรายงานความสำเร็จ และความก้าวหน้าของนักเรียน	4.18	.60	4.16	.69	3.94	.84	.804	.452

จากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 27 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านการจัดบริการนักเรียน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	รายได้ต่อเดือน						F	P
	ต่ำกว่า 15,000 บาท		15,000 – 25,000 บาท		มากกว่า 25,000 บาท			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการจัดบริการนักเรียน								
1. ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะ และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.36	.50	4.26	.93	4.49	.62	.748	.477
2. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกเครื่องเล่น ทั้งในร่ม และกลางแจ้ง	4.00	.77	4.05	.91	3.77	.84	.921	.403
3. การส่งเสริมให้นักเรียนพูดจาไพเราะ รู้จักกาลเทศะ และมีสัมมาคารวะ	4.55	.69	4.53	.61	4.53	.50	.004	.996
4. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดรายการอาหาร ประจำวัน และอาหารว่าง	3.82	.87	3.95	1.08	3.74	.92	.306	.737
5. การดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหารที่สะอาด และมีประโยชน์อย่างเพียงพอ	4.55	.69	4.47	.77	4.57	.54	.176	.839
6. การจัดน้ำสะอาดไว้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ	4.55	.52	4.37	.68	4.49	.55	.410	.665
7. การฝึกมารยาทในการรับประทานอาหาร	4.45	.52	4.21	.79	4.43	.58	.886	.417
8. การสังเกตและตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นประจำ ทุกเช้า ก่อนเริ่มกิจกรรม	4.18	.75	4.16	.50	4.17	.67	.005	.995
9. การให้บริการตรวจสุขภาพของนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ	4.09	.70	4.16	.90	4.23	.70	.192	.826
10. การให้บริการความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย โรคภัย ไข้เจ็บ และวิธีป้องกันแก่ผู้ปกครอง เมื่อมีการ ระบาดของโรค	4.09	.54	4.26	.56	4.30	.75	.411	.665
11. การให้บริการตรวจสุขภาพช่องปาก-ฟัน เป็นประจำ	4.27	.65	4.16	.83	4.26	.77	.125	.882
12. การจัดครูดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน	4.73	.47	4.26	.65	4.49	.62	2.088	.131
13. การจัดครูเวรดูแลความปลอดภัยในการขึ้นลง รถโรงเรียน	4.27	.65	4.11	1.05	4.38	.68	.864	.426
14. การประกันภัยสำหรับนักเรียน	4.27	.65	3.89	.99	4.17	.76	1.019	.366
15. การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการป้องกัน อุบัติเหตุ	4.36	.67	4.58	.51	4.55	.50	.667	.516

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านการจัดบริการนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 28 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ความต้องการในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครอง	รายได้ต่อเดือน						F	P
	ต่ำกว่า 15,000 บาท		15,000 – 25,000 บาท		มากกว่า 25,000 บาท			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครอง								
1. การสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง โดยระบบสื่อสารที่ทันสมัย	4.18	.75	4.16	.96	4.26	.79	.127	.881
2. การให้โอกาสผู้ปกครองร่วมจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน	3.82	.75	4.16	.83	4.17	.82	.870	.423
3. การให้โอกาสผู้ปกครองอาสาสมัคร เข้ามาช่วยกิจกรรมของโรงเรียน	3.91	.83	3.95	.91	3.62	.97	1.049	.355
4. การรายงานพัฒนาการของนักเรียน เป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ	4.27	.65	4.37	.60	4.60	.50	2.236	.114
5. การจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ โรงเรียนสำหรับผู้ปกครองและชุมชน	3.73	.79	4.16	.76	3.98	.77	1.101	.338
6. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียนในการ สร้างแนวทาง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะและ ลักษณะนิสัย	4.00	.89	4.21	.89	4.09	.90	.207	.814
7. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ เสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ต่อการจัดการศึกษาของนักเรียน	4.09	.83	4.00	.82	4.09	.93	.067	.935
8. การจัดประชุมอบรม เพื่อให้ความรู้ ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก	3.91	.83	4.00	.94	4.02	1.01	.059	.942

จากตาราง 28 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เรื่องความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา

ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา แบ่งออกเป็น 5 ข้อ ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และความต้องการทั่วไป จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล 1 อนุบาล 2 และ อนุบาล 3 จำนวน 15 คน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้ปกครองมีความเห็นว่า การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนากายด้านต่าง ๆ ของเด็กได้ดีมาก อยู่ในเกณฑ์ที่พอใจ เพราะโรงเรียนเน้นเรื่องการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพัฒนาการและเหมาะสมกับวัยของเด็ก เด็กมีความสุขเมื่อมาโรงเรียน เด็กกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง

ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้สรุปได้ ดังนี้ คือ ต้องการให้การจัดการเรียนการสอนในรูปของการเตรียมความพร้อม ต้องการให้มีกิจกรรมพอสมควรเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามวุฒิภาวะ และเหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละชั้น ต้องการให้เตรียมความพร้อมของเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กันตามวัย ต้องการให้ฝึกเด็กให้มีความกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ไม่ต้องการให้เด็กเรียนวิชาการมากเกินไปแต่ควรเน้นให้อ่านออกและเขียนได้ ไม่ต้องการให้เตรียมเด็กเพื่อ แข่งขัน และไม่ควรถูกให้ที่บ้านมากเกินไป

2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ผู้ปกครองมีความเห็นว่า การจัดสภาพแวดล้อมจัดได้เหมาะสมกับโรงเรียนอนุบาล สนามหญ้า เครื่องเล่นมีสภาพใหม่ตลอด เหมาะสมกับวัยของเด็ก สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย และปลอดภัย สถานที่ปลอดภัยโปร่ง ทั้งในโรงเรียนและรอบโรงเรียนสะอาดตา เป็นสัดส่วนเหมาะสม จัดต้นไม้เป็นระเบียบ ร่มเย็น แม้พื้นที่จะจำกัดแต่ก็เป็นระเบียบ สวยงาม ไม่รกตา ไม่มีวัสดุที่ชำรุดวางให้เห็น ไม่แออัด มีรั้วรอบขอบชิด ครูยิ้มแย้มแจ่มใส

ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้สรุปได้ดังนี้ คือ ต้องการให้เด็กได้ออกอากาศบริสุทธิ์ โดยไม่อยู่แต่ในห้องปรับอากาศอย่างเดียว มีลานกิจกรรม มีธรรมชาติที่แท้จริง มีความสะอาด โปร่ง มีลักษณะที่ปลอดภัยต่อนักเรียน มีเครื่องเล่นที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เครื่องเล่นทุกชิ้นอยู่ในสภาพที่แข็งแรงและปรับปรุงตลอดเวลา ต้องการให้ ครูใจดี ไม่เครียด สามารถดูแลเด็กได้ทั่วถึง

3. ด้านการจัดบริการนักเรียนในด้านอาหาร สุขภาพอนามัยและความปลอดภัย

ผู้ปกครองมีความเห็นว่าการจัดบริการนักเรียนในด้านอาหาร มีอาหารสะอาด มีความหลากหลาย ครบห้าหมู่ ถูกอนามัย เหมาะสมกับวัยเด็ก เด็กได้รับประทานได้มาก ซึ่งทำให้เด็กมีสุขภาพแข็งแรง ด้านอนามัยในโรงเรียนค่อนข้างได้มาตรฐาน ดูได้จากเสื้อผ้า ห้องนอน และห้องอาหาร สะอาดและปลอดโปร่ง โดยภาพรวมเด็กมีความสุข แข็งแรง ด้านสุขภาพมีแพทย์ตรวจร่างกายและให้วัคซีนเด็ก มีส่วนส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายและสุขภาพอนามัยของเด็กได้ดี ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง เป็นที่พอใจของผู้ปกครอง ด้านความปลอดภัยอยู่ในขั้นดี มีการประกันภัยให้นักเรียน ครูดูแลเด็กเล็กได้ใกล้ชิด อุบัติเหตุมีน้อยมาก

ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้สรุปได้ดังนี้ คือ ต้องการให้ทางโรงเรียนเน้นเรื่องการฝึกให้เด็กรับประทานผักให้มากขึ้น และในกรณีที่เด็กเป็นโรคติดต่อ (เช่น หวัด) ควรติดต่อผู้ปกครองมารับกลับบ้านทันที ควรให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนให้รู้จักการป้องกันอันตรายเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีความเห็นว่าโรงเรียนมีการสื่อสารถึงผู้ปกครองอย่างรวดเร็ว ชัดเจน เป็นระยะสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง ทันทีทั่วถึง และให้การดูแลเป็นพิเศษในกรณีที่เด็กมีปัญหา ถ้าผู้ปกครองมาส่งลูกด้วยตนเองก็จะได้พูดคุยกับครู แต่ถ้ามาไม่ได้ โรงเรียนก็จะแจ้งให้ผู้ปกครองทราบทางโทรศัพท์หรือจดหมาย การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองด้วยจดหมายชัดเจนดี

ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้สรุปได้ดังนี้ คือ การส่งข่าวสารถึงผู้ปกครองไม่ควรกระชั้นชิดเกินไปทำให้ผู้ปกครองเตรียมตัวไม่ทัน ผู้ปกครองบางรายรู้สึกวุ่นวายในตอนเรียนอนุบาล 1 โรงเรียนมีการส่งข่าวสารถึงทุกวัน พอขึ้นอนุบาล 2 การส่งข่าวสารห่างออกไป ควรเพิ่มระดับความสัมพันธ์กับผู้ปกครองให้เหมือนเดิม

5. ความต้องการทั่วไป

ผู้ปกครองมีความเห็นว่าในภาพรวมทั้งผู้บริหารและครูทุกคนใจดี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน จัดสิ่งแวดล้อมได้ดีมาก บริเวณโรงเรียนสะอาดร่มรื่น อากาศดี ครูมีส่วนช่วยกระตุ้นส่งเสริมให้เด็กอยากมาโรงเรียน รักโรงเรียน เด็ก ๆ ส่วนใหญ่ร่าเริง มีความสุขอยากมาโรงเรียน ครูมีความเอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูมีคุณธรรมและเป็นกันเองกับเด็กดี รู้จักเด็กเกือบทุกคน แม้จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก แต่สามารถจัดบริการด้านต่าง ๆ ได้ครบเกือบทุกด้าน เป็นโรงเรียนเหมาะสมกับลูกเพราะไม่ได้คาดหวังด้านวิชาการแต่คาดหวังด้านการเตรียมความพร้อม และชอบโรงเรียนนี้มากก่อนที่จะนำลูกมาเข้าเรียน

ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้สรุปได้ดังนี้ คือ มีการเปลี่ยนครูและที่เลี้ยงบ่อแยกรงว่าอาจทำให้เด็กเหงาเนื่องจากเด็กต้องปรับตัวตลอดเวลา ต้องการให้โรงเรียนรักษาระดับความคิด

ด้านการเตรียมความพร้อมให้มากกว่าด้านวิชาการไว้ตลอดไปเพราะโรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมเด็กได้ดี นอกจากนี้ ยังต้องการให้ครูชั้นอนุบาล 1 ตามเด็กขึ้นไปต่ออนุบาล 2 ต้องการให้เปิดชั้นประถมศึกษาเพื่อให้เกิดการต่อเนื่อง และสำหรับการจัดงานวันปิดภาคเรียนเด็กบางคนแสดงหลายชุดเกินไป เห็นว่าไม่จำเป็นและสิ้นเปลือง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจิตสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา จำแนกตามสถานภาพ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาในโรงเรียนอนุบาลโชติมาชั้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 77 คน ที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และผู้ปกครองจำนวน 15 คน ที่เก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึกการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด คือ

(1) แบบสอบถามเพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

(2) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการ คือ

(1) การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามแก่ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและรับคืนด้วยตนเอง เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง 77 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.0

(2) การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้บันทึกสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 15 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) Version 10.0 for Windows ในการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มใช้ค่าสถิติ t-test และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่มขึ้นไปใช้ค่าสถิติ F-test และในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้การทดสอบเป็นรายคู่ด้วย Scheffé's test

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. สถานภาพทางชีวสังคมของผู้ปกครอง ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 35 ปีขึ้นไป มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 25,000 บาท และสถานภาพของผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นแม่

2. ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา มี 4 ด้าน คือด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านและรายข้อได้ผลสรุปดังนี้

2.1 ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดกิจกรรมที่มุ่งหวังให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา และช่วยตัวเองให้ได้มากที่สุด เป็นความต้องการในระดับสูงสุด รองลงมาเป็น การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของนักเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา และ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและความถนัดของตนเอง ตามลำดับ

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ห้องเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก เป็นความต้องการในระดับสูงสุด รองลงมาเป็น การดูแลรักษาความปลอดภัย การรักษาความสะอาดและตกแต่งอาคารสถานที่ให้เป็นระเบียบสวยงาม การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักธรรมชาติ ตามลำดับ

2.3 ด้านการจัดบริการนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหารที่สะอาดและมีประโยชน์อย่างเพียงพอ เป็นความต้องการในระดับสูงสุด รองลงมาเป็น การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการป้องกันอุบัติเหตุ การส่งเสริมให้นักเรียนพูดจาไพเราะ รู้จักกาลเทศะและมีสัมมาคารวะ และ การจัดน้ำสะอาดไว้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ ตามลำดับ

2.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การรายงานพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เป็นความต้องการในระดับสูงสุด รองลงมาเป็น การสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองโดยระบบสื่อสาร

ที่ทันสมัย การให้โอกาสผู้ปกครองร่วมจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการสร้างแนวทาง เพื่อพัฒนาสุขลักษณะและลักษณะนิสัย ตามลำดับ

3. การทดสอบสมมุติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษากับสภาพปัจจุบัน ความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองมี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยพิจารณาจากผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรวม (ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการ – ค่าเฉลี่ยระดับสภาพปัจจุบัน) พบว่า ระดับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษามากกว่าระดับสภาพปัจจุบันทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 1 ที่กำหนดไว้ว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากกว่าระดับสภาพปัจจุบันทุกด้าน

3.2 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกัน การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ระหว่างอายุของผู้ปกครองที่ต่ำกว่า 35 ปี กับ อายุ 35 ปีขึ้นไป พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ 2 ที่กำหนดไว้ว่า ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาต่างกัน

3.3 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ระหว่างวุฒิการศึกษาของผู้ปกครอง 3 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในการจัดการศึกษาต่ำกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 3 ที่กำหนดไว้ว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาต่างกัน ส่วนในด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.4 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ระหว่างอาชีพของผู้ปกครอง คือ รับจ้าง รับราชการ พนักงานธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจ และทำธุรกิจส่วนตัว พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ 4 ที่กำหนดไว้ว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาต่างกัน

3.5 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่มีรายได้แตกต่างกัน การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ระหว่างรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง คือ ต่ำกว่า 15,000 บาท 15,000 – 25,000 บาท และ มากกว่า 25,000 บาท พบว่า ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ 5 ที่กำหนดไว้ว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้แตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา โดยการสัมภาษณ์ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 15 คน สรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้สรุปได้ ดังนี้ คือ ต้องการให้การจัดการเรียนการสอนในรูปของการเตรียมความพร้อม มีกิจกรรมพอสมควรเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามวุฒิภาวะและเหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละชั้น เตรียมความพร้อมของเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กันตามวัย ฝึกเด็กให้มีความกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม แต่ไม่ต้องการให้เด็กเรียนวิชาการมากในระดับนี้ ไม่ควรเตรียมเด็กเพื่อแข่งขัน และไม่ควรถูกบ้านมากเกินไป

4.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้สรุปได้ดังนี้ คือ ต้องการให้เด็กได้อากาศบริสุทธิ์ โดยไม่อยู่แต่ในห้องปรับอากาศอย่างเดียว มีลานกิจกรรม มีธรรมชาติที่แท้จริง มีความสะอาด โปร่ง มีลักษณะที่ปลอดภัยต่อนักเรียน มีเครื่องเล่นที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เครื่องเล่นทุกชิ้นอยู่ในสภาพที่แข็งแรงและปรับปรุงตลอดเวลา และต้องการให้ ครูใจดี ไม่เครียด สามารถดูแลเด็กได้ทั่วถึง

4.3. ด้านการจัดบริการนักเรียนในด้านอาหาร สุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้ สรุปได้ดังนี้ คือ ต้องการให้ทางโรงเรียนเน้นเรื่องการฝึกให้เด็ก

รับประทานผักให้มากขึ้น และในกรณีที่เด็กเป็นโรคติดต่อ (เช่น หวัด) ควรติดต่อผู้ปกครองให้มารับกลับบ้านทันที

4.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้สรุปได้ดังนี้ คือ การส่งข่าวสารถึงผู้ปกครองไม่ควรกระชั้นชิดเกินไปทำให้ผู้ปกครองเตรียมตัวไม่ทัน ผู้ปกครองบางรายรู้สึกว่ายากในตอนเรียนอนุบาล 1 โรงเรียนมีการส่งข่าวสารถึงทุกวัน พอขึ้นอนุบาล 2 การส่งข่าวสารห่างออกไป ควรเพิ่มระดับความสัมพันธ์กับผู้ปกครองให้เหมือนเดิม

5. ความต้องการทั่วไปของผู้ปกครองสรุปได้ดังนี้ คือ ประการที่ 1 ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนดำเนินงานตามนโยบายของโรงเรียนที่ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมของนักเรียนมากกว่าเน้นด้านวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่โรงเรียนทำได้คืออยู่แล้ว ประการที่ 2 ผู้ปกครองต้องการให้ครูที่สอนนักเรียนในระดับอนุบาล 1 ตามไปสอนนักเรียนในระดับอนุบาล 2 และอนุบาล 3 ตามลำดับ เพื่อความคุ้นเคยของนักเรียน รวมทั้งโรงเรียนไม่ควรเปลี่ยนครูหรือพี่เลี้ยงบ่อยเพราะอาจทำให้นักเรียนเกิดปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ประการที่ 3 การจัดงานวันปิดภาคเรียน นักเรียนบางคนมีการแสดงหลายชุดเกินไป ผู้ปกครองเห็นว่าไม่จำเป็นและสิ้นเปลือง

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ซึ่งเป็นไปตามความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ผู้ปกครองต้องการให้ทางโรงเรียนจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตนให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในทุกด้าน เพื่อจะเตรียมบุตรหลานให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในอนาคต ความต้องการของผู้ปกครองก็จะเริ่มจากต่ำไปหาสูง เช่น ต้องการให้บุตรหลานมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีความปลอดภัย มีความรู้เพื่อสร้างความมั่นคงในอนาคต ให้ได้รับการยอมรับยกย่องในสังคมและประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ มาสโลว์ (Maslow, 1954 : 80-92) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ 5 ด้านซึ่งมีความต่อเนื่องกันจากต่ำไปหาสูง คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง ความต้องการทางด้านสังคมและการเป็นเจ้าของ ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม และความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้

2. ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาเมื่อเปรียบเทียบกับระดับความต้องการกับระดับสภาพปัจจุบันทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีระดับความต้องการมากกว่าระดับสภาพปัจจุบันทุกด้าน แสดงว่ายังมีความแตกต่างระหว่างสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงกับการคาดหวังของผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2528 : 14) ที่กล่าวว่า ความต้องการเป็นสภาพที่ปรากฏระหว่างสิ่งที่มีอยู่ (What is) กับสิ่งที่จะทำให้เป็นไป (What should be) ซึ่งหมายถึงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับสิ่งที่คาดหวังในอนาคต ถ้ามีความแตกต่างกันก็จะเกิดความต้องการขึ้น

3. การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ทั้ง 4 ด้าน ตามสถานภาพทางชีวสังคมของผู้ปกครอง ด้านอายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในการจัดการศึกษาดังกล่าวต่ำกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี อาจเนื่องมาจากพื้นฐานการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน ผู้ปกครองกลุ่มที่มีการศึกษาดต่ำกว่าระดับปริญญาตรีอาจเห็นว่าการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนแล้วก็พอใจ ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการในการจัดการศึกษาด้านนี้มากกว่า ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีอาชีพมั่นคงและหลากหลาย เห็นความสำคัญของการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ความคิดใหม่ ๆ ก่อนข้างสูง ผู้ปกครองที่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 48.0 ของผู้ปกครองเป็นพนักงานธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งให้ความสำคัญกับความคิดใหม่ คิดสร้างสรรค์ค่อนข้างมาก ร้อยละ 22.1 ของผู้ปกครองทำธุรกิจส่วนตัวให้ความสำคัญกับความคิดเป็นทำเป็นอันเกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งต่างกับผู้ปกครองที่มีวุฒิมัศึกษาดต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 11.7 ของผู้ปกครองที่รับราชการ และร้อยละ 18.2 ของผู้ปกครองอาชีพรับจ้าง สอดคล้องกับ พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2538 : 471) ที่ได้จัดกลุ่มความต้องการตามแนวของมาสโลว์ไว้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่มีความต้องการขั้นต่ำหรือความต้องการเนื่องมาจากการขาดหรือไม่มี ถ้าความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้วก็เพียงพอ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่มีความต้องการสูงหรือความต้องการพัฒนา เป็นความต้องการเนื่องมาจากการแสวงหา ถ้าความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ แล้วจะพัฒนาไปจนถึงขั้นสูงสุด

4. การสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล โชติมาทั้ง 4 ด้าน พบว่า

4.1 ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้สรุปได้ ดังนี้ คือ ต้องการให้จัดการเรียนการสอนในรูปของการเตรียมความพร้อม ต้องการให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและเหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละชั้น เตรียมความพร้อมให้เด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กันตามวัย ฝึกเด็กให้มีความกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ไม่ต้องการให้เด็กเรียนวิชาการมากเกินไปแต่ควรเน้นให้อ่านออกและเขียนได้ ไม่ต้องการให้เตรียมเด็กเพื่อแข่งขัน และไม่ควรรู้ให้การบ้านมากเกินไป ซึ่ง สอดคล้องกับ เยาวพา เศษะคุปต์. (2525 : 41) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนควรจัดในลักษณะของ “การเล่นปนเรียน” ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กวัยนี้มากที่สุด และในการสอนควรจัดในรูปการเตรียมความพร้อมหรือการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดความคิดจากการเล่น การกระทำ และการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ในการจัดกิจกรรมควรเน้นให้อ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ ควรฝึกให้เด็กเตรียมความพร้อมในการพัฒนาตนเองทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน

4.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้สรุปได้ดังนี้ คือ ต้องการให้เด็กได้อากาศบริสุทธิ์ โดยไม่อยู่แต่ในห้องปรับอากาศอย่างเดียว มีลานกิจกรรม มีธรรมชาติที่แท้จริง มีความสะอาด โปร่ง มีลักษณะที่ปลอดภัยต่อนักเรียน มีเครื่องเล่นที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เครื่องเล่นทุกชิ้นควรอยู่ในสภาพที่แข็งแรงและปรับปรุงตลอดเวลา ต้องการให้ ครูใจดี ไม่เครียด สามารถดูแลเด็กได้ทั่วถึง สอดคล้องกับ อารมณ์ สุวรรณपाल. (2537ข : 129-139) การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยต้องรับผิดชอบจัดการดูแล ควบคุม ปรับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเป็นการลดอุบัติเหตุ สภาพแวดล้อมที่ดีมีสุขลักษณะช่วยให้เด็กมีสุขภาพจิตดีและสุขภาพร่างกายดีตามไปด้วย สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึงห้องน้ำ ห้องส้วม บริเวณภายในและภายนอกอาคาร แสงสว่าง อากาศ ที่สำหรับดื่มน้ำและเก็บกักน้ำที่สะอาด

4.3 ด้านการจัดบริการนักเรียนในด้านอาหาร สุขอนามัยและความปลอดภัย ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้สรุปได้ดังนี้ คือ ต้องการให้ทางโรงเรียนเน้นเรื่องการฝึกให้เด็กรับประทานอาหารผักให้มากขึ้น และในกรณีที่เด็กเป็นโรคติดต่อ (เช่น หวัด) ควรติดต่อผู้ปกครองมารับกลับบ้านทันที ควรให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนให้รู้จักการป้องกันอันตรายเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ สมใจ ทิพย์ชัยเมธา. (2528 : 551) กล่าวว่า ความปลอดภัยในชีวิตประจำวันของเด็กวัยก่อนเรียนในโรงเรียน หมายถึงกิจกรรมที่เด็กทำซ้ำ ๆ อยู่ทุกวัน ครูจะต้องพยายามแนะนำ ให้เด็กสามารถทำได้อย่างถูกต้อง เช่น การใช้ห้องน้ำ การขึ้นลงบันได การเล่นกับเพื่อน การใช้เครื่องเล่นต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ หากเด็กทำอย่างรีบร้อน ขาดความระมัดระวัง ใช้ผิดวิธี อาจเกิดอันตรายได้

4.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ความต้องการของผู้ปกครองในด้านนี้สรุปได้ดังนี้ คือ การส่งข่าวสารถึงผู้ปกครองไม่ควรกระชั้นชิดเกินไปทำให้ผู้ปกครองเตรียมตัวไม่ทัน ผู้ปกครองบางรายรู้สึกวุ่นวายในตอนเรียนอนุบาล 1 โรงเรียนมีการส่งข่าวสารถึงทุกวัน พอขึ้นอนุบาล 2 การส่งข่าวสารห่างออกไป ควรเพิ่มระดับความสัมพันธ์กับผู้ปกครองให้เหมือนเดิม ซึ่งสอดคล้องกับที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2536 : 234) กล่าวว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองที่มีประสิทธิภาพ จะสามารถจัดการศึกษาที่สนองตอบความต้องการของเด็กได้อย่างเหมาะสม และ วรรณาท รักษกุลไทย. (2537 : 199) กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กอนุบาลนั้น จะต้องนำพ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนพัฒนารับผิดชอบและตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กของตน เพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนอนุบาลโชติมาควรจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ในการจัดกิจกรรมไม่ควรเน้นวิชาการเป็นสำคัญ ไม่ควรให้การบ้านมากเกินไป แต่ควรให้เด็กได้ฝึกการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาตนเองทั้ง 4 ด้านไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นการเตรียมตัวในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา โรงเรียนควรเน้นการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่มุ่งฝึกให้นักเรียนได้มีโอกาสดึง พุด คิด แก้ปัญหา และการใช้เหตุผล เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น
2. โรงเรียนอนุบาลโชติมาควรจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ให้สะอาด สะดวกสบายและเหมาะสมกับนักเรียน เครื่องเล่นปลอดภัยและแข็งแรง จัดแต่งสถานที่ให้สวยงามเป็นระเบียบ ร่มรื่น และดูแลให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ทุกเมื่อ โดยเฉพาะห้องเรียนที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก
3. โรงเรียนอนุบาลโชติมาควรจัดบริการนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านโภชนาการ ให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่สะอาด มีประโยชน์ และปริมาณเพียงพอ ฝึกให้นักเรียนรับประทานผักให้มากขึ้น ด้านสุขภาพอนามัย จัดบริการทางด้านป้องกัน รักษา และส่งเสริมสุขภาพนักเรียน เพื่อให้เด็กมีสุขภาพอนามัย และในกรณีที่เด็กเจ็บป่วยควรติดต่อผู้ปกครองมารับกลับบ้านทันที และด้านความปลอดภัย ให้ความรู้ด้านสวัสดิศึกษาหรือการป้องกันอุบัติเหตุ
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โรงเรียนควรมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองให้ทั่วถึงและสม่ำเสมอ การส่งข่าวควรแจ้งล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสดูแลเด็กทันในเวลานั้น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในระดับเขตการศึกษา
2. ควรศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้ความต้องการของผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีแตกต่างกับของผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลลา ลำพูน. (2542). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเด็กวัยก่อนอนุบาลเกี่ยวกับการจัดบริการดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาลในโรงเรียนสาธิตของสถาบันราชภัฏ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). การจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์.
- (2540). หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุลสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา ศรีกาพสินธุ์. (2535). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). ปันสมองของชาติ : ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย.
- จำรัส นองมาก. (2537). การรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชน : แนวทางพัฒนาเพื่อเสริมบทบาทการแบ่งเบาภาระรัฐบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา.
- ฉวีวรรณ จึงเจริญ. (ม.ป.ป.). เข้าใจเด็กก่อนเรียน เล่ม 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2524). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ดวงใจ ตระกูลช่าง. (2538). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดบริการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลแย้มสะอาด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรยุทธ์ เสนิงส์ ณ. อยู่ชยา. (2526). “การบริหารงานกิจการนักเรียน,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 8. หน้า 74-75. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นภาพรณ อุณาภูล. (2540). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นิคม ทาแดง และกมลวรรณ ลิ้มปนาทร. (2529). การจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา.

กรุงเทพฯ : หนึ่งเจ็ดการพิมพ์

นิตยา ประพุดกิจ. (2539). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.

นัยนา ขนอมเวช. (2540). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน
ครูอนุบาล และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาเอกชน. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญเยี่ยม จิตรคอน. (2533). “การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาปฐมวัย,” ใน เอกสารการสอนชุด
วิชาการฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 13. หน้า 332-
335. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เบญจา แสงมะลิ. (2540, เมษายน). “บทบาทครูกับการศึกษาปฐมวัย,” วารสารศึกษาศาสตร์ปฐมวัย.

1(1) : 5

เบญจา แสงมะลิ และประดิษฐ์ อุปรนัย. (2533). “สื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา,” ใน เอกสาร
การสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัย หน่วยที่ 1. หน้า 232-234. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประคอง กรรณสูตร. (2542). สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประทีน วิเศษสุวรรณ. (2545). ปัจจัยการบริหารการศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในการจัดการ
การศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. ปริญญาโท กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

ปราณี แก้วเจริญ. (2533). “หลักการจัดอาหารเด็กปฐมวัย,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการฝึก
อบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 8. หน้า 160-161. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พรณี ชูทัย เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์.

มาลี ชวนกำเนิดการ. (2545). รายงานผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนชั้น
อนุบาล 3 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล โชติมา. กรุงเทพฯ : โรงเรียน
อนุบาลโชติมา.

ยุพดี กาญจนนัฐิ. (2529). การจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : หนึ่งเจ็ดการพิมพ์.

เยาวพา เฉชะคุปต์. (2525). ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- , (2536). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ราตี ทองสวัสดิ์. (2526). *เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน เล่ม 2*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- ราศรี ธรรมนิยม. (2539). *รายงานการวิจัยในชั้นเรียน เรื่องความต้องการของเด็กวัยร่นตอนต้น*. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา : สถาบันราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา.
- วรนาท รักสกุลไทย. (2537). “การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน,” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 13*. หน้า 172-199. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วราภรณ์ รักวิจัย. (2535). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์.
- วาม ดุลยากร. (2540). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนเอกชนระดับอนุบาลต่อการจัดการเรียน การสอนที่พึงประสงค์ : กรณีศึกษาโรงเรียนบรรจงรัตน์ จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร บุญยะโหดระ. (2527). *สวัสดิศึกษาเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน*. กรุงเทพฯ : เซนจูสตูดิโอ แอนด์ กราฟิค ดีไซน์ จำกัด.
- วิษุทธดา งามปลอด. (2540). *ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน อนุบาลเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2530). *หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชจำกัด
- , (2543). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศศิธร เวียงเหล็ก. (2542). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมใจ ทิพย์ชัยเมธา. (2528). “สวัสดิศึกษาและสวัสดิศึกษาปฐมวัย,” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการ จัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา เล่มที่ 2 หน่วยที่ 12*. หน้า 551-683. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สมพร ทิตาพร. (2538). *การจัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษาของโรงเรียนเอกชนใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- สมพร เพชรสงค์. (2541, สิงหาคม-กันยายน). “กระบวนการทัศน์ใหม่ของโรงเรียนสู่ชุมชน,” *วารสารข้าราชการครู*. 18(6) : 21-23.
- สาวิตรี พังงา. (2545). *ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล ปราโมชพัฒนา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). “หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย,” ใน *เอกสารคำสอนวิชา ปว 692 การวัดและการประเมินเด็กปฐมวัย*. หน้า 65-90. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุดารัตน์ แซ่ชี. (2542). *ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล เอกชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2532). *อย่าเพียงหวังว่าลูกจะเป็นคนดี*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุนทนา พรหมบุญ. (2544, มกราคม). “การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย,” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(1) : 9-11.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2538). *จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2534, กรกฎาคม-กันยายน). “การจัดการศึกษาไทย ประเด็นที่ควรพิจารณา,” *วารสารราชบัณฑิตสถาน*. 16(4) : 23-34.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2528). *คู่มือฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียน เล่มที่ 18*. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.
- (2540). *คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541). *คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2523). *การจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ : เอราวัฒนาการพิมพ์.

- (2543 ก). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2543 ข). รายงานการเสวนาทางวิชาการมิติใหม่ของการประเมินผล : การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2531). การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- (2533). หลักการจัดอนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์.
- (2534). แนวจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล 1-3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- (2536). แบบประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนชั้นอนุบาล เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2539). คู่มือการรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชนผ่านกระบวนการปฏิรูปการศึกษา (ฉบับโรงเรียน). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. (อค์สำเนา)
- (2541-2545). รายงานแสดงกิจการของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา : สช. 20 ปีการศึกษา 2541-2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2540). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8. พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี.
- อริปัตย์ คลีสุนทร. (2538, กันยายน). “ยุทธศาสตร์การบริหารยุคโลกาภิวัตน์,” *จุลสารการบริหารการศึกษา ศิลปาคร.* 2(3) : 6
- อมรชัย ดันติเมธ. (2536). “แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย.” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 1*. หน้า 26-29. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรุณี หรดาล. (2536). “ผู้ปกครองกับการจัดการปฐมวัยศึกษา,” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 13*. หน้า 36-46. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อารมณ สุวรรณपाल. (2537ก). “หลักการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นอาคารสถานที่,” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 10*. หน้า 70-118. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (2537ข). “การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาปฐมวัย,” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 13*. หน้า 117-155. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อนุบาลโชติมา โรงเรียน. (2545). เอกสารแผ่นพับแนะนำโรงเรียนอนุบาลโชติมา. กรุงเทพฯ :
โรงเรียนอนุบาลโชติมา.

อุทุมพร พรายอินทร์. (2542). การศึกษาการจัดชั้นเรียนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

Beckley, William Loren. (1986). " Kindergarten Scheduling : Options and Effects on Student
Achievement," *Dissertation Abstracts International*. 47: 1587-1588A.

✓ Callard, Rosemary Stills. (1979, August). "A Study of the Effects of Increasing Parented
Expectation for Student Academic Success," *Dissertation Abstracts International*.
48(2): 563-A.

Cronbach, Lee J. (1974). *Essential of Psychological Testing*. New York: Harper & Row.

DeRoche, E.F. and J.S. Kaiser. (1980). *Complete Guide to Administering School Services*.
New York: Parker Publishing Company, Inc.

Garcia, C.R. (1986, June). "Theoretical Background to a Curriculum Design for Puerto
Rican Kindergarten Students," *Dissertation Abstracts International*. 45: 3593-A.

Hendrick, S. (1984). *The Whole Child*. Missouri: Times Mirror Mosby College Publishing.

Hildebrand, V. (1984). *Management of Child Development Centers*. New York: Macmillan
Publishing Company.

Katz, L. G. (1987). *What is Basic for Young Children Curriculum Planning: A New
Approach*. New York: Allyn and Bacon, Inc.

Lyons, P., Robbins, A., and Smith, A. (1983). *Involving Parents : Handbook for Participation in
School*. Michigan: The High/Cope Press.

Maslow, Abraham Harold. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper & Row.

Mutch, Dorothy Anne. (1990, October). "The Academic Kindergarten: Perceptions of
New Jersey Principals, Teachers and Parents," *Dissertation Abstracts International*.
51(04): 307-A.

Schuman, Joan E. (1990, June). "Effectiveness of An Alternating Full-Day Kindergarten
Program," *Dissertation Abstracts International*. 50(12): 128-A.

✓ Vankawala, Kaushal H. (1999, June). "Pre-service Teachers' Perceptions of Family-School
Collaboration: A Qualitative Study," *Masters Abstracts International*. 37(03): 103.

Yamane, Taro. (1967). *Statistics: an Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
และ
แบบบันทึกการสัมภาษณ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทางชีวสังคมของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 41 ข้อ

ขอความกรุณาจากท่าน โปรดช่วยตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นที่เป็นจริงให้มากที่สุด เมื่อตอบแบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ขอความกรุณาส่งคืนผู้วิจัยด้วย

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

(นางมามี โชติมา)

นิสิตปริญญาโท ภาคพิเศษ วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1 สถานภาพทางชีวิตสังคมของผู้ปกครอง ด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพและรายได้
 คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 35 ปี

☐ 35 ปี ขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ รับจ้าง

☐ รับราชการ

☐ พนักงานธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจ

☐ ทำธุรกิจส่วนตัว

5. รายได้ต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 15,000 บาท

☐ 15,000-25,000 บาท

☐ มากกว่า 25,000 บาท

6. สถานภาพของผู้ปกครอง

☐ พ่อ

☐ แม่

☐ น้ำ/อา/ลุง/ป้า

☐ นุ้ย/ตายาย

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

แบบสอบถามตอนที่ 2 ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา คำชี้แจง

- คำถามตอนนี้มี 41 ข้อ
- กรุณาอ่านคำถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับใด และท่านต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษา หรือต้องการมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาด้านนั้น ๆ ในระดับใด
- การตอบให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับสภาพปัจจุบัน และระดับความต้องการของท่าน ซึ่งมีอยู่ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ทั้งนี้โปรดตอบตามความเป็นจริงข้อละ 1 ระดับเท่านั้น

ตัวอย่าง

อันดับ	สภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการศึกษา	ระดับสภาพปัจจุบัน					ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกายของนักเรียน			✓			✓				

หมายความว่า ท่านมีความเห็นว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกายของนักเรียนในระดับปานกลาง และมีความต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกายของนักเรียนในระดับมากที่สุด

[illegible]

[illegible]

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

เรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์.....นามสกุล.....

ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้น.....

วันที่สัมภาษณ์.....เวลา.....

ผู้สัมภาษณ์.....

หัวข้อในการสัมภาษณ์

1. ความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน
2. ความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
3. ความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดบริการนักเรียนในด้านอาหาร ด้านสุขภาพอนามัย และด้านความปลอดภัย
4. ความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองในด้านการสัมพันธ์กับโรงเรียน
5. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผศ. ดร. ศิโรจน์ ผลพันธิน	อธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
2. นายธีรารัง ชูทัพ	ผู้อำนวยการกองวิจัยการศึกษา
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
3. นายจรัญ คำยัง	นักวิชาการสอบ 8 ว
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
4. ผศ. จินตนา เวชมี	อาจารย์ประจำ
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
5. ผศ. อารยา สุขวงศ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนสาริตอนุบาลละอออุทิศ

ภาคผนวก ค

หนังสือราชการ

ที่ ทม 1012/ 16 ๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสัมภาษณ์

เนื่องด้วย นางนามิ โชติมา นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนาศ แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารยา สุขวงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และแบบสอบถามการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ให้ นางนามิ โชติมา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2793542 มือถือ 01-8509195

ที่ ทม 1012/ 1521

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสัมภาษณ์

เนื่องด้วย นางนามี โชติมา นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา เวชมิ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และแบบสอบถาม การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ให้ นางนามี โชติมา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์จันทนา เวชมิ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2793542 นี้อธิ 01-8509195

ที่ ทม.1012/ 12546

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิบดีกรมวิชาการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสัมภาษณ์

เนื่องด้วย นางมามี โชติมา นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายดำรง ชูชีพ ผู้อำนวยการกองวิจัยทางการศึกษา และ นายจรัญ คำยัง นักวิชาการสอบ 8'ว เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และแบบสอบถามการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ให้ นางมามี โชติมา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2793542 มือถือ 01-8509195

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้ประกอบการผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ปกครองผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล	วันที่ให้สัมภาษณ์	เวลา (น.)
1.	นางเพ็ญพิศ รอดอนันต์	26 ก.พ. 46	16.20
2.	นางวราภา เจียรภัทรานนท์	27 ก.พ. 46	07.50
3.	นายประเสริฐ ชวนกำเนตการณ	27 ก.พ. 46	16.00
4.	นางธิดา แซ่โจ้ว	5 มี.ค. 46	08.30
5.	นายมาโนช ธารานนท์	7 มี.ค. 46	14.00
6.	นางชื่นกมล ศรีสุทธาธิ์พ	27 ก.พ. 46	16.40
7.	นางสมทรง สัตนารมณ	6 มี.ค. 46	08.40
8.	นายวิรัช อิงคุทานนท์	6 มี.ค. 46	09.20
9.	นายจำลอง รักศิลป์	6 มี.ค. 46	09.40
10.	นายศักดิ์ชัย จันทร์ประสพพร	7 มี.ค. 46	15.30
11.	นางอริษา เปลี่ยนละออ	26 ก.พ. 46	15.00
12.	นางวิไลพร จิระโณทัย	27 ก.พ. 46	17.20
13.	นายวิโรจน์ ศิริรัตน์	28 ก.พ. 46	08.30
14.	นายชะรัตน์ สังขาว	3 มี.ค. 46	13.10
15.	นางทิพวรรณ โชติมา	5 มี.ค. 46	17.00

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางมามี โชติมา
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 21 พฤษภาคม 2492
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 33/3 หมู่ 6 ซอยชินเขต 2/13 ถนนงามวงศ์วาน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูใหญ่
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2506	มัธยมศึกษา โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
พ.ศ. 2510	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ปกศ. สูง) สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2514	การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) สาขามัธยมศึกษา วิชาเอก ภาษาอังกฤษ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ